

Tekmovanja med vasmi

Na slovesnostih v brežiški občini tudi Franc Šetinc, sekretar IK PCK ZKS

Toliko prireditelj, kot se jih je v brežiški občini zvrstilo ob koncu minulega tedna, ne pomnijo že vrsto let. Še posebno slovesno je bilo v soboto popoldne na Velikem Obrežu, kjer so s pravim ljudskim praznikom uradno odprli 2500 metrov asfalta po naselju in proti Dobovi. Slovesnosti, ki so jo začeli s sprevedom, se je udeležil tudi sekretar IK predstava CK ZKS Franc Šetinc. Protem ko je krajanom čestital za velik uspeh, jih je še posebej pohvalil, ko je dejal, da opaža v vasi toliko novega, predvsem pa novo v ljudeh, med človeškimi odnosi, ki bi jih lahko imenovali za prave socialistične.

Dan kasneje je bila podobna slovesnost v Zg. Obrežu, kjer so z otvoritvijo 1800 m asfalta na cesti skozi naselje in do glavne ceste v Brežicah prvič proslavili tudi praznik KS Artiče. Ob tej priložnosti so podelili prva tri priznanja KS artiški osnovni šoli, Francu Glogovsku in Mihi Halerju, hkrati pa tudi šest priznanj OF.

Ž. ŠEBEK

Prednost Savi

V ponedeljek so se na povodu sveta posavskih občin sestali na Lisci delegati štirih regij: poleg Posavja in Dolenjske še celjskega območja in Zasavja. Skupaj s predstavniki Savskih elektrarn so obravnavali pripombe, ki jih je sestavila posebna strokovna skupina sveta posavskih občin pod vodstvom dipl. inž. Nika Kurenta iz Krškega.

To gradivo pomeni vsekakor tehtne pripombe na osnutek republiške energetske bilance do leta 2000. Le-to ponovno zapostavlja vodno energijo reke Save. Po že izdelanih študijah je mogoče od Jesenic na Gorenjskem do Jesenic na Dolenjskem na porečju Save zgraditi 41 pretočnih hidrocentrov, katerih moč samo od Renk navzdol bi lahko bila 648 MW (jedrska bo zmogla 600 MW). Vsestransko utemeljene pripombe so delegati vseh štirih regij, ki predstavljajo 20 občin, podpisali in odposlali sestavljenemu osnutku v Ljubljano z zahtevno za prednostno akcijo, ne pa, da bi le nekatere hidrocentrale prišle na vrsto šele v začetku naslednjega tisočletja.

Udeleženci sestanka so se dogovorili o temeljiti akciji osvetlovanja delegatov, ki bodo morali v skupnosti elektrogospodarstva in republiški skupščini izraziti zahteve združenega dela tega velikega območja.

A. ŽELEZNIK

POMNIK ZANAMCEM – Spomenik Toneta Svetine v Trzišču, v nedeljo ga je odkril domačin Lojze Lenič, svojstveno ponazarja velik davek teh krajev za našo svobodo. (Foto: Železnik)

Složni v času borbe in dela

Krajevna skupnost Trzišče dostojno proslavila letošnje jubileje – Govoril Jože Borštnar – Spomenik Toneta Svetine – Malkovec povezuje z dolino 2,3 km dolg asfaltni trak

Kraji krajevne skupnosti Trzišče na meji sevniške občine imajo mnogo prijateljev; to je dokazalo veliko nedeljsko slavlje, ko se je ob odkritju Svetinovega spomenika „Vstaji, borbi in zmagi“ zbralo v tej vasi nad 2.000 ljudi.

Kot krasijo Mirensko dolino značilni kamniti mostovi, jo bodo posej tudi svojski Svetinovi spomeniki. Podobno kot Steber upora v Trebnjem je namreč tudi trziški narejen iz pušk, mitraljezov, pištol in drugega orožja. Na kraju, kjer so potekale številne borbe partizanov, je odkril spomenik domačin Lojze Lenič.

Predsednik gradbenega odbora za modernizacijo ceste Trzišče Malkovec Ivan Pungercar je nato izročil namenu asfaltirano cestišče. V tej akciji so združili levji delež denarja in truda ravno vaščani pred 35 let požganega Malkovca, lani so opravili

Prvoborec in rojak trziške krajevne skupnosti narodni heroj Jože Borštnar je na slavlju v Malkovcu pohvalil prizadevanja krajanov za vsestranski napredek.

najtežja zemeljska dela inženirci JLA, letos pa je priskočila na pomoč tudi družba z denarjem združenega dela sevniške občine, namenjenim za krajevne skupnosti. Ravno ta prispevek je, kot je dejal na slovesnosti na Malkovcu predsednik sevniške občinske skupščine Janko Rebernik, najvišji v republiki. Slavnostni govornik na osrednji proslavi na Malkovcu je bil domačin, narodni heroj Jože Borštnar. Podobno kot v brošuri, ki jo je za spodbudo nadaljnjim raziskovanjem

boja teh ljudi uredil ravnatelj posavskega muzeja iz Brežic prof. Marjan Gregorič, je tovariš Borštnar spregovoril o velikanskem deležu in krvnem davku za svobodo. Zanj je dal življenje sleherni deseti krajan te krajevne skupnosti.

Povojni razvoj ni še zadovoljivo potegnil teh krajev in nerazvitosti, čeprav ima že sleherni vas vodovod. Modernizirana cesta na stečaj odpira vrata kmečkemu turizmu in znane malkovške gorice. Heroj Borštnar je v govoru zameril sevniškemu Kmetijskemu kombinatu premajhno spodbudo za pogumnejši razvoj kmetijstva v teh krajih.

V kulturnem delu sporeda so sodelovali: trebanjska godba, loški oktet, mladi iz Trzišča in Malkovca ter učenci trziške osnovne šole. Sevniški raketaši so uspešno izstrelili vrsto raket, teritorialna enota pa je prikazala napad na Malkovec. Tovariško srečanje ob zvokih Henčkovega ansambla je trajalo pozno v noč.

A. ŽELEZNIK

GRADNJA PARTIZANSKE MAGISTRALNE

Dela pri gradnji partizanske magistrale dobro potekajo. Odsek od Podturna do Občice že delajo, za odsek od Občice do Črmošnjic pa bodo te dni dobili gradbeno dovoljenje. Ko bo znan najboljši ponudnik, se bo začelo tudi delo od Ručetne vasi do Vrčic. Računajo, da bodo graditelji kmalu končali gradnjo novega mostu čez Črmošnjico. Konec avgusta ali v začetku septembra bodo potekala dela na vseh za letos planiranih odsekih. Vrednost letošnjih del bo znašala 72 milijonov dinarjev. 52 milijonov je zagotovljenih, manjkajoča sredstva pa bo odbor za gradnjo partizanske magistrale zagotovil jeseni. Po načrtih bi morala biti ta cesta zgrajena do avgusta prihodnjega leta.

Točke za brazde in vožnje

Zadno nedeljo so bili Dolenjska, Posavje in Bela krajina v znamenju tekmovanj traktoristov v oranju in vožnji

V nedeljo, 7. avgusta, smo imeli na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju tri področna traktorska tekmovanja: na Draškovcu pri Šentjerneju, na posestvu metliške kmetijske zadruge in v Bukovški.

Nastopili so starejši tekmovalci, mladi zadrudniki in zadrudnice, v Draškovcu pa še mladi zadrudniki do 16. leta. Pomerili so se v dveh disciplinah, in sicer v spretnostni vožnji in oranju. Vsekakor je bilo najbolj zanimivo na največji prireditvi na Draškovcu, kjer je nastopilo več kot štirideset traktoristov. Po izenačenih in lepih vožnjah oziroma oranju je pri starejših tekmovalcih (od 22. leta naprej) zmagal Janez Janc (Gor. Vrhpolje, KZ Novo mesto), drugi je bil Janez Miklič (Gor. Kamence, KZ Novo mesto) in tretji Janez Poklač (Novo mesto, KSC Grm). Pri mladih zadrudnikih sta bila najboljša Trebanjca Avgust

Znidaršič (Dobrnič) in Marjan Uhan (Trebnje), tretji pa je bil Zburjan Franc Perše. Pri zadrudnicah je navdušila Slavka Struna (Potov vrh, KSC Grm), Danica Perpar iz Trebnje je bila druga, Novomeščanka Marjeta Glavič (KSC Grm) pa tretja. Izkazali so se tudi najmlajši, predvsem Franc Pust in Slavko Kastelic (oba Trebnje) in predstavnik novomeške zadruge Anton Krnc.

Slabšo udeležbo so imeli v Beli krajini: iz obeh občin je nastopilo dvanajst tekmovalcev. Pri starejših je bil vrstni red naslednji: Franc Adam (KZ Črnomelj), Anton Pezdirc, Peter Pezdirc (oba Metlika), pri mladih zadrudnikih pa Jože Regina, Anton Silak (oba KZ Črnomelj) in Anton Kraj (KZ Metlika).

Zanimivo je bilo tudi na kmečkem prazniku v Bukovški. Med posavskimi traktoristi so bili najboljši Alojz Colarič, Anton Kodrič (oba AK Krško), Jože Žmave, Anton Butkovič in Ivan Durhalek (vsi Agrokombinat Brežice). Med 24 nastopajočimi sta se izkazali traktoristi Jožica Butkovič in Slavka Preskar. Praznik so zaključili s tekmovanjem koscev, kjer so bili najboljši Marjan Pešec, Stanko Hriberšek in Stanko Deržič.

PRAZNIK V DRAŠIČIH

Kraji krajevne skupnosti Drašiči so v nedeljo, 7. avgusta, praznovali svoj praznik, ko se spominjajo odhoda več fantov in mož v partizane v začetku avgusta 1942. Letošnje praznovanje je bilo združeno s proslavljanjem Titovih in partijskih jubilejev. O pomenu te krajevne skupnosti med NOB je govornik predsednik občinskega odbora Zveze borcev Vinko Kepić. Borčevska krajevna organizacija je ob tej priložnosti razvila svoj prapor. Kulturni program so pripravili mladinci in črnomaljska godba na pihala.

SEVNIČANI NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

Sevniški radioamaterji ne zamudijo prilike, da se po etru ne bi vključili v kakšno tekmovanje. Na tekmovanju v počastitev jubileja tovariša iz Nove Gorice so zasedli prvo mesto v Sloveniji, dolgoletni prizadevni predsednik sevniških radioamaterjev Janko Kuselj pa je prepričan, da so dosegli tretje mesto v državi na zadnjem tekmovanju za pokal Zveze radioamaterjev Jugoslavije.

USPELA TEKMOVANJA – Tradicionalna traktorska tekmovanja na Dolenjskem v Posavju in Beli krajini so dokazala, da se mladi traktoristi dobro pripravljajo na republiško traktorsko tekmovanje, ki bo od 26. do 28. avgusta na posestvu Agrokombinata v Krškem. Na sliki je Slavka Struna, zmagovalka s tekmovanja na Draškovcu, ki bi se dobro uvrstila tudi med posamezniki. (Foto: J. Pezelj)

Srečanje in delovni uspeh

Ob enajstem srečanju borcev Gorjanskega bataljona bo odprta posodobljena cesta od Mokrega polja do Šmarja

12. maja letos je minilo 35 let, odkar je bil na Pragu na Gorjancih ustanovljen Gorjanski bataljon, ki so ga sestavljale kostanjeviška, šentjernejska in gabska četa.

V letih 1942 in 1943 so borci Gorjanskega bataljona obvladovali teren na desnem bregu Krke, od Brežic do Uršnih sel, pogosto pa so se bojevali tudi v Žumberku onkraj Gorjanec. Ob vsestranski pomoči prebivalcev podgorjskih vasi je bataljon uspešno opravljal svojo nalogo in njegovi borci so izdatno dopolnjevali druge partizanske enote na Slovenskem.

Za ohranitev tradicij NOB, prenašanje le-teh na mlade rodove in ne nazadnje za gospodarsko pomoč tamkajšnjim odročnim krajem si prizadevajo borci Gorjanskega bataljona še dandanes. Leta 1967 so organizirali svoj odbor, ki je do zdaj izdal že štiri brošure. Zdaj pripravlja odbor zbornik o borbeni poti in pomenu Gorjanskega bataljona, ob takratnem srečanju pri Prežeku pa bo izšlo glasilo Gorjanski bataljon.

V zadnjih desetih letih je odbor organiziral že 10 srečanj borcev in aktivistov, vsakokrat v drugem kraju

gorjanskega Podgorja, vsako od srečanj pa je kraju in okolici prineslo dokajšnjo gospodarsko korist, od ureditev cest, vodovoda, podobne vasi do nakupa šolske opreme in pod.

Tudi letošnje srečanje, ki bo 21. avgusta pri gradu Prežek, ne bo brez delovnega uspeha, saj bo tedaj odprta prenovljena in posodobljena 9,5 km dolga cesta od Mokrega polja do Šmarja.

TONI VALENTIČIČ

PO ASFALTU NA PROSLAVO – Člani pripravljalnega odbora Gorjanskega bataljona so se 4. avgusta v Orehovici še zadnjič sestali v zvezi z otvoritvijo asfaltirane cestnega odseka Mokro polje – Šmarje in pripravami na jubilejno proslavo, ki bo 21. avgusta na gradu Prežek ob 35-letnici ustanovitve Gorjanskega bataljona. (Foto: Pavlin)

Pomisleki in upi ob pičli beri

Od 18. do 22. avgusta bodo v hmeljiščih padle prve trte – Obeti štirih rejcev hmelja na Dolenjskem ne preveč razveseljivi – Prodajna cena mnogo prenizka

Od 18. do 22. avgusta bodo na hmeljiščih širom po Dolenjski tisoči železnih prstov odtrgali prve kobule. Sodeč po napovedih, bo letošnja hmeljska letina precej pičla. Ne samo zaradi manjših hektarskih donosov od pričakovanih, volja hmeljarjev prhni tudi zato, ker prodajna cena še zdaleč ne vrača v zeleno zlato vložnega dinarja.

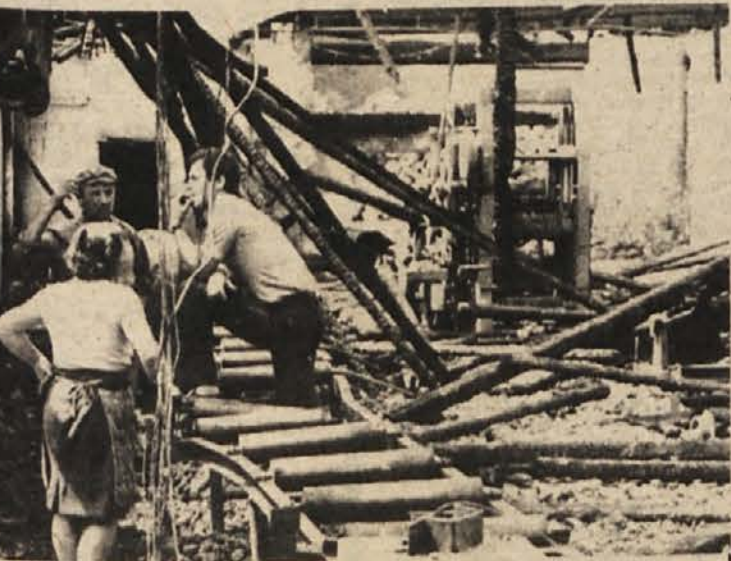
Štirje pridelovalci hmelja – na Dolenjskem je s to kulturo zasajenih nad 148 ha – KZ Novo mesto, KZ Agraria iz Brežic, Kmetijski kombinat Zasavje in novomeška Kmetijska

šola so v oceni letošnje letine enotni. Bera bo pod pričakovani in v okviru lanskoletnih rezultatov. Prvo polovico vege-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Do sredine tedna je prevladovalo spremenljivo vreme s krajevnimi plohami in nevihtami, proti koncu tedna pa se bo vreme znova izboljšalo. Nekoliko topleje bo!

ZGORELA NAJSTAREJŠA ŽAGA – Očividci velikega požara v Soteski trdijo, da so bili plameni, ki so zajeli Novolesovo žago danes teden ob 1. uri, visoki kot sosednje smreke. Črvalno so se z ognjem kmalu spoprijeli novomeški poklicni in prostovoljni gasilci iz Soteske in okolice, je povzročil za več kot deset milijonov novih dinarjev škodo. Zgorela je stavba, stroji, transportne naprave, odsesovalnik z ventilatorji, orodje, okoli 10 kubičnih metrov lesa itd. Vzrok požara še ni znan. Na sliki: ostanke Novolesove žage. (Foto: Janez Pezelj)

ZGORELA NAJSTAREJŠA ŽAGA – Očividci velikega požara v Soteski trdijo, da so bili plameni, ki so zajeli Novolesovo žago danes teden ob 1. uri, visoki kot sosednje smreke. Črvalno so se z ognjem kmalu spoprijeli novomeški poklicni in prostovoljni gasilci iz Soteske in okolice, je povzročil za več kot deset milijonov novih dinarjev škodo. Zgorela je stavba, stroji, transportne naprave, odsesovalnik z ventilatorji, orodje, okoli 10 kubičnih metrov lesa itd. Vzrok požara še ni znan. Na sliki: ostanke Novolesove žage. (Foto: Janez Pezelj)

Ciprski Grki so se zadnjič poslovili od svojega predsednika, nadškofa Makariosa, ki ga je minuli teden zadela srčna kap. Pogreba so se udeležili najvišji predstavniki ciprskih Grkov na čelu z vršilec dolžnosti predsednika republike Spirosom Kiprijanajem, dostojanstveniki ciprske cerkve in drugimi.

Pogrebne slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki številnih držav, vodja naše delegacije pa je bil Stevan Doronjski, ki je na mrtiški oder položil venec predsednika SFRJ Josipa Broza Tita.

Slovo od Makariosa

Pogreba se je udeležilo več deset tisoč ljudi, ki so v neizmerni žalosti jokali. Mnogi med njimi so imeli v rokah napise, na katerih je bilo mogoče prebrati „Makarios zi“ - Makarios živi.

Pogreb je bil uradno razdeljen na dva dela. Pogrebna slovesnost je bila v cerkvi v predmestju Paturiotis, nato pa so krsto prepeljali na planino Trodos blizu samotnega Kiko, kjer so pokopnega predsednika pokopali na njegovo željo.

Nadškof Makarios je bil simbol Cipro, vodja neuvrščene otoške države in borec za svobodo ter neodvisnost dežele, ki je zadnja leta morala skozi hude preizkušnje. Nadškof Makarios je bil predsednik Cipro šestnajst let.

Na otoku je 40-dnevno žalovanje, med katerimi mirujejo tudi vse politične akcije.

JUGOSLOVANSKI PRISPEVEK

Sto dvajset kilometrov od Lusake je Vidoje Žarković,

podpredsednik predsedstva SFRJ in posebni odposlanec predsednika republike Josipa Broza Tita v prisotnosti zambijskega predsednika Kennetha Kaunde odprl velikansko hidroelektrarno „Kafue gorce“, ki jo je skupaj z okoli 4000 zambijskimi delavci in strokovnjaki gradilo tudi okoli 900 Jugoslovancev.

Elektrarna bo dajala okoli 6,5 milijard kilovatnih ur električne energije letno in je približno toliko velika kot jugoslovanski del Džerdapa.

PISMO KOROŠKIH SLOVENCEV

Medtem pa so predstavniki slovenske narodnostne skupnosti na avstrijskem Koroškem poslali pismo generalnemu sekretarju Združenih narodov dr. Kurtu Waldheimu, v katerem ga opozarjajo na posebnosti tako imenovanega zakona o narodnostnih skupnostih v Avstriji.

Koroški Slovenci v tem pismu, ki so ga poslali ob zasedanju komisije pododbora Združenih narodov za manjšine, ki bo od 15. avgusta do 1. septembra letos v Ženevi, poudarjajo, da pomeni ta zakon „očitno kršitev avstrijske državne pogodbe“, in to zlasti zato, ker pravico manjšine povezuje z njeno številčno močjo.

Ob tem navajajo, da nimajo pripadniki koroških Slovencev iz štirih krajev nobene možnosti, da bi dobili pravice, izvirajoče iz 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Predstavniki koroških Slovencev trdijo, da zanemarjanje enakosti pravic manjšin ter različno uresničevanje teh pravic pomeni nedvomno protustavnost in kršitev mednarodno zagotovljene pravice manjšin.

JANEZ ČUČEK

UMRITEV V SRI LANKI - Položaj v Sri Lanki, kjer je Sirimavo Bandaranaike morala po porazu na volitvah prepustiti mesto premiera J. R. Jayewardenu, se je umiril. Vlada je umaknila vojsko in varnostne sile z ulic, čeprav to nekaterim ni bilo všeč, saj so s tem dobile skupine skrajnežev možnost, da nekaznovano divjajo. Na sliki: nekdanja predsednica vlade Bandaranaike in sedanji premier Jayewardene (poleg nje). (Foto: Associated press).

In vendar se vrtil - a prepočasi

Pri uresničevanju zakona o združenem delu je nujna trajna in povezana politična aktivnost, za kar so dolžne skrbeti predvsem družbenopolitične organizacije

Ko smo po sprejemu zakona o združenem delu v vseh okoljih sprejemali akcijske programe in imenovali posebne komisije za to nalogo, nam je bilo predvsem jasno, da moramo vsepovsod najprej spoznati stanje, razčistiti mnenja in odstraniti ovire, ki morda nastajajo, in se zlasti dosledno zavzemati, da bodo predvsem delavci nosilci uveljavljanja družbenoekonomskih odnosov.

V vrsti občin so načrtovali redne obiske delovnih in drugih organizacij, na katerih naj bi strokovnjaki pomagali razčistiti odprta vprašanja in hkrati dobili pregled nad doseženim. Iz teh pregledov je mogoče ugotoviti, da je sicer v vsaki organizaciji združenega dela čutili aktivnost glede uresničevanja zakona o združenem delu, da so redki kolektivni, ki še nimajo izdelanih programov aktivnosti, da pa se marsikje očitno vse dela prepočasi.

Poglavitna slabost je na splošno, da izvoljeni akcijski odbori ali komisije vse preveč pre-

kovnjakom, ne da bi se pred začetkom dela jasno domenili o politični usmeritvi. Tako delavci, razumljivo, nimajo vpeljevali v delo do tistega trenutka. V toku nastajanja ne morejo dati nikakršnih predlogov. Ve pa se tudi, da je take „končne“ predloge kaj težko popravljati, saj bi mnogi primeri zahtevali, da se vse gradivo znova v celoti predela in izpopolni. Odgovornost za tako početje nosijo predvsem družbenopolitične organizacije, zlasti sindikati, ki bi morali predvsem z družbenopolitično akcijo zagotoviti, da bodo samoupravni akti resnično odraz zakona o združenem delu.

Hkrati s tem pa je slišati številna mnenja, da predstavniki nekaterih organizacij združenega dela v teh pogovornih opešujejo stanje, kar nedvomno zahteva posebno idejnopolično presojo, da se zdaleč niso urejeni dohodkovni odnosi, da nagrajevanje po delu še naprej krepko šepa, da so akcijski programi še vedno preveč načelni in nekonkretni, da prepogosto pozabljamo na poglavitne elemente upoštevanja minulega dela in informiranja itn.

Kritičnih ugotovitev je še veliko in ob njih se moramo zamisliti. Resnica o naših nalogah pa je ena sama: o nalogah smo verjetno že dovolj razpravljali in prav bi bilo, da bi naše misli posvetili predvsem njihovu uresničevanju. Samoupravljanja ni mogoče razvijati z besedami.

JANEZ KOROŠEC

BRZOJAVKE

NEW YORK - Posebni komite pri Združenih narodih za dekolonizacijo je sprejel dve resoluciji, ki zahtevata še popolnejši boj kot rasistične južnorodezijske vlade Iana Smitha. S prvo resolucijo poziva komite vse vlade, da v svojih izdelanih zapro turistična informativna in letalska predstavništva južne Rodezije, z drugo pa, da prepovedo tiskanje oglasov Smithovega režima za novačenje plačancev.

BONN - Na območju, kjer so stacionirane vojaške sile za srednjo Evropo, bodo od 12. do 16. septembra manevri kopenskih in letalskih sil pakta NATO. Cilj teh manevrov je, da preverijo borbeno in taktično sposobnost kopenskih in letalskih enot, „kombinirano in v samostojnih operacijah“, je v Bonnu sporočilo zahodnonemško obrambno ministrstvo.

KARAČI - Policija v provinci Sangar Uphen je aretirala več kot 100 oseb, med katerimi je bilo veliko pristašev bivšega premiera Zulfikarja Ali Buta. V uradnem sporočilu je rečeno, da vojaška vlada generala Zia Ulhaka zatira politične neredne in prepoveduje izražanje stališč, ki ogrožajo enotnost in varnost dežele. Osebe, ki so jih aretirali po teh predpisih, lahko obsodijo na zaporno kazen do 7 let.

BEJRUT - Izraelski premier Manahem Begin prvič javno priznava, da Izrael daje vojaško podporo falangistom na libanonskem jugu. V razgovoru s člani neke ameriške

delegacije je izraelski premier dejal, da je dolžnost Izraela, da daje pomoč kristjanom na jugu Libanona, in dodal, da jim bo on še nadalje pomagal.

BONN - Po petih dneh od aretacije zaradi suma, da je sodelovala pri terorističnem uboju znanega bankirja in svetovalca bonške vlade Juergena Ponta, so iz zapore izpustili 23-letno študentko Eleonoro Mario Pongena. Študentko so zaprli, ko sta Pontova vdova in glavni čuvaj njegove vile v Oberurselu pri Frankfurtu izjavila, da sta jo prepoznala, ker sta jo neposredno pred zločinom videla v hiši skupaj s Suzano Albrecht in neznanim moškim, ko so skušali ugrabiti Ponta, ki so ga nato ubili.

DŽAKARTA - Epidemija kolere, grize in paratifusa je v zadnjih dveh mesecih povzročila smrt približno 200 ljudi na južni Sumatri. Kot piše indonezijski časnik „Sinan Harapan“, je v predmestju Džakarte, Pasar Mingguju, epidemija kolere ustavljena, vendar je bolezen terjala 38 žrtev.

DARMSTADT - Blizu Griesheima je tovorni vlak, ki je prevažal grušč, pri premikanju „izgubil“ 21 vagonov. Po 15 kilometrih je vagon „ustavila“ hišica ob progi, v njej sta prebivali neka 72-letna in 76-letna ženska, ki so ju živi in zdravi rešili iz razvalin.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

EMBALAŽA IN KARTON

Mednarodno združenje za financiranje (oddelek svetovne banke) je sklenilo, da vložijo nekaj več kot 15 milijonov dolarjev v skupni jugoslovansko-nemški načrt, ki predvideva izgradnjo tovarne kartona in embalaže v Gazinu. Predvidevajo, da bo tovarna proizvedla letno 45.000 ton kartona.

LADJE ZA SOVJETSKO ZVEZO

Do leta 1980 bo jugoslovansko ladjedelništvo izvozilo v Sovjetsko zvezo 38 ladij, med njimi velike tankerje, tovarne ladje in luksuzno potniško ladjeve. Velik uspeh naših pomorskih strokovnjakov...

KILOMETRI CEST

V resna prizadevanja jugoslovanskih republik in pokrajin za izgradnjo novih kilometrov sodobnih cest s pomočjo mednarodnih kreditov, samopriskupov in tudi drugače se je vključila tudi Makedonija. V ter republiki računajo, da bodo že čez tri leta bogatejši za okoli tisoč kilometrov cest, od tega 330 kilometrov magistralnih ter regionalnih. V Makedoniji so se odločili, da zberejo sredstva za gradnjo cest - potrebovali bodo več kot 3 milijarde dinarjev - s pomočjo javnega posojila.

TURIZEM KAŽE DOBRO

Na tradicionalno znani dubrovniški turistični rivieri je bilo samo te dni več kot 48.000 domačih in tujih gostov. Strokovnjaki za turizem pravijo, da so bile s tem 95-odstotno zasedene turistične kapacitete dubrovniškega območja. Dober zaslužek... Poročila so znana tudi iz reškega območja, kjer išče zaslužen počitek 300.000 turistov, pri čemer je domačih gostov v primerjavi z lani za 12 odstotkov več, tujih pa za 6 odstotkov manj. Domač gost - dober gost...

MILAN MEDEN

Sekretar v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ Todo Kurtović je v razgovoru za „Večernji list“, prenesel ga je domala ves domači tisk, poudaril, da svoboda vere ne pomeni pravice za vmešavanje v politično in družbeno življenje.

Ko je govoril o duhovnikih, je dejal: „Lahko je in moral bi biti dejaven. Želeti bi bilo, da bi bili vsi, ki jim je verska dejavnost poklic, ki to žele, aktivni v družbenopolitičnem življenju tako kot vsi drugi državljani. Njihovo mesto je tako kot vsakega drugega občana v Socialistični zvezi, na zboru volivcev, v Rdečem križu, številnih humanitarnih, družbenopolitičnih in drugih organizacijah, organih, krajevnih in interesnih skupnostih, povsod, kjer obstaja interes in želja po udeleževanju. Duhovnik je tudi glede tega občan kot vsak drug.“

Verska svoboda

Todo Kurtović je tudi dejal, da Zveza komunistov nikoli ni ločevala verske od drugih svoboščin. Članstvo v ZK je vsekakor nezdržljivo z izpovedovanjem vere. Toda v ZK smo sprejemali iz vseh sredin. Upoštevali smo stvarni položaj, saj smo partija delovnih ljudi, ker smo se bojevali za osvoboditev človeka, pa smo se tudi glede tega vedno varovali vsega, kar bi peljalo v sektaštvo, dogmatizem, zlasti pa smo se varovali vsega, kar bi dišalo po administrativnih ukrepih. Če bi se držali teorije, da lahko sprejemamo v ZK samo iz ateističnih krogov, bi nas to verjetno v naših razmerah pripeljalo do določene elastične teorije, saj se ateisti ne rojevajo, oni takšni postajajo.

ZENSKÉ NA POLOŽAJIH

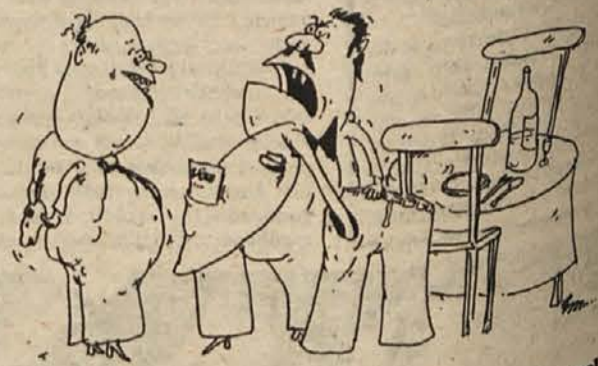
Statistiki so izračunali, da dela v Jugoslaviji v družbenem sektorju kar 34 odstotkov žensk, kar pa še ne pomeni, da so tudi ustrezno zastopane na vodilnih in vodstvenih položajih. Ta podatek kaže imeti pred očmi posebej sedaj, ko se nahajamo pred novimi volitvami

ALI BI VERJELI, da obveščevalna služba pravi, da sodelovanje pri svojem delu tudi čarovnike? No, pa kar lahko, kajti prav te dni so objavili, da je ameriška osrednja obveščevalna agencija CIA, pred leti na svojo plačilni seznam uvrstila tudi človeka, ki je veljal za čarovnika. Kaj natančno je delal v CIA, še ni znano, se samo to, da je sodeloval pri poskusih, s katerimi so hoteli v CIA prodreti v skrivnosti „nadzora medgan“: hoteli so namreč na postopek in način, kako lahko nadzirali in ugotovili, kaj ljudje mislijo. K se zadeva (ki sicer spominja na najbolj fantastične zgodbe iz romanov) ni srečala... Še vedno ostajajo svoji gospodarji...

KAVA, KI SE JE DRAŽILA tudi pri nas, medtem ko jo nekateri Jugoslovani smo verjeli med njimi) zaradi višje cene ne popijemo dosti manj, so nekateri drugi bolj varni: Francozi so na primer kar ostro zmanjšali porabo črne tekočine. Neka raziskava je pokazala, da se poraba kave zmanjšala za 23 odstotkov... pozni ukrepi...

„ČE SO LJUDJE VOLJ NORI, da me pošajo in to tudi plačajo, sem tudi jaz dovolj nor, jim bom govoril za denar,“ je izjavil Billy Carter, ameriškega predsednika Jimmyja, ko je pojasnil novinarjem svoje postopne zaslužke. Dejstvo je namreč, da je Billy Carter priljubljena oseba med Američani zaradi nekaterih njegovih izjav, ki niso niti „diplomatske“. Zaradi dobiva precej povabil, predava tu in tam, honorar seveda. In ta honorar niso mače solze, menijo, da bo letos zaslužil predavanji in javnimi nastopi okoli 500.000 dolarjev, pa je dvakrat toliko, dobi njegov brat kot plačilo za opravljanje dolžnosti predsednika Združenih držav Amerike... Kje vse mogoče...

IN LE MALO MUČNO JE BILO, ko se newyorskem predmestju (kjer so imeli pred nekaj leti velik izpad toka) prebivalci znova ostali brez elektrike, zato, ker so električni vodovi po pomoti presekali med izmed kablov... Vse zgodbi...

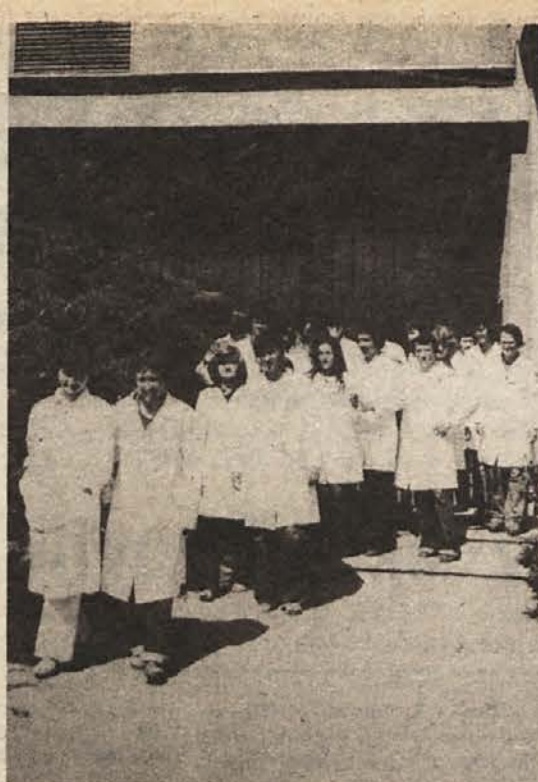
- Kaj iščeš v teh hlačah? - Njegovoga lastnika. Ko sem mu pokazal račun, je segel tako globoko v žep, da ga sedaj na noben način ne morem izvleči ven...

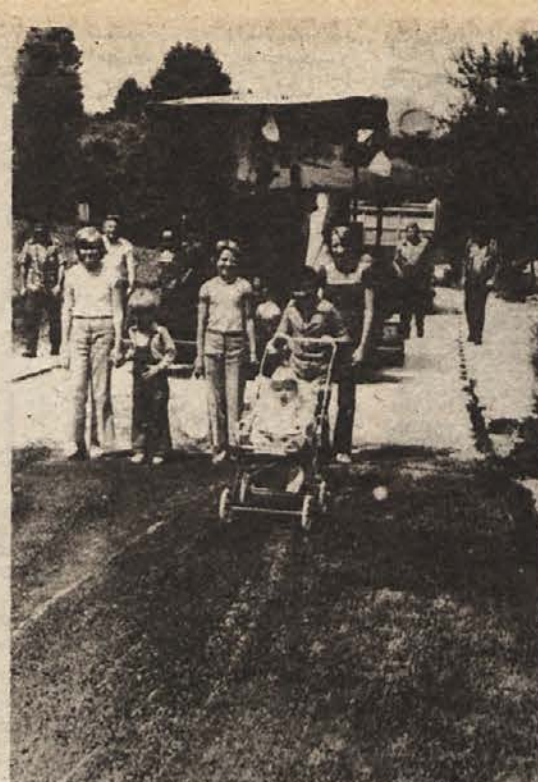
- Francelj, s tem kmečkim turizmom bomo morali malo prenehati, naš Jože je že čisto zmešan.

ZVEZNO ODLIKOVANJE – Sekretar ZŠAM Slovenije Stane Žerovnik je pred kratkim predal predsedniku ZŠAM Kočevje Jožetu Ponikvarju visoko zvezno odlikovanje za uspešno vzgojo poklicnih voznikov in za preventivo, ki jo kočevsko društvo opravlja na področju prometne varnosti. (Foto: F. Brus)

DRUGA BRIGADA NA POT – V soboto, 7. avgusta, je odšlo v Plačkovico (v Makedonijo) 50 brigadirjev iz MDB „Katja Rupena“ iz Novega mesta. Brigadirji bodo pomagali pri gradnji ceste in se vrnili čez mesec dni. Na sliki: v petek so bili na ogledu v tovarni zdravil Krka, ki je njihova pokroviteljica. (Foto: Janez Pavlin)

POSLEJ BREZ PRAHU – Otroci pred velikim strojem so kot znanilci lepših časov, ki jih bo Rakitnica z novim asfaltom prav gotovo deležna. Poslej bo namreč po novi cesti v ta lepi ribniški konec nedvomno zašlo več turistov. Več o cesti v eni prihodnjih števil. (Foto: J. P.)

POKRPANE LUKNJE – Do nedavnega je bila voznja skozi Dolenjo vas pri Ribnici močno neprijetna in nevarna, zakaj minula zima in gost promet sta cesto doobara zdelali. Zato se je krajevna skupnost odločila za temeljito popravilo in nevaren cikcak med luknjami ni več potreben. (Foto: J. Pezelj)

Pomisliki in upi ob pičli beri

(Nadaljevanje s 1. strani)

tativne dobe hmelja, od sredine marca pa do sredine junija, so bile vremenske razmere neugodne (velika temperaturna nihanja, nočne ohladitve v aprilu in sušni prvi poletni dnevi) in so močno vplivale na rast rodnih vitic in „smrekavost“ hmelja.

V Kmetijskem kombinatu Zasavje so računali letos na 103 tone čistega pridelka, precej več kot lani kljub skrčenim površinam. Po zadnjih ocenah pa bo pridelek manjši kar za 23 ton. Prav tako bodo imeli manj hmelja v Srebrničah (cele 3 tone), na Kmetijskem posestvu Trnje, kjer so lani dosegli enega najboljših jugoslovanskih donosov, računajo na okoli 1560, v Šentjerneju pa v nasadu, ki je star komaj dobra tri leta, 1200 kg hmelja na hektar. Povsod zatrjujejo, da bodo donosi posameznih sort, predvsem novjših – aurore in še nekaterih – veliko večji.

Pridne roke že nekaj let zamenjujejo obiralni stroji. Ročno bodo obirali hmelj samo v enoletnem nasadu v Trnju in v Šentjanžu, kjer je sušno vreme v prvih dneh junija pridelke še posebno prizadelo. Tridesetlitrski škafovi bo veljal okoli 7 dinarjev, delovna sila pa je že dogovorjena. Stroji močno

skrajšujejo čas obiranja, saj tisoči železnih prstov dan in noč pridno trgajo kobule. Suhe in tople noči in prve jutranje ure, ko je hmelj še čvrst, je še posebno ugoden čas za strojno obiranje. Od vremenskih pogojev, sorte, letine in tudi od znamke stroja je močno odvisen odpadki, ki je na nekaterih hmeljiščih precej velik – tudi do 33 odstotkov. V Šentjerneju jim ga je uspelo že močno zmanjšati in izgube samo še 11 do 17 odstotkov pridelka. Nedvomno bo tudi prehod na strojno obiranje razlog za posodobitev hmeljišč z novimi sortami.

K temu pa bo prisilila tudi dolenjske hmeljarje nova metoda, s katero se določa količina tiste snovi v hmelju, ki daje pivu kot pičli posebne značilnosti. Ni še dolgo tega, ko so porabili na hektoliter piva okoli 20 dkg hmelja. Danes so strokovnjaki dekagrama opustili in govore samo še o alfa smoli, ki je pri varjenju piva najpomembnejša. Vsebnost alfe se določa laboratorijsko in je močno odvisna od kakovosti in zlasti pogojev za rast hmelja, ki pa so vsako leto drugačni. Če opazujemo pridelke alfe v letih od 1973 do 1976 in proizvodnjo piva, ni težko ugotoviti, da je hmelja trenutno celo preveč. Zaradi zelo sprejemljivih letin so se hmeljarji po svetu že odločili za novo obliko shranjevanja. Dokler so ga shranjevali v kobulah, je bila velika verjetnost, da se v dveh letih pokvari, zato so pričeli izdelovati ekstrakte, velike količine pa ga pulverizirajo, zmeljejo v prah.

Poleg teh sprememb, ki jih ne gre zanemarjati, tare rejce hmelja tudi precej nizka odkupna cena hmelja. Ne samo da je vprašljiva ekonomičnost proizvodnje, močno so omenjene njihove možnosti vlaganja v prenovitev nasadov in zame-

njavo sort. Prav zato, pa tudi zaradi potreb je KZ Novo mesto že začasno prenehala gojiti hmelj v Jurki vasi.

I. VIZJAK

Končna cena mraza

Zdaj že lahko ugotovimo, kakšno škodo je povzročila spomladanska pozeba. V vinogradih je škoda na posameznih sortah različna. Najbolj je pozebla žametna črnina, (v nekaterih nasadih tudi 90 odstotkov) in modra frankinja (60 – 70 odst.). Manj so prizadeti kraljevina, portugalka in laški rizling. Večja škoda je v višjih legah.

V nasadih hrušk so popolnoma pozeble sorte: zimska pastorkovka, viljamovka, konferans, alberta in kongresovka. Nekaj pridelka pa bo dala sorta kleržo. Na jablanah takoj po cvetenju ni bilo opaziti velike škode. Pri prvem redčenju pa je odpadlo mnogo oprasnih plodov in ni mogoče pričakovati dobre letine.

Sedaj je mogoče oceniti škodo, ki je največja v vinogradništvu. Izguba pridelka v novomeški občini znaša v primerjavi s povprečno letino 81 milijonov dinarjev.

Tik pred katastrofo: veselo je bilo ob tednu cvička

Zavarovalnica bo plačala škodo vsem, ki so zavarovali nasade do 31. marca. To pa je slaba tolažba, ker kmetje vinogradov sploh niso zavarovali. Tako bodo nastala škoda sami težko prenesli, saj bodo morali vinograde obdelovati, kljub temu da pridelka v nekaterih nasadih skoraj ne bo. Nujno bo najbolj prizadetim pomagati vsaj z delnim odpisom družbenih dajatev.

Kmetje, ki jim je dohodek iz vinogradništva in sadjarstva glavni vir, se bodo morali odločiti za zavarovanje pridelka, ker si bodo le na ta način zagotovili normalen dohodek in socialno varnost. (Iz prve številke glasila KZ „Krka“ Novo mesto „Naše polje“)

Sejem, da malo takih

27. gorenjski sejem bo odprt še do 15. avgusta

27. mednarodni gorenjski sejem v Kranju je znova potrdil, da so podobne prireditve pri nas še kako potrebne, a žal večina od njih izgublja svoj prvotni namen in pomen.

To za Gorenjski sejem seveda ne velja, saj je dovolj zgovoren dokaz, da ni tako, že število obiskovalcev, ki je letos kljub času počitnic in dopustov in kljub pasjim dnevom rekordno. Posebno privlačno za goste sejma je to, da lahko vse razstavljene predmete tudi kupijo po ugodnih cenah in s popustom do 20 odstotkov. Številni obiskovalci, med katerimi je presenetljivo veliko Dolenjcev, si lahko na sejmu ogledajo pestro izbiro prehranjenih izdelkov, konfekcije, pohištva, gospodinskih aparatov in strojev, izredno dobro so založeni proizvajalci kmetijske opreme in mehanizacije.

Na sejmu v Savskem logu razstavlja 130 razstavljavcev izdelke

250-ih proizvajalcev, med njimi je tudi precej tujih – največ iz Avstrije, Italije, ZR Nemčije in celo iz Indije (Oceanic Corporation – Bombay). Dobro so zastopani tudi razstavljavci iz ostalih republik, predvsem iz Hrvaške in Srbije.

Za naše bralce bo verjetno najbolj zanimiv razstaven prostor Agrotehnike in Kmetijskega živilskega kombinata Kranj, ki prikazuje različne kmetijske stroje, od težkih traktorjev do malih kmetijskih strojev in priključkov, stroje za spravilo krme in opreme za hleve. Pri KZK pa so za obiskovalce pripravili zanimivo demonstracijo delovanja traktorjev „Tomo Vinkovič“ in priključkov za te traktorje. Kmetovalci lahko obenem dobijo na razstavi tudi koristne strokovne nasvete.

Sejem bo odprt do ponedeljka, 15. avgusta.

M. K.

TUDI TRAKTORJI IZ ŠTOR – Na letošnjem 27. mednarodnem gorenjskem sejmu razstavljata kmetijsko opremo Agrotehnika in KZK iz Kranja. (Foto: Marko Klic)

ŠTIPENDIJA

TOVARNA KLOBUKOV „ŠEŠIR“, ŠKOFJA LOKA,

da štipendijo

TEKSTILNEMU TEHNIKU – KONFEKCIONARJU (spol ni določen) za obrat v Stari vasi.

Prednost imajo dijaki iz višjih letnikov. Na podlagi tega razglašena se lahko prijavijo za delo tudi kandidati, ki so tekstilno šolo že končali in še nimajo zaposlitve. Informacije daje tovarna – tajništvo tudi po telefonu št. 60-451. Rok za prijave je 15 dni po objavi.

Sejmišča

NOVO MESTO: zaradi majhnega povpraševanja so morali rejci malih prašičkov v ponev prodaj popustiti pri cenah. Na prodaj je bilo 433 pujskov in 37 tridnevih starih prašičev, prodanih pa skupno le 192. Pujčki so stali od 500 do 800 din, starejši prašiči pa 810 do 1.200 din.

BREŽICE: tokrat je bilo na prodaj 482, prodanih pa 338 po 31 dinarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

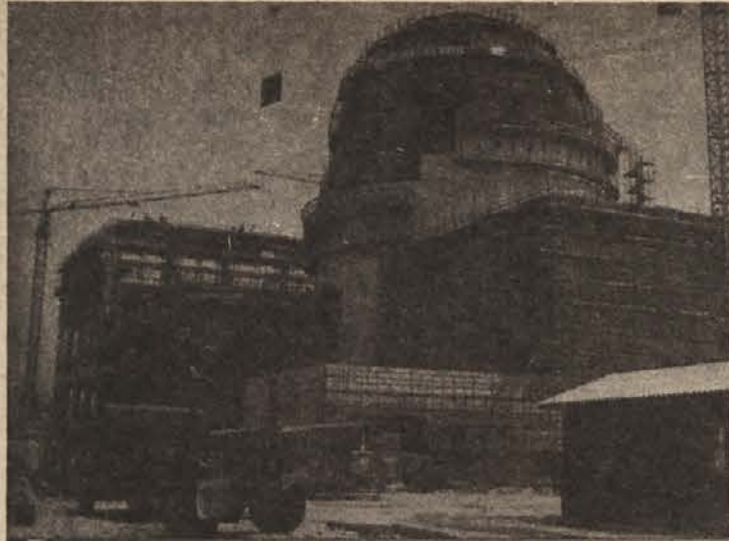
„Deset zapovedi“ za mleko

Samo iz čistega hleva je mogoče pričakovati zdravo mleko. In vendar to povsem razumljivo trditev v naših vaseh kmetovalci ni vedno upoštevajo. Za slabo mleko so največkrat krivi zastajajoči in zatohli hlevi, nemarnost pri negi in čiščenju krav, nezadostna povrnjena nastilja, nikakršna nega živalske kože in površine, površno pomivanje mlečnih posod ter molža krav v prvi pogoj za zdrav mleko je zdravje krav molznic. Zanesljivi mikroorganizmi mleka je število klic v njem. Mleko iz zastajajočih hlevov vsebuje 15 in več milijonov bakterij v enem samem kubičnem centimetru mleka. V močvirnatih hlevih, ki ima kratko ali srednje dolgo stojišče krav, je število mikrobov 100 in večkrat.

Brez tekoče vode si snažnega mleka sploh ni mogoče zaminirati. Zato morajo vsi sodobni hlevi imeti vodno napeljavo in poseben prostor za hrambo mleka oziroma mlečnih posod. Priporočljivo je, da hlevov ne bo imela lastnih malih mlekar, ni pa priporočljivo uživati mleka, ne da bi bilo poprej pasterizirano. K onesnaženju mleka pripomorejo tudi same živali s svojimi izločki, zato je smotno privezovati repe. V ta namen je najbolje uporabiti vrvice, ki držijo repe, in sicer tako, da žival lahko rep odganja od odganjanja muh kadar stoji, ne more pa ga poprej. Čistega mleka ne more biti brez snažne krme in stelje ter čiščenja vimena z otiralko ali mehko krtačo. Zelo pomembno posodo in jih zavrzemo. Krave je treba vedno izmolsti in jih posebno pomembno pri uporabi molznih strojev. Priporočljivo je trikratna molža, ki daje več mleka in več čistega mleka. Po molži mora mleko skozi cedilo in čimprej v hladnem prostoru. (Po „Gospodarstvu“)

– Ne postavljaj cenika na vidno mesto, pri nas se morajo gostje ugodno počutiti! (Medžimurje)

MDB KATJA RUPENA NA PLAČKOVICI

V soboto, 6. avgusta, se je na novomeški avtobusni postaji zbralo 49 brigadirjev in brigadirki, člani znane mladinske delovne brigade Katja Rupena. Odšli so na brigadirsko akcijo v Makedonijo, in sicer na Plačkovico, kjer se bodo pridružili ostalim brigadam tretje izmene, pri delu na cesti. Tokrat je brigada izredno izkušena, saj je v njej kar 14 udarnikov, večina mladih pa se je z brigadirskim življenjem že srečala.

ŠE ZADNJA AKCIJA — Kočevski brigadirji tik pred odhodom na letošnjo zadnjo delovno akcijo. Vrnili se bodo 4. septembra. (Foto: Primc)

Kočevci na zvezni delovni akciji

Skupaj z mladinci iz pobratenege Prokuplja grade avto cesto Beograd—Niš

Osemnajst mladincev in mladink iz kočevske občine je odpotovalo 5. avgusta na zvezno mladinsko delovno akcijo — gradnja avto ceste Beograd—Niš. Kočevski mladinci so se v mestu Prokuplje, s katerim je Kočevje pobrateno, združili s tamkajšnjimi brigadirji v „pobrateno brigado“. To je edina taka delovna brigada med dvanajstimi, ki bodo na tej akciji od 7. avgusta do 4. septembra.

Ob odhodu brigadirjev je občinsko vodstvo ZSM Kočevje organiziralo poslovnini razgovor z brigadirji, na katerem sta govorila predsednik ZSM Stane Gabrič in predsednik občinske konference SZDL Nace Karničnik. Brigadirje sta seznanila z nalogami in jih spomnila, da njihovo poslanstvo ni le delovno, pač pa bodo utrjevali bratstvo in enotnost med KS Kočevje in Prokuplje ter med vsemi jugoslovanskimi narodi.

Po bolnika z avtom

V Krmelju pri Gabrijelah je bila v soboto delovna akcija, ki so se je udeležili vsi krajanji. S prostovoljnimi delom bodo razširili kolovozno pot in jo spremenili v dobro makadamsko cesto. Dela bodo veljala okoli 140.000 din, od tega bo krajevna skupnost Krmelj dala dobro petino, ostalo pa bodo prispevali prebivalci Gabrijel s prostovoljnimi delom in v denarju.

Za šestdeset hišnih števil, kolikor štejejo Gabrijele, vasica sredi vinorodnih gričev, je bilo treba ves gradbeni material zvoziti z vozmi in živino, saj je bila njena edina vez s svetom slaba kolovozna pot. Kaj bi razmišljali o avtomobilih, ko pa si se še peš težko prebil do vasil Poslej bo lahko v vasi zaropotal tudi traktor. Predsednik gradbenega odbora Franc Drobnič je dejal, da je bila udeležba na sobotni delovni akciji zelo dobra, saj je za krampke in lopate držalo toliko ljudi, kolikor imajo Gabrijele hišnih števil. Akcije so se udeležili tudi lastniki parcel iz Mokronoga, Sentažanža in Tržišča. Med prostovoljci je bilo največ mladih. Do sedaj — akcija še teče — je bilo zbranih tudi že 16.000 dinarjev, nemalo za šestdeset hiš.

„Krajanom pomeni cesta, četudi kolovoz, mnogo. Tudi v našo vas bo lahko prišel rešilni avto po bolnika. Živino pa bodo zamenjali kovinski konji,“ pravi Franc Drobnič.

JANEZ PLATIŠE

Vimolju: Alenka Pezdirc in Bojan Kerec. Največ jih je iz delovnih organizacij Itas in Zidar.

J. P.

NA TREH AKCIJAH

Kočevski mladinci so letos sodelovali kar na treh delovnih akcijah in sicer na lokalni (gradnja vodovoda v KS Vimolj), republiški (Brkini), te dni pa še na zvezni (gradnja avto ceste Beograd—Niš). Kočevski brigadi so se pred kratkim vrnila domov, je pomagala Tekstilana. Brigadi je dala precejšnjo materialno pomoč, za kar se ji brigadirji in občinsko vodstvo ZSM zahvaljujejo.

BORCI GREDO RADI NA IZLET

V soboto bo 50 borcev iz metliške občine odšlo na izlet na avstrijsko Koroško, za naslednjo nedeljo, 21. avgusta, pa občinski odbor ZSB NOV Metlika pripravlja enodneveni izlet na Petrovo goro. Obiskali bodo tudi druge znane partizanske kraje na tem območju. Cena izleta je 115 dinarjev, avtobus bo odšel iz Gradca ob 6. uri, iz Metlike pa ob 6.15. Nazaj grede se bodo ustavili še v Topuskih Toplicah. To bo letos že četrti izlet borcev in vedno je bila udeležba zelo dobra.

OCENA URESNIČEVANJA ZAKONA O ZD

V sredo, 3. avgusta, je bila v Metliki skupna seja OK ZKS in občinskega sveta Zveze sindikatov. Glavno pozornost so posvetili oceni uresničevanja zakona o združenem delu v metliški občini. Ocenili so še doseženi potek kadrovskih priprav v ZK za kongrese in volitve novih organov v ZK. Naslednji dan je bil posvet sekretarjev osnovnih organizacij, govor pa je bil o istih zadevah.

PRAZNIK GD VAVTA VAS IN KS STRAŽA

V nedeljo, 14. avgusta, bo gasilsko društvo Vavta vas proslavilo 70-letnico obstoja. Proslava bo združena s praznovanjem krajevnega praznika KS Straža ter s praznovanjem Titovih in partijskih jubilejev. V nedeljo dopoldne, ob 8. uri naprej, se bodo vrstila gasilska in športna tekmovanja, popoldanski del proslave pa se bo začel ob 14. uri s povorko izpred doma Svobode v Straži do osnovne šole v Vavti vasi. V kulturnem programu bosta sodelovala Novolesova godba na pihala ter pevski zbor „Gorjanci“. Na slovesnosti bodo zaslužnim gasilcem podelili priznanja in značke, krajevna skupnost pa bo podelila priznanja delovnim in vsestransko aktivnim krajanom.

ROKI PREHITEVAJO GRADITELJE — Zamudo pri gradnji jedrske elektrarne v Krškem cenijo na pet do šest mesecev. Največje težave imajo s čakanjem na dovoljenja. Na tehničnem področju so to gradbena in obratovalna dovoljenja, na komercialnem področju pa uvozna in izvozna. Nad domačo industrijo so razočarani, ker je preslabo organizirana, zato bodo težko zagotovili njen 50-odstotni delež pri tej investiciji. Na slikah: reaktorska zgradba in posnetek z nedavnega obiska Sergeja Kraigherja in Lidije Šentjurčeve na gradbišču, ki ga gostoma razkazuje direktor inž. Janez Dular. (Foto: Jožica Teppey)

DELOVNA AKCIJA — Prostovoljne delovne akcije se je udeležilo toliko krajanov, kot štejejo Gabrijele števil. (Foto: J. Platiše)

NA POT JAVNE RAZPRAVE

Novomeški urbanizem danes in jutri

Piše: Ivan Hrovatič

Individualna gradnja je še vedno pomemben delež v obsegu stanovanjske graditve, hkrati pa je pomembna oblika razreševanja stanovanjskih vprašanj določenih kategorij prebivalstva, ki jih z organizirano družbeno stanovanjsko graditvijo še nismo sposobni sproti razreševati. Se vedno se namreč znaten delež investitorjev odloča za individualno gradnjo zato, ker vidi v tem najhitrejšo rešitev lastnega stanovanjskega vprašanja.

Te okolnosti obvezujejo, da pri načrtovanju kompleksov za individualno gradnjo zagotovimo poleg kompleksov s popolno komunalno opremo tudi zazidalne komplekse, kjer bo dana možnost postopnega dograjevanja komunalne opreme. Seveda moramo v takem primeru z vsvo odgovornostjo sprejeti težave, ki bodo spremljale izgradnjo in začetno uporabo objektov, in hkrati sprejeti širšo družbeno obvezo za postopna vlaganja v komunalno opremo takih naselij.

vidika ustreznosti tehnologije v odnosu do varstva okolja, v odnosu do sosednjih dejavnosti, predvidene izrabe prostora ipd.; — nevzdržno je nadaljevati doseženo prevladujočo prakso odločanja o lokacijah za posamezne objekte znotraj industrijskih rezervatov posameznih delovnih organizacij na osnovi parcialnih rešitev brez izdelanih in sprejetih zazidalnih načrtov, ki opredeljujejo celovite rešitve, prostorske posege in ureditve; taka praksa namreč vodi k poglabljanju prostorskih konfliktov, ki se odražajo ob neustreznih arhitekturnih in funkcionalnih kontaktnih različnih dejavnosti, običajno v škodo bivalnega okolja; — pospešen gospodarski razvoj in obsežna graditev objektov sta bila omogočena tudi z navezovanjem na obstoječe mestne komunalne naprave, saj bi ustrezna popolna komunalna izgradnja zahtevala znatna investicijska sredstva; taka praksa je privedla do skrajne preobremenjenosti komunalnega omrežja, zato se ob nadaljnjih zahtevah odnosi zaostrojujejo hkrati z vse ostrejšimi zahtevami po varovanju naravnega okolja. Najbrž ni dvoma o tem, da moramo nadaljnje posege v prostor z izgradnjo gospodarskih objektov načrtovati z vsvo odgovornostjo. Odgovornost za to se začneja z načrtovanjem, z investitorskimi odločitvami. Ta odgovornost je toliko večja, kolikor večji so možni negativni vplivi načrtovane dejavnosti na okolje in na delovnega človeka.

STANJE OSKRBNIH OBJEKTOV

V izrazito prostorsko razvlečenem mestnem poselitvenem prostoru

zasledimo velike razlike v stanju komunalne oskrbe in v stanju in prostorski razporeditvi oskrbnih objektov, kot so trgovina, šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo, družbeni prostori, javni promet ipd. Tako stanje poraja dokaj različne interese v posameznih mestnih predelih, ki občane irajo bolj kot nekateri širši skupni mestni problemi. Mnogo več skrbi bi morale takemu stanju posvetiti delovne organizacije, ki opravljajo dejavnosti oskrbnega značaja. Ustrezne rešitve je potrebno iskati v povezavi predelov z javnim mestnim prometom. Posebno pozornost in obravnavo pa zahteva življenjski prostor pešca na relacijah od stanovanjskih naselij k centru, k oskrbnim objektom, v smeri delovnega mesta, kakor tudi na izrazito centralnih mestnih površinah. Tako zahtevo narekuje interes pešceve varnosti v prometu, kakor tudi vse izrazitejša potreba po humanizaciji bivalnega okolja. Znebiti se moramo suženjstva avtomobila in zagotoviti življenjski prostor človeku, zlasti v že zaokroženo zgrajenih stanovanjskih naseljih. Prav v teh naseljih še vedno zavzemajo dominantne prostore zasilne garaže kot zunanji znaki naše zaverovanosti v materialno vrednoto stroja in pločevine.

RAZVOJ LOKALNIH SREDIŠČ

Navedel sem že, da je bilo z urbanističnim programom občine določeno, da se bo poleg Novega mesta močnejše razvijalo še 11 lokalnih središč v občini. V teh središčih bi se praviloma morala naseljevati delovna sila iz širšega gravitacijskega zaledja, hkrati pa bi bilo potrebno v teh naseljih razvijati oskrbne dejavnosti tudi za širše zaledje. Prav tako smo

že ugotovili, da bi morali razvoj teh naselij urejati z urbanističnimi in zazidalnimi načrti, zlasti še ker so ta naselja prostorsko še dokaj neurejena. Ugotovimo lahko, da smo v času po sprejetju urbanističnega programa občine, to je od leta 1972 dalje, za ta naselja izdelali le malo urbanistične dokumentacije in ustvarili le malo pogojev za to, da bi ta središča lahko prevzela načrtovano vlogo v urbanizaciji v občini. Ker so ta naselja pretežno komunalna še (zlasti sanitarno) neurejena, je bilo ob vsaki večji nameravani gradnji zaostreno vprašanje komunalne izgradnje tudi za širše potrebe kraja. Ker v teh naseljih ni bilo zagotovljenih razpoložljivih lokacij za individualno gradnjo in po dosegljivih cenah, se je znaten obseg stanovanjske gradnje odvijal v naseljih, kjer so pač ljudje do tedaj živeli in na neki način pridobili zemljišče. Razvojni problemi se v različnih tovrstnih naseljih kažejo različno, odvisno od stanja in sposobnosti nosilcev gospodarskega razvoja kraja in od aktivnosti in zavzetosti krajevnih skupnosti. Prav v sodelovanju s temi nosilci je potrebno pripraviti urbanistične in ureditvene načrte krajev in podrobne zazidalne načrte za realizacijo stanovanjske graditve. Ta načrtovalska vloga krajevnih skupnosti je še precej nedorečena, zato bo potrebno v prihodnjem obdobju ob pripravi urbanističnih in zazidalnih dokumentov razviti tudi ustrezne oblike sodelovanja v procesu planiranja med načrtovalci in resničnimi uporabniki prostora.

KAKO V PRIHODNJE

Tako je torej stanje in dogajanje v prostoru in odseva hkrati ekonom-

Franjo Novak

Od sodruga Franja Novaka se poslavljam v imenu generacije, ki je sicer nekoliko mlajša od njegove, vendar je tudi njo zajelo vreme, ki ga je povzročila oktobrska revolucija. Te dni preminuli Franjo se je rodil v kmečki hiši v Gradcu marca 1892. Kot štirinajstletnik odšel z doma in postal vajenec manufakturni trgovini v Novem mestu. Ko je kasneje delal kot trgovski pomočnik v Ljubljani, ga je pritegnilo narodnoobrambno delo, ki ga je takrat imel v programu „Sokol“. Ob začetku prve svetovne vojne so ga mobilizirali in poslali na rusko fronto, že ob koncu 1914 leta pa je prostovoljno prestopil na drugo stran. Tam je kmalu spoznal da je toliko hvaljena carska Rusija do svojih narodov prav tako mačeha, kot Avstrija. Revolucija ga je osvobodila ništva podobno kot druge ujetnike. Ob koncu 1917 je dobil delo nekem poddržavnem podjetju kmalu zatem pa je postal upravitelj vojaških delavnic. Hkrati je sprejel v partijsko organizacijo, ki je bila 1918 osnovna jugoslovanska sekcija ruske KP v Taškentu, začel delovati tudi v njej. S kasnejšim uspehom je delal, dokazujejo praznjanja drugih slovenskih udeležencev oktobrske revolucije v Zbornici „Jugoslovani v oktobru“, za kar je dal pobudo in ga urevala France Klopčič, ki je začel z njegovim sodelovanjem kmalu po tem, ko je v drugi polovici leta 1921 vrnjen v Sovjetske zveze. Franjo Novak se je vrnil v domovino v času, ko je unitaristični hegemonistični in protiljudski režim skušal v Sloveniji in v Jugoslaviji vsami silami zatreti revolucionarno gibanje pod vodstvom komunistične stranke. S tem namenom je pripravljal v življenje tudi organizacijo jugoslovanskih nacionalistov, Orjuno, ki se je hitro onemogočila zaradi znanega pohoda na Trzin 1. junija 1924, v Ljubljani pa je vedno skušala delovati naprej. „Dobro je ogrozila predvsem „Dom“ in posamezne nasprotnike, med katerih je štela tudi Franjo Novaka, ker je ugotovila, da je v tistem času član partije, ki budno varuje svoj dom pred jugoslovanskimi fašisti. Tudi narodnoosvobodilni boj potrdil Franjevo posebno trdnost in odločnost. Še pred koncem vojne postal predsednik Rdečega doma v Sloveniji, ki ni mogel postaviti svoje čelo bolj humanega človeka. Po vojni je bil tudi podpredsednik Slovenske gospodarske zbornice leta 1953 do 1958 je bil kot podpredsednik zveznega gospodarskega sveta predsednik komisije za določitev avtentičnosti zakonskih besed slovensčini. V naslednjem mesecu sem jaz prevzel to delo, zato nam ocenim, kako zelo odgovorno opravljaj. Čeprav ni imel politične formalne izobrazbe je v znanju pismenosti prekašal marsikoga univerzitetno diplomu. Kot sin kmečkih staršev je bil življenje izredno delaven in skromen. Ker je rad zahajal preproste ljudi, je bil pogosto obisku v Beli krajini in je vedno vzdrževal tesne stike z vsakimi vajzinskimi sborci. Kot takega smo poznali več kot 50 let in takrat ostal v spominu. IVAN KONEC

Zapuščen pomnik v Žužemberku

Prejšnji mesec je v organizaciji društva „Slovenski dom“ iz Zagreba skupina borcev XIII. proletarske hrvatske brigade obiskala nekatere kraje na Dolenjskem, kjer se je pred štirindvajsetimi leti skupaj s slovenskimi brigadami bojevala zoper Italijane in belogardiste.

Obiskali smo tudi Žužemberk, kjer smo si ogledali spomenik padlim borcem. Preskromen pomnik, ki spominja na stotine padlih partizanov, smo našli precej zapuščen. Dohodna steza in okolica spomenika je bila zaraščena s travo, okoli njega pa so bili skopani neki jarki. Čeprav smo v bujnim poletju, nismo videli nobenega cvetja.

Dobro nam je znano, da je za vzdrževanje spomenika potrebna določena vsota denarja, ki je ni dolžan prispevati sam Žužemberk, oziroma manj razvita Suha krajina. Zaradi tega menimo, da je dolžnost in obveznost širše družbene skupnosti, da prispeva več denarne pomoči za ureditev in oskrbovanje tega tako pomembnega spominskega obeležja, posebno še ker so na njem izpisana imena padlih partizanov iz vse Jugoslavije ter celo Italije, Rusije, Avstrije.

Kljub temu pa zdaj apeliramo na člane Zveze borcev in mladino Žužemberka, naj z malo truda in volje vsaj zasilno uredijo spominsko obeležje, da bo stalno v ponos njihovega kraja.

KAREL JAKŠE

NAMESTO POMOČI BATINE

Prejšnji teden sem se v petek proti večeru napotil k Jožetu Brajdiču, da ga zaprosim za sinovo pomoč pri zidavi. Ko sem bil pri Romih v Dobruški vasi, sta se mimo pripeljala miličnika Štefan Horvat in Zdravko Črv. Začela sta me zbadati, ali se mislim pri Romih oženiti. Nisem se zmenil za zbadljivko. Nato sta me pričela preiskovati in me spraševati, kaj imam pri sebi. Našla nista ničesar in na moje besede je eden od njiju dejal naj držim „gobec“, nakar sta se me lotila fizično in mi strgala srajco in jopico. Štefan pa mi je še zagrozil – da ko se dobiva na samem, se mi ne bo dobro godilo. Da je bilo vse to res, lahko dokazem s pričami.

Sprašujem se in želim pojasniti, ali je prav, da se tako ravna s človekom, ki ni pri Romih iskal nič drugega kot pomoč pri delu.

KAREL MERCNIK, Dobruška vas 30

Moč znanja po občinah

Dolenjske občine so po številu študentov in diplomantov v drugi polovici lestvice – Opazen korak naprej

Gospodarski in družbeni razvoj občin je tesno povezan z izobrazbeno strukturo prebivalstva, zato je struktura študentov po občinah zanimiv pokazatelj družbenogospodarskih razmer občin, hkrati pa nam kaže, v kakšni meri se uresničuje demokratizacija visokega šolstva, s katero naj bi omogočili enakopravne pogoje šolanja mladim iz vse Slovenije. O tem podkrepljeno govori prvi del analize „Študenti in diplomanti po občinah SR Slovenije“, ki jo je objavil ljubljanski Center za razvoj univerze.

Analiza obravnava regionalno strukturo študentov v naši republiki. Iz nje je razvidno, da je število študentov na 10.000 prebivalcev od 61 v šolskem letu 1961/72 naraslo kar na 146 v šolskem letu 1975/76. Podatek je razveseljiv, če ga gledamo samega zase. Pregled po občinah pa kaže drugačno sliko:

Občine, ki veljajo po posebnih merilih za nerazvite, so praviloma na dnu lestvice. Med dolenjskimi občinami sta Trebnje in Črnomelj nerazviti občini, po številu študentov pa precej narazen na lestvici. Črnomelj je s 105 študenti (rednimi in študenti ob delu) na 10.000 prebivalcev na 36. mestu, medtem ko je Trebnje s 73 študenti na 10.000 prebivalcev na 53. mestu. Če pogledamo še Novo mesto, ki je z 94 študenti na 42. mestu in Metliko s 75 študenti na 50. mestu, potem dobimo približno podobo o Dolenjski, ki s svojimi bodočimi visješolskimi in visokošolskimi kadri tiči pod polovico 60 slovenskih občin.

Analiza ugotavlja, da regionalna struktura študentov še vedno ni takšna, kot bi bilo želeli in pričakovati. Nekatera

dejsstva pa govore v prid izobrazbeno nerazvitim občinam. Število študentov, kolikor je ta podatek dovolj prepričljiv, narašča. Za primer navedimo Metliko, ki je v šolskem letu 1975/76 prišla na 50. mesto s prejšnjega 54. Ustrezno je opaziti, da število študentov v večjih središčih, posebno pa v obeh republiških visokošolskih središčih, in v Ljubljani in v Mariboru, počasneje narašča.

Še vedno pa velja, da izračunano slovensko povprečje 146 študentov na 10.000 prebivalcev ni prava slika resničnega stanja, saj je večina občin daleč pod njim.

ZA ČVRSTE TEMELJE – V okolici častitljivih stavb Dolenjskega muzeja hrumijo gradbeni stroji in težki tovornjaki na gradbišču novega oddelka za NOB. V teku so zemeljska dela za temelje; zamisel o gradnji ima sicer čvrste temelje v naših ljudeh, a pravi so tudi potrebni. (Foto: M. Markelj)

Ni vse samo denar

Za poživitev kulturnega življenja na podeželju so potrebni prostori – Primer Gabrje kot moč skupne volje

Ugotovitev, da je kulturna rast v podeželskih krajevnih skupnostih počasnejša in nikakor ne dosega rasti kulture v mestih oziroma večjih središčih, je verjetno stara toliko, kolikor je staro zanimanje za kulturo v naši družbi.

Vedno znova se ob tem srečujemo z neizprosim dejstvom, da je eden od vzrokov zastajanju pomanjkanje ustreznih prostorov. Mnoge stavbe, namenjene različnim dejavnostim ter s tem tudi dejavnosti kulturnih društev in sekcij, so po mnogih krajih, kjer so jih imeli, dočakale žalosten konec. Kulturni domovi v mnogih dolenjskih krajih in celo mestih so na robu propada, neprimerni ali že opuščeni.

Kadar se zastavi beseda o tej kulturni problematiki, je na jeziku takoj denar; ker ni denarja, ni novih domov, denarja je premalo ipd. Kljub trdi resničnosti in veliki meri resnice v jadikovanju pa moramo zapisati, da tudi volja in zagnanost

kultura in izobraževanje

RIBNICA: VEČ TISOČ OBISKOVALCEV

Po razstavi naivca Jožeta Zajca (razstavil je 25 platen) so si lahko Ribničani od 1. julija do 1. avgusta ogledali 30 platen znanih jugoslovanskih umetnikov. Prikazovala so življenje in delo pripadnikov JLA in splošnega ljudskega odpora. Zanimivo razstavo si je ogledalo več tisoč obiskovalcev, zato so jo imeli v Ribnici namesto dvajset dni en mesec.

pisma in odmevi

VOĐOVOD V PODZEM-LJU KONČAN

Podzemeljanci se že lahko pohvalijo z novim vodovodom. Dela, ki so v okviru napeljave vodovoda v KS Podzemelj, so se prav v tej vasi pred kratkim končala in s tem je zaključena prva faza tega programa. Kako velikega pomena je zanje pitna voda, so domačini dokazali tudi s tem, da so žrtvovali proste sobote in nedelje in z veseljem prijeli za krampe in lopate. Pri delu so jim pomagali vojniki garnizije Črnomelj, OO ZSMS Podzemelj.

S skupnimi močmi so v kratkem času premagali težaven teren in tako dosegli še en cilj.

MIRJAM BEZEK

„Pri tej botriji nekaj smrdi“

Pripombe UO gasilskega društva Žužemberk k članku s tem naslovom

V zvezi z objavo članka „Pri tej botriji nekaj smrdi“ v 28. številki Dolenjskega lista dne 21. 7. 1977 na 19. strani prosimo, da v skladu z zakonom o javnem obveščanju objavite odgovor naslednje vsebine:

Predsednik gasilskega društva Žužemberk Janez Gliha ni odstopil s predsedniškega mesta, kakor je navedeno v članku.

Na pobudo predsednika Občinske gasilske zveze Novo mesto in po sklepu upravnega in nadzornega odbora gasilskega društva Žužemberk, v pristojnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti Žužemberk je bil sprejet sklep o sklicu izrednega občnega zbora gasilskega društva Žužemberk za dne 31. 7. 1977, ki je odločil o zaupni predsedniku gasilskega društva tov. Janezu Glihi.

Izredni občni zbor je s 55 glasovi od 59 glasovalcev izrekel zaupnico predsedniku gasilskega društva. Istočasno je bilo sklenjeno, da upravni odbor pripravi objektivnejšo informacijo bralcem Dolenjskega lista namenu stanju ob proslavi krajevnega praznika Žužemberk in izročitev nove avtocisterne namenu (kot 12. točka v programu).

Te nepravilne navedbe so naslednje. Predsednik gasilskega društva Žužemberk se je ob izročitvi avtocis-

sterne v skladu s sklepi redne letne gasilske konference in v skladu z gasilskimi običaji zahvalil vsem pristoječim darovalcem denarne pomoči in pristopnikom k botrovanju, ki so prispevali nad 110,00 dinarjev. Tako je bilo navedeno tudi župnišče Žužemberk in ne g. župnik, kot je navedeno v članku. Darovalci so bili navedeni po vrstnem redu prispevanja, kot so napisani v društveni evidenčni knjigi, in ni bilo govora o višini prispevkov z lista.

Predsednik gasilskega društva Janez Gliha je na tribuni prevzel ključ od avtocisterne in sprejel čestitke društvu za dosežene uspehe in pridobitev od predsednika sveta KS tov. Jakobljeviča. Iz tega se jasno vidi, da si ni vzel sam pravice do prihoda na tribuno. Za čestitke pa se tako in tako zahvali predsednik, če je prisoten, vsaj tak je običaj.

Za pokroviteljstvo nad avtocisterno je gasilsko društvo zaprosilo pravočasno tovarno avtomobilov IMV Novo mesto, za botrovanje pa je istočasno zaprosilo tovarno keramičnih kondenzatorjev ISKRA Žužemberk, Kmetijsko združenje Žu-

žemberk in krajevno skupnost Žužemberk. V zaprosilih niso bile navedene zahteve o višini denarnih prispevkov za stroške avtocisterne, kot je navedeno v članku, pač pa smo le omenili, da dolgujemo garantu krajevni skupnosti Žužemberk 60.000,00 dinarjev. Vsi so našemu zaprosilu ugodili, razen kmetijske zadruge Žužemberk, kar nas je gasilce posebej prizadelo, saj bo cisterna v največji meri služila kmetijski zadruzi oziroma združenikom in kooperantom. Kdor je prispeval ali ni prispeval, naj se pove, hujskal pa nisem nikogar glede odobravanja.

Gasilsko društvo Žužemberk v zaupani mu humani nalogi naproša skupščino občine in občinski sindikalni svet Novo mesto, ki sta tudi botrovanje sprejela na samem praznovanju KRAJEVNEGA PRAZNIKA, in organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in občane za nadaljnjo moralno, družbenopolitično in materialno oziroma finančno pomoč, ker dolg za avtocisterno garantu krajevni skupnosti Žužemberk še ni poravnal.

Upravni odbor GD Žužemberk, predsednik JANEZ GLIHA Sledi 9 podpisov članov upravnega odbora

Še o Otočcu in razprodaji Krke

Se mnenje iz KS Otočec: kaj pa kmet, lastnik obrežnih zemljišč in njegove pravice?

Ob prebiranju člankov, ki so izšli v preteklih številkah Dolenjskega lista pod naslovom „Otočec razprodaja reko Krko“, je v katerih med občani krajevne skupnosti Otočec do živahnih razprav, če javnost pozna širšo problematiko z bregov reke Krke, ki ne občanov, ki so lastniki obdelovalnih in travnatih površin ob reki. Dobrodošla nam je otvoritev polemike o tem vprašanju, ki je za mnoge dolga boleča. Še bolj nam je všeč dejstvo, da so razpravo prikrašani, pa vendar niso toliko prikrašani kot tisti, ki morajo za njimi pospravljati in molče trpeti povzročeno škodo.

Kaj se dogaja na vseh 111 km reke? Zal moramo še prevečkrat spoznavati, da turisti, občani, ribiči imajo samo svojo pravico, da imajo ob vodi določen čas za hojo, ribolov, ribolov itd., ki pa si ga vsi ne morejo vzeti na deset in še deset metrov, ne da bi upoštevali ustave in pravice. Hoja po travni travi, prek njiv zoreče pšenice in ostalih poljščin, vožnja z avtomobili po sredini travnikov, paljevoz, kurjenje ognjev, steklenic, plastike in pomembno. Škoda je pustiti avtomobil ob cesti; tam ni tako varno, če ga imaš v vrbovi senci ob vodi. Kmetove kosilnice je treba spraviti in črepinjah. Sledovi, ki so nekaterim nevzgojenimi in visoki zelenih Krkinih bregov, so veliki marsikje. Kmetje morajo za svojo čistoto, hotelskemu sektorju pa ne moremo zametiti, čeprav KS Otočec v članju 30. člena DL ni bila vprašana, lahko svoje mnenje, ki je lahko tudi

odgovor na vprašanje, kdo v hotelu dovoljuje oddajati obrežje Krke. Menimo, da mu to dovoljuje prav ustava v prvem odstavku 104. člena, ki pravi: „Delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti imajo pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, z namenom, da zagotovijo pogoje za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo, kakor tudi da preprečujejo zdravju škodljive posledice, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.“ Ustava je torej jasna in natančna tudi za drugo stran. Pove, kdo ima pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev (v tem primeru TOZD Hotel Grad Otočec), ne spušča pa se v podrobnosti, ki pa so za zagotavljanje pogojev za ohranitev narave še kako bistvene: ne določa načina za pridobitev finančnih sredstev. Hotel Grad Otočec si je izbral način pobiranja vstopnine in oddajanje prostora. Za oba načina nikjer ne piše, da nista dovoljena, nasprotno, ustava z besedico dolžnost postavlja to kot

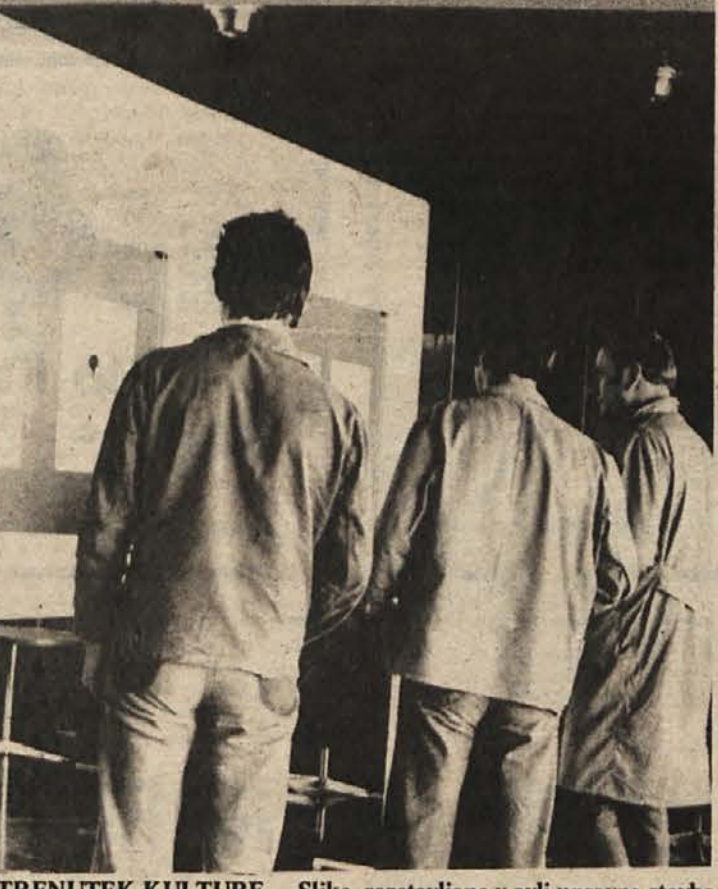
obveznost. V krajevni skupnosti Otočec menimo, da ima hotel še srečo, da si stroške lahko vsaj delno pokriva. Sprašujemo le, kaj naj stori kmet, ko mu vrli mešan sredi travnika 20 m stran od vode postavi šotor in k šotoru priveže pasjo zverino, da si kmet niti na svoj travnik ne upa priti? Ali naj se za nekaj košev sena prične tožiti? Ali naj se s klobukom postavi k vodi in prosi za prostovoljne prispevke za storjeno škodo in za pobiranje smeti? Ali pa naj molče pristane na tolmachenje ustave, po katerem bi imel samo dolžnosti, pravic pa ne? Kje naj se v ustavi najdejo prizadeti kmetovalci? Kakšne so njihove pravice? Kolikšen je obalni pas takrat, kadar voda prestopi bregove in je na obetajočih ribiških stojiščih prava gneča in temu ustrezna tudi škoda? Občani KS Otočec sprašujejo, kdo naj v teh primerih zaščiti njihove pravice? Predlagamo, naj se v razpravo o teh vprašanih vključi Dolenjska turistična zveza, Območna vodna skupnost Dolenjske, Ribiška družina Novo mesto in Komisija za varstvo okolja pri SOB Novo mesto. Še najmanj pričakujemo odgovor od avtorja članka v 30. št. DL, ker smo prepričani, da je prebral tudi prvi odstavek 104. člena ustave SRS, pa je naredil napako, ki jo očita drugim: sklicuje se samo na zadnji odstavek, ki mu ustreza, prvi odstavek pa mu ni po volji in ga ignorira. Tako ima človek res občutek, da je ustava nekakšno neobvezno čtivo, na katero se sklicuje, kadar mu je prav, in je ne bere, ko mu ni po volji.

KRAJEVNA SKUPNOST OTOČEC, PREDSEDNIK FRANC KIRN

Nov „oskrbnik“

Mogočnemu sevniskemu gradu se že pozna trdnost roka novih „oskrbnikov“: to ni nihče drug kot občinska kulturna skupnost! Po dolgih letih „nikogaršnje vlade“, ko so brezvestni stanovalci dostikrat z lepih obojev kar s sekiro cepili trske, je zadnja leta skrbelo za grad turistično društvo. Jože Smodej je s skupino upokojevencev postoril marsikaj. Vseno pa je manjkala osnovna zamisel, kako vdihniti premnogim sobanam pravo življenje. Kljub ponudbam nobena tovarna ni prevzela gradu za kakšen počitniški dom; za temeljito obnovu bi bilo že takrat treba nekaj starih milijard. Tega denarja seveda tudi sedaj še lep čas ne bo. Vseno pa se da z dobro voljo marsikaj narediti. Tako je minuli mesec sevniška krajevna skupnost ob pomoči delovnih organizacij in občinske cestne službe uredila cesto na grad.

A. Z.

TRENUTEK KULTURE – Slike, razstavljene v avli upravne stavbe tovarne Krke, pritegnejo zanimanje delavcev, da si vzamejo trenutek „kulturnega oddiha“. (Foto: M. Markelj)

Za ves avgust

Ze peta razstava v avli Krke – Curkova in Kovačeva dela

Potem ko sta akademska slikarja Franc Curk in Samo Kovač, oba iz Ljubljane, razstavljala v počastitev dneva samoupravljavcev v poslovnih prostorih novomeške tovarne Krka v Ljubljani od 27. junija do 1. avgusta, so njuno razstavo preselili v avlo upravne poslopnice tovarne Krka v Novem mestu. Tu bosta avtorja razstavljala grafike in akrile ves mesec avgust.

Franc Curk, ki dela kot asistent na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, je imel že več samostojnih razstav, med njimi eno tudi v Novem mestu. Za svoje stvaritve je prejel nekaj nagrad in diplom, leta 1972 pa je prejel študentsko Prešernovo nagrado.

Samo Kovač se z več deli privkraj predstavlja novomeškemu občinstvu, oziroma v Krki zaposlenim. Kovač je svobodni umetnik, med priznanji pa velja omeniti diplomu, ki jo je prejel na mednarodni razstavi Ex tempore v Piranu.

Kolektiv Krke ima tako že peto razstavo po vrsti v avli poslovne stavbe. Razstave so kolikor toliko odmevne, o čemer po svoje pričajo tudi zapisi v vpisni knjigi.

PRIHRANITE SI SKRBI - ODLOČITE SE ZA JELOVICO

NUDIMO VAM:

- okna in balkonska vrata
- JELOBOR 76
- notranja vrata
- vhodna in garažna vrata
- senčila (polkna, rolete, žaluzije)
- montažne objekte

**KREDIT DO
30.000 DIN**

PRODAJNA MESTA:

Posavje-Brežice, Mercatorjeve poslovalnice v Šentjerneju, Trebnjem in Metliki

JELOVICA, Škofja Loka, tel. (064) 61-361

JELOVICA

**KAM
V SOBOTO
ZVEČER?**

**NA PLES
K „PRINOVCU“
V ŠMARJEŠKIH
TOPLICAH!**

Postreženi boste z

- odojkom,
- jagnjetom in
- specialitetami na žaru.

Za prijetno vzdušje skrbi ansambel, ki vas bo zabaval od 19. do 24. ure.

VOZNIKI!

**ZAŠČITITE SVOJE
VOZILO PRED KOROZIJOM. ZUNANJI IN
NOTRANJI PREMAZ Z
„VALVOLINE TECTYL-
VLOM“ VAM OPRAVI.**

PETER PERDEC

**AVTOMEHANIČAR
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA
OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER**

TURISTIČNE

INFORMACIJE

**letovanja
za mlade**

- PORTOROŽ NOVIGRAD POREČ
ROVINJ PULA MEDULIN
TROGIR SOLARIS KOKČULA
BAŠKA VODA DUBROVNIK
KOTOR BUDVA ULČINJ**

NA SREBRNIM KRILIM

POČITNICE 77

Hotel Korinjak na otoku Ižu je nameščen v neposredni bližini otoške prestolnice Iž Veli. Sobe imajo v glavnem razgled na morje - na panoramo zadarskega otočja. Na hotelski plaži je še posebej urejen del, ki je namenjen otrokom, prav tako je letos poskrbljeno za otroško plavalno šolo.

Dopustnike, ki se bodo odločili za letovanje na otoku Ižu, bo odpeljalo letalo z ljubljanskega letališča vsako nedeljo ob tri četrt na dvanajst. Z Zadarskega letališča pa bodo odleteli proti domu deset minut čez eno popoldne, prav tako

ob nedeljah.
Cene za en teden znašajo osebo 1.600 do 2.350 din, dvotedensko bivanje pa 2.500 do 3.250 din. Otroci od dveh do tih let bodo letovali po 1.300 do 2.050 din za 1 teden, oziroma 2.200 do 2.950 din za 2 tedna.

Prijave in informacije: Turistična agencija Aerodroma Ljubljana-Brnik, tel. (064) 22-347, in Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto, Glavni trg 7, tel. 22-555

**KMETIJSKI SEJEM
V RIEDU**

**VABIMO VAS NA KMETIJSKI SEJEM
V RIEDU (Gornja Avstrija)**

v času od 27. 8. do 4. 9. 1977
Izredna cena za dvodnevni obisk sejma 600 din
tridnevni obisk sejma 830 din

OGLEDALI SI BOSTE RAZSTAVE živine, kmetijske mehanizacije in orodja, semen in kmečkoga turizma.

Prijave sprejemajo vse poslovalnice VIATORJA in MTP Novem mestu, telefon (068) 22-555.

Turistična agencija
Trdinova 3, Ljubljana
Telefon: (061) 314-544,
int. 007 in (061) 316-87

TURISTIČNE

INFORMACIJE

**PRODAJA
PREMOGA**

Cenjene odjemalce obveščamo, da smo ponovno pričeli s proizvodnjo kvalitetnega premoga. V mesecu avgustu bomo zagotovili premog za maloprodajo, pozneje pa se bomo pogodbeno vezali z rednimi večjimi odjemalci in bo v maloprodaji primanjkovalo premoga.
Vse zainteresirane prosimo, da upoštevajo naše obvestilo in si pravočasno zagotovijo kurjavo.

Se priporočamo!
**RUDNIK RAVEGA PREMOGA
KANIZARICA**

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto

RAZPISUJE
naslednje vodilno delovno mesto:

RAVNATELJA

GIMNAZIJE NOVO MESTO

POGOJI:

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 56. členu zakona o srednjem šolstvu in biti družbenopolitično razgledani, moralno-politično neoporečni ter imeti organizacijske sposobnosti za navedeno delovno mesto.
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah je treba poslati v 15 dneh po objavi razpisa Komisiji za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto.

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAŽNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO - SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip & bled
lesna industrija

ljubljska c. 32 64 260 bled
telefon: 064-77384

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesejmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Rečici - Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

**OBIŠČITE
XXVII. MEDNARODNI SEJEM V KRANJU
od 5. do 15. avgusta**

MARJAN UCMAN

Bili smo še kratkohlačniki in bil je nekoliko drugačen od nas. Medtem ko smo se vreče podili za usnjem, se je rad tiho pogledoval z motorji. Podoba je bila, da so jekleni konjički njegova ljubezen na prvi pogled, toda zvest ji je ostal tudi v fantovskih letih. Prerasi smo kratke hlače, šole, nesrečne ljubezni, se nakako porazgubili. Kdaj pa kdaj smo slišali o tem in onem. O Marjanu so prišle skoraj vedno enake vesti: on in motor. Malo kasneje so prišle nove: dirkač, dober dirkač. In kadar smo se kdaj pa kdaj na hitro ob kavici srečali, je bil še vedno stari Marjan. Hitrost mu je bila vtisnjena na obraz poleg njegove prve značilnosti, otroško prijaznih oči, še pečat samozavesti.

In potem je prišel tisti topli avgustovski večer. Ni ga več. Zivljenje so mu več Gorjanci, dirka po gorjanski cesti. Nekako nerazumljivo se nam je zdelo. Saj Marjan, eden boljših tekmovalcev v državi, na gorjanski cesti ni mogel pogrešiti.

Družba, zbrana pri Vodnjaku, je utihnila. Solze so pomagale premagati bolečino, ki jo je povzročil osemindvajsetletni dirkač Marjan Učman.

TURNIR ZA STARI GRAD

Minulo nedeljo so nogometaši Starega gradu pripravili na svojem igrišču turnir v malem nogometu, s katerim so se poslovlili od treh igralcev, ki so odšli k vojakom. Nastopile so ekipe Udarnika, Šmarjete, Bele cerkve in domačinov. Rezultati: Šmarjeta - Udarnik 3:3 (po streljanju kazenskih strel 7:5), Bela cerkev - Stari grad 0:2, finale: Šmarjeta - Stari grad 7:3; za 3. mesto: Udarnik - Bela cerkev 4:0.

J. PENCA

novembra do aprila (ko je trening najobsežnejši) pa po njej tekajo po snegu in vodi, čemur bi se z zgraditvijo umetne mase izognili. Umetne snovi, s katerimi prekrivajo atletske steze, ne zmrzujejo in ohranijo prožnost v vseh vremenskih razmerah, njihovo vzdrževanje pa nič ne stane. Vsaki 5 do 7 let je potrebno na njih obnoviti barvne oznake. Odveč je tudi bojazen, da bi objekt sameval. To dokazujeta množičnost in kvaliteta novomeške

KAKOVOSTNA TEKMA - Članice novomeške Krke, ki bodo 3. septembra prvič zaigrale v II. zvezni ligi, so se sredi prejšnjega tedna pomerile z zagrebško Lokomotivo, ki igra v I. zvezni ligi. Tekma je bila sestavljena iz tretjin. Po prvi je bil rezultat izenačen (8:8), po drugi 14:18, po tretji, v kateri so za Novo mesto igrane predvsem rezervne igralke, pa 18:30. V predtekmi sta nastopili dve mladinski vrsti; zmagale so kandidatke, ki naj bi igrale kot reprezentanca Dolenjske v slovenski ligi. Na sliki so mladinke med igro.

DOMAČI „CAPE KENNEDY“ V PREČNI - Na sliki: Raketni „box“ sevnjskih raketarjev. Preden se je raketa odlepila s tal, jo je bilo potrebno pripraviti, vstaviti raketne motorje ter vgraditi padala za povratek. (Foto: Janez Pavlin)

Makete raket navdušile

Na 4. republiškem prvenstvu raketnih modelarjev so imeli največ uspeha ljubljanski tekmovalci

Na letališču v Prečni je bilo 2. in 3. avgusta 4. republiško prvenstvo raketnih modelarjev. Pokroviteljica prireditve je bila OK SZDL Novo mesto, organizatorji pa ZOTK in DLC Novo mesto ter ARK „Vega“ iz Sevnice.

Tekmovanje se je pričelo v torek dopoldan, ko so se pred letališko

zgradbo zbrale ekipe iz astronomsko-raketnih klubov: „J. A. Gagarin“ iz Dolenjske Logatca, „V. M. Komarov“ iz Ljubljane, „Bratstvo-enotnost“ iz VP Ljubljana-Polje, ARD Kranj iz Kranja, Modelarski klub Kočevje in „Vega“ iz Sevnice. Ob otvoritvi so raketarji izstrelili salve v počastitev Titovih in partijskih jubilejev ter v spomin na pokojne tov. Dušana Petroviča-Saneta, predsednika ZK SZDL, Cvetko Klančnik-Belin in Miroslava Jambriška, enega prvih raketnih modelarjev Jugoslavije.

Tekmovanje raket s padali od 0,00 - 5,00 NS: Mladinci: 1. Režek (ARK „Komarov“), 3. Motore (ARK „Vega“) Ekipno: ARK „Komarov“, ARK „Vega“, MK Kočevje. Člani: Snaj (ARK „Komarov“), 3. Zidarič (ARK „Vega“). Ekipno: ARK „Komarov“, ARK „Vega“.

Naslednji dan so tekmovali z raketami Strimer 5,00 NS. Pri pionirjih je zmagal: Subelj (ARK „Komarov“). Ekipno: ARK „Komarov“, MK Kočevje, ARK „Vega“. Člani: 1. Starin (ARK „Komarov“), Ekipno: ARK „Komarov“, ARK „Vega“. Najbolj zanimiv je bil nastop maket pravih raket z do 80,00 NS potisne moči. Zmagali so člani ARK „Komarov“. Ekipno: ARK „Komarov“, ARK „Vega“.

JANEZ PAVLIN

LOG 77: 1. BOŠTANJ

31. julija je mladinski aktiv Log organiziral tradicionalni nogometni turnir. Kljub temu da nogomet v sevnjski občini ni popularen, se je zbralo precej gledalcev, tekme pa so bile zanimive in tudi kakovostne. Zmagala je brez težav ekipa Boštanja, ki je že v pripravah na turnir premagala najboljšo sevnjsko ekipo. Najpomembnejši rezultati: Boštanj - Jelovec 4:2, Sevnica - Log 0:1 in Boštanj - Log 7:1.

M. G.

A. F.

BAI: Cujnik četrti, Rifelj sedmi

Uspešen nastop novomeških državnih reprezentantov na mladinskih balkanskih igrah v atletiki - Dolenjska metropola bi nujno potrebovala stadion z umetno snovjo

Poleg Kapša, ki je spomladi nastopil na balkanskem krosu v Tripolisu, sta bila sedaj na mladinskih balkanskih atletskih igrah v Bukarešti letošnja mladinska državna prvaka Darko Cujnik (deseterboj) in Jože Rifelj (kladivo). Rifelj je z metom 42,76 m zasedel sedmo mesto, Cujnik pa je s četrtem mestom letos najuspešnejši novomeški športnik.

BAI so bile Cujnikov prvi nastop v državnem moštvu in šele drugi nastop v najnapornejši disciplini - deseterboju. Zbral je 6347 točk, omeniti pa je potrebno, da so bili vsi teki merjeni elektronsko in so bili časi zato za 24 stotink sekunde slabši. Če bi čase merili ročno, bi bil rezultat boljši (6430 točk). Cujnikov uspeh je toliko večji, ker je znano, da so predvsem Bolgari in Romuni športno zelo razviti in da ravno atletiki, ki je v svetu merilo športne razvitosti, posvečajo največ pozornosti. Cujnik se je med izbranimi reprezentanti balkanskih držav uvrstil takoj za tistimi, ki so pobrali medalje in ki bodo prihodnje leto osvojili naslov balkanskega prvaka, seveda od dobrih vadbennih možnosti in trdem delu.

Ko govorimo o uspehih novomeške atletike, moramo povedati tudi, v kakšnih delovnih razmerah so bili doseženi. Atleti so med novomeškimi športniki zadnji, ki še nimajo primerne objekta. Medtem ko so se rokometiški, košarkarji, telovadci in drugi preselili v športno dvorano, trenirajo atleti na stezi, ki je za silo uporabna le 5 mesecev. Od

POTA IN STRAN POTOMA

§ Ponesreči ubil sestro

Jože Divjak (27 let) iz Zgor-njega Leskovca pri Krškem je v petek okoli 21. ure v svojem stanovanju prodajal lovsko puško, ki je bila nekdanja last njegovega očeta. Ker je hotel pokazati, da je puška še dobra, je ustrelil skozi okno. V tistem drobcu sekunde je šla mimo okna njegova 33-letna sestra Marija Divjak. Strel jo je zadell v levo ličnico. Divjakovi ni bilo pomoči.

ROME POGOLTNILA NOČ

V nedeljo okoli 22. ure se je 38-letni Edvard Jakše vračal iz Šmihela proti domu v Boričevemu. Ko je šel mimo gostilne Hrastar, sta ga zgrabila dva Roma, Romka pa mu je iz hlačnega žepa ročno vzela denarnico, v kateri so bili dokumenti in 800 dinarjev. Rome je pogoltnila noč.

Dežurni poročajo

NA SEJMIŠČU OB PREVOZ - Pred dnevi je nekdo s sejmišča v Metliki odpeljal Ivanu Skali s Sodnjega vrha kolo z motorjem modre barve. Vredno je 3.500 din.

MED VOZNO RAZGRAJAL - Te dni so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Hilma Zaimoviča, ki šteje 29 let. V Metliki je primemo vesel stopil na vlak za Novo mesto. S kričanjem in razgrajanjem ni vzmiral samo sopotnika, lotil se je tudi strojevodje. Nepriljetnega sopotnika so v Kandiji predali miličnikom. Zaimoviča čaka tudi sodnik za prekrške.

PREVELIKA ZAUPLJIVOST - 1. avgusta je nepridiprav ukradel Stanetu Štamcarju iz Štatenberka motorno kolo znamke „Tomas“, dno blizu 2.000 din. Štamcar je kolo pustil na železniški postaji v Novem mestu.

PREVROČE GLAVE - V soboto so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve 21-letnega Antona Jeriča iz Šmihela pri Novem mestu. Jerič se je pretepal na Glavnem trgu. Razgrajal je tudi na postaji milice, vročo glavo si je verjetno pohladišle v Jerebovi 1. Prijava sodniku za prekrške.

MOTORISTOV POSLEDNJI ZAVOJ

V torek, 2. avgusta, se je nad Jugorjem z dirkalnim motomim kolesom znamke „Yamaha“ smrtno ponesrečil 28-letni Novomešan Marjan Učman. Na Gorjancih se je pripravil za nastop na letošnjem državnem prvenstvu. Vozil je od Vahte do Jugorja in nazaj. Med osmo vožnjo proti Jugorju je v nepreglednem ovinku izgubil ravnotežje in padel in z glavno udaril v kamniti vsek. Udarec mu je zbil z glave varnostno čelado, Marjana je vrglo čez skale na stransko pot, kjer je obležal mrtev. Tragedija se je zgodila pred očmi njegovih prijateljev, ki so lahko samo nemočno opazovali Učmanovo pot v poslednji ovinek.

CESTNI HAZARD - Prizori na naših cestah celo vsega navajenim Dolenjcem spravijo lase pokonci. Včasih gre za las, drugič pa je celo las predebel. Zdi se, da bo cestni vrvež kmalu podoben igrici „cifra ali mož“, nesreča ali sreča. No, tokrat je bila sreča. (Foto: M. Markelj)

Prav je imela gimnazija

Sodišče združenega dela odločalo, ali sodijo priprave na športni dan v učiteljevo redno ali izredno obveznost

Sodišče združenega dela v Novem mestu je zavrnilo zahtevek Igorja Penka iz Novega mesta. Penko je prijavil, naj mu novomeška gimnazija plača delo v podaljšanem delovnem času (gre za september in oktober 1976) z dodatkom polovice obrabrdil, da mu je gimnazija dolžna plačati za vsako pripravo športnega dne učiteljski dohodek v višini štirih ur učiteljske osnove.

Igorju Penku je gimnazija plačala delo v podaljšanem delovnem času s približno 40 odstotkov. Predlagatelj pravi, da ni nikakršnih zadržkov za te 10 odstotkov, kolikor jih zavrneta. Razpoložljivi denar po njegovem mnenju ta dvig dovoljuje, saj je svet gimnazije sklenil, da se točka, ki služi za izračun osebnih dohodkov, dvigne.

Gimnazija je odgovorila, da v Penkovem primeru ni šlo za nadurno delo, vsaj ne po pogojih in primerih, ki jih predvidevajo zakon in samostojni akti gimnazije. Da je šlo za dopolnilno delo, ki je pristojevnega značaja in ga lahko opravljajo tako zunanji sodelavci kot tudi učitelji gimnazije. Poleg tega je svet gimnazije pooblaščen tudi za odlo-

čanje o nagrajevanju dopolnilnega dela. Med drugim lahko vrednost „podaljšan“ ure zmanjša za 10 odstotkov. Glede priprav na športni dan pa gimnazija, ki jo je zastopal v. d. ravnatelj Franc Hočevar, meni, da sodijo v redno delovno obveznost.

Senat sodišča združenega dela, ki mu je predsedoval Vladimir Bajc, je odločil, da je pravica na gimnazijski strani. Odločba še ni pravomočna.

BEG IZ GOREČEGA AVTOMOBILA

2. avgusta je Miloš Petrovič iz BiH peljal z avtomobilom znamke Wartburg iz Zagreba proti Ljubljani; Pri Medvedjeku je za volanom zadremal, zapeljal čez desni rob ceste, trčil v skalni vsek, se prevrnil na streho in drsel po njej še dobrih 70 metrov. Med drsenjem se je avto vnel. Voznik in sopotnika so pravočasno zlezli iz gorečega avtomobila, ki je nato pogorel do koles. Potniki so jo odnesli z bunkami, škode pa je za več kot 50.000 din.

TOVORNJAK V ŠKARJE - Zagrebčan Stjepan Kuftinec je v petek dopoldne v Jersovcu s tovornjakom prehitel kolesarko. Ko je bil še na levi strani ceste, mu je nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom Franc Urbančič iz Trebnjega. Urbančič se je umikal na desni rob ceste, zapeljal na bankino, trčil v skalni vsek, od koder ga je odbilo, tako da se je oplazil s tovornjakom. Urbančiča so odpeljali v novomeško bolnišnico, škode pa je za 20.000 din.

V GOZD IN NA BOK deljo je Antona Grabnarja iz Cužnje vasi, ki je peljal s tovornjakom od Radulje proti Poljanam, v ostrem ovinku v Radni vasi zanesto čez rob ceste v gozd. Tovornjak je obležal na boku. Škode je bilo za 25.000 dinarjev.

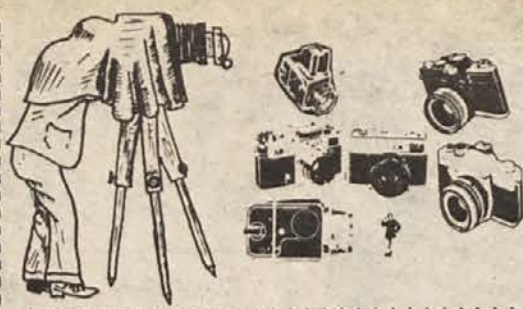
NI DOBRO POGLEDALA - V sredo, 3. avgusta zjutraj, je Črnomalčan Vekoslav Planinec na Kolo-dvorski cesti v Črnomlju kljub zaviranju podri 71-letno Ano Mavrin, ki je nenadoma stopila pred avto. Planinec je tudi zavijal, vendar nesreče ni mogel preprečiti, avto je zadel Mavrinovo z zadnjim delom. Hudo ranjeno ženo so odpeljali v novomeško bolnišnico.

KRONIKA NESREČ

TRAKTOR ZBIL IZSELJENKO - Mimi četrtke zvečer je Franc Kanič iz Dečje vasi vozil s traktorjem od Trebnjega proti Mimi peči. Z nastopil zavil v levo na dovozno pot. Ob robu ceste je stala skupina ljudi, ki so jim 18-letna Jožica Campa,

KNJIGE SO GORELE

Zaradi kratkega stika na neonski razsvetljavi je začelo v soboto goreti v prodajalni Mladinske knjige v Novem mestu. Plastična obloga se je začela taliti, goreče kaplje so padale na knjige, zložene pod lučjo. Knjige so se vžele. Na srečo je prišel v prodajni kavarni. V knjigar-ni ni bilo namreč nikogar, kar je kazala 5.30. Mikec je v požaru odhitel v kavarno, kjer je gasilni aparat, priteklo v požar, razbil steklo knjigarni-vo in v nekaj minutah ukrotil ogenj. Ško-de je za 5.000 din.

tisti hip

SONČNI VRHOVI – Iz zajetnega kupa fotografij, katere je za rubriko TISTI HIP poslal Zdravko Kramar, član kluba Ljudske tehnike z Mirne, smo izbrali zmagovalno fotografijo tega tedna. Naslovili smo jo „Sončni vrhovi“. Gre za značilen primerek posnetka „contre-jour“, kakor pravijo mojstri fotografiranj proti svetlobi, z vsemi prednostmi in pomanjkljivostmi take fotografije. Dramatičnost svetlobe in sence gre na rovaš bogastva odtenkov v sencah. Fotografija je že skoraj na meji čisto grafične obdelave.

Dolenjski list pred 20 leti

Vse je šlo po gobice

Po izdatnem deževju, ki je sledilo veliki vročini, so pričele rasti gobe. Ljudje jih pridno nabirajo, zlasti jurčke, saj prinaša nabiranje kar lep zaslužek. Ljudje so odložili ostalo delo in se posvetili nabiranju gob, za katere bodo najpridnejši dobili lepe denarje. Suhe gobe odkupujejo kmetijske zadruge in drugi odkupovalci, vendar so cene različne. V Beli krajini bodo menda dobili za gobe največ prebivalci Tribuč. Ta vas je bila prejšnji teden dobredno spremenjena v sušilnico gob. Trdijo, da so nekatere družine dobile za gobe lepe desetisočake.

SAMO ŠTIRI javna perišča ima Novo mesto na Krki, zato pa so ta toliko bolj nemarna. Perišče na Loki pod telovadiščem, o katerem smo že večkrat poročali, v kakšnem stanju je, ni nič izboljšano in je prej ali slej pričakovati kake nesreče. Manjkajo mu trije sodi, zato je napol pod vodo, lesena kurja steza pa se komaj še drži na dveh, že odkrhnjenih kamnih.

LOVSKA DRUŽINA Mokronog je smatrala gozdove okoli Lakenc za najboljši del lovišča, ker so tu dobri pogoji za vsakovrstno divjad. Toda, ko so tod lovili, so bili razočarani. Jasno je bilo, da gospodarstvo v lovišču nezakoniti lovci prav o mesarsko in ob vsakem letnem času.

PLANINSKI DOM na Mirni obiskuje čedalje več gostov in izletnikov. Letos jih je nekaj prebilo v domu tudi letni oddih. Za nadaljnje izboljšanje pogojev za obiskovalce in goste so letos dobili pol milijona din. S temi sredstvi bodo predvsem zgradili še vodnjak in napeljali tekočo vodo v sobe in stranišča.

NASPROTI NOVOMEŠKEMU kopalšču na Loki je v Krki prijeten otoček. Že več let se občutno kruši, voda ga spodjeda in po vsaki povodnji ga je manj.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 7. avgusta 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Novomeški omnibus naj bo vzdržavan

(Omnibus), kateri prevaža v Novem mestu za majhen denar ljudi na kolodvor in drugam, je hvalevredno podjetje, vendar bi prosili lastnika, da ga zdrži v dobrem stanju, da ne bo človek v njem v deževnem vremenu ravno tako premočen, kakor da bi bil pod milim nebom, in ne tako prepihan, da dobi trganje po vseh udih. Pričakujemo, da bo ta opomba zadostovala.

(Noben) umetno gnojilo se ni v zadnjem času tako priljubilo gospodarjem kakor Tomasova žindra. Kjerkoli so jo poskusili, da bi z njo izboljšali in pomnožili travniški pridelek, povsod se je izvrstno sponesla. Pa ne samo na travnikih, ampak tudi na deteljiščih in pri drugih sadežih. Zaradi ugodnih vspehov, katere je pokazala Tomasova žindra povsod, kjer so začeli z njo gnojiti, vpeljala jo je kmetijska družba kranjska tudi v naše kraje in hvaležni ji moramo biti za to.

(Celjski) nižji gimnaziji je vlada razpuščila. To poročilo je moralo osupniti in vžaliti vse avstrijske Slovence. In to tem bolj, ker je naučni minister še pred nedavnim časom obetal slovenskim poslancem, da se bo celjsko vprašanje ugodno rešilo. In sedaj na jedenkrat ta odredba! To je krivica za slovensko ljudstvo! In dolžnost vseh Slovencev, zlasti slovenskih poslancev je, da store vse potrebne korake, da popravijo to krivico.

(Požar) V nedeljo gorelo je v vasi Veliki Ban v šentjernejski fari. Pogorelo je troje hiš in žalibog tudi dvoje malih otrok, ki so bili brez matere doma.

(Prirejeno) je za sejme pripravno in prostorno novo sejmišče tik državne ceste za novomeškim pokopališčem s posebnim dohodom in odhodom.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. avgusta 1897)

PO SVETU OKOLI

DOBRODOŠLICA – V francoski vasi Ares imajo verjetno prvo pristajališče na svetu, namenjeno pristankom NLP. Vaščani so pod napadi domišljije, ki jo je bogato plodil elektrotehnik Robert Cotten, poravnali kos zemljišča in ga ogradili z lučmi. Cotten je namreč prepričan, da je tako malo pristankom NLP na našem planetu samo zato, ker jih nihče ne pričaka z dobrodošlico. Njegove luči naj bi od daleč mežikale vsemircem v pozdrav.

PORNOGRAFIJA – Ljubitelj antične umetnosti Lorenzo Amato, ki ima svoj domek v mirni ulici mesta Glenn Falls v ameriški zvezni državi New York, si je omissil kopijo Davida, ene najlepših stvaritev kiparske umetnosti. Ko so mu kopijo postavili pred hišo, je začel dobivati od sosedov protestna pisma in telefonske pozive, naj nesnago, opozko stvar umakne izpred oči sosedov in njihovih otrok. Amato je nekaj čivkal o Michelangelu, a so mu dejali, naj tega pornografskega agenta prepusti drugim ulicam.

DOMOLJUBEN KLEPET Ronald Biggs, čigar ime slovi med kriminalci, saj je sodeloval pri napadu na bančni vagon, za kar je dobil 30 let zapora, iz katerega pa je pobegnil, je nedolgo tega začutil silovito željo po prijetnem angleškem klepetu. Stopil je na palubo neke angleške bojne ladje in se pristrčno pogovarjal z mornarji. Šele ko je zapustil ladjo in stopil nazaj na brazilska tla, kjer ima azil, so se Angleži domislili, da bi ga lahko prijeli.

TATOVANI – Tajska organizacija za divje živali je zaskrbljena; tatovi iz Burme jim pridno kradejo slone, pa jih nikakor ne morejo zasačiti pri delu. Slon je tako majhna, tako tiha žival . . .

ZASTRUPJENCI – V avstralskem mestu Melbourne so imeli pravi direndaj zaradi stavke voznikov cistern. Bencinske črpalke v mestu so ostale brez bencinskih zalog, kar je povzročilo tudi porast zastrupljenosti v bolnišnice so vsak dan pripeljali več kot 50 ljudi, ki so se zastrupili z bencinom, ko so s cevko vlekli dragoceno tekočino iz avtomobilov svojih sosedov.

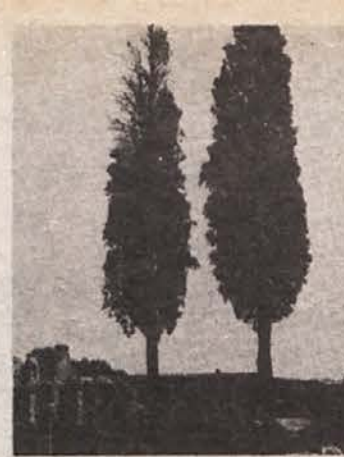
Američani so poskusni zajci

Meseca marca letos sta v ZDA izšli dve zajetni modri knjigi posebnega poročila, v katerem vojska ZDA ponuja s številkami ter drugim dokaznim gradivom odgovor na pisanje nekaterih ameriških novinarjev, ki so pred časom „izvohali“, da so strokovnjaki za biološko in bakteriološko orožje izvršili več škodljivih poskusov kar nad državljanji.

Modri knjigi sta seveda obtožbe zanimali, navedli pa sta veliko novih, presenetljivih stvari, med katerimi je gotovo najresnejša ta, da kljub javni odpovedi uporabe teh vojnih sredstev v skladiščih širom po ZDA in svetu leže smrtonosne količine strupov, zaloge bakterij in drugih bioloških škodljivcev, s katerimi naj bi v možni vojni priklicali nad sovražnika pravo apokalipso. Sovražnikovo ljudstvo bi napadle kuga, tifus, zlatenica in druge bolezni, žita, sadno drevje, domače živali in druge gospodarske in ekološke čimtelje pa bi prav tako zajelo uničenje. Čeprav se tej grozoti odpoveduje, zaloge govore drugače.

Poročilo ni uspelo povsem zanikati resne obtožbe o izvrševanju poskusov nad prebivalstvom. V letih 1949 – 1969 so v podzemeljskih železnicah razprševali aerosol in druge snovi, da bi ugotovili, kako bi se bakterije raznesle v mestih. Te snovi so „obogatili“ z neko bakterijo, za katero so menili, da je neškodljiva, a so kasneje ugotovili, da je povzročiteljica sicer redke, a hude bolezni. Ugotovili so 27 poskusov na javnih prostorih.

Novinarji so še pred poročilom postregli s podatki, ki jih poročilo ni zanimalo: v času poskusov v Fort McClellanu se je število obolelih za pljučnim vnetjem podvojilo, po poskusih v Key Westu se je število bolnikov podneseterilo, umrljivost pa se je povečala za sedemkrat.

Snet spodjeda življenje cipresi ob ruševinah starega Rima.

Tiha, zelena tragedija

V ozadju hudih političnih in gospodarskih kriz, ki pretresajo našo sosedo Italijo, se v tem „naravnem muzeju Evrope“ dogaja svojevrstna katastrofa: slovite ciprese, skoraj neločljiv del antične pokrajine v naših predstavah, drevesa, ki so videla in preživela rimske cesarje, zeleni plameni zemlje, ki spremljajo like fresk v Pompejih, neustavljivo propadajo. Ena za drugo se sušijo tisočletna drevesa.

Ciprese umirajo v tisočih. Od leta 1951, ko so zaznali prve obolele primerke, se je usoda tega drevesa v Italiji temeljito spremenila. Vse do napada neke vrste sneti so italijanske ciprese rasle tako rekoč povsem brez nevarnosti. Od vseh vrst drevoja so bile najbolj odporne in nobena rastlinska bolezen se jih ni lotila; prav zaradi tega so postale simbol večnega, smrti premagujočega življenja. Po usodnem letu pa se je snet bliskovito širila.

Italijanska vlada je odobrila leta 1964 znatna sredstva za rešitev „zelenih arhitekture“, kot imenujejo nasade cipres, vendar so denar porabili predvsem za sekanje obolelih cipres. V Toscani so posekali 12 000 cipres, da bi preprečili nadaljnje širjenje bolezni, vendar zaman, bolezen se je širila naprej; letos je dosegla vrhunec.

Ker še ne poznajo nobenega zanesljivega sredstva proti uničujoči snetljivosti, grozi Italiji, da bo v nekaj letih imela ciprese samo še na slikah starih mojstrov.

Sreča na vrvici

Maj je mesec mladosti in ljubezni. Stari se spominjamo mladih dni, si pripovedujemo vesela doživetja in z otožnim koprnjenjem po tistih lepih davnih časih skrivaj zavidamo mladim, ki vse to zdaj doživljajo.

Kdor je paneten, ve, da življenje ni zgolj iz mladosti ali spominov nanjo, marveč je tisto, kar se godi danes in ta hip. Preveč spominov povzroča žalost in dolgočasje, od tod pa ni daleč do večnega godrnjanja nad sedanjostjo, kar tolikokrat poslušamo. Prav pogosti so očitki mladim: „Ko smo bili mi vaših let, smo delali, garali. Bili smo spodobni in sramežljivi.“

Nekateri si pa le položijo roko na srce pa po pravici pove, da so mladi vedno enaki, živijo in razposajeni. Zarje vedno velja rek: Mladost je norost, ki skače čez vodo tam, kjer je most.

V Ljubljani so zato kot nalašč pripravili otrokom in odraslim otroški film „Sreča na vrvici“. Ljudje v gruclah hodijo gledat te žive slike ali

kino. Vsi se pohvalijo, da kažejo slike pravo življenje, ki ga v resnici malokdaj opazimo.

V filmu je otroke in psa, ki so ga vžljubili, povezovala vrstica, ob kateri so doživljali srečo in razočaranja. Iz izkušenj vemo, da na mladih sloni svet. Če bodo imeli srečno mladost, bodo tudi kasneje srečni, ko bodo oni nadaljevali naše delo in bomo mi starejši odhajali na zaslužen počitek.

Vsem so se smilili otroci in žival. Kako drugače je v Dobrepoljah, kjer namesto pozdrava mladoletni sin z materjo pretepa očeta. Namesto da bi se branil, v pijači utaplja svojo nesrečo, sosedom pa govori, da se je ponesrečil pri delu. Sosedje vedo resnico, vendar mu nihče ne pomaga. Le eden od njih je izjema, ker pride pomagat pretepat nesrečneža, ako jih je premalo dobil.

„Na dan z imenom!“ boste dejali. Čemu, ko ga vsi poznate, le pomagati revežu nočete.

MARTIN KRAPAN

Kdor išče, najde

Na spisku izginulih je deset milijonov ljudi

Po francosko-nemškem padu leta 1870 je bil ustanovljen Center za iskanje izginulih v vojni. Od tedaj naprej je žal že veliko vojn, zato petinpetdeset iskalcev pri trju, ki že dolga desetletja pod okriljem Rdečega zmeraj polne roke dela.

V prostorih centra, ki sedež v Ženevi, je na predalov, polnih kartonov, katerih so izpisana imena, ki so jih pogoltnili plamenih viharjev, ljudi, izginulih bojiščih, na blatnih polih ruševinah bombardiranih ali za žicami koncentracijskih taborišč.

Statistika govori, da je drugo svetovno vojno okoli 50 milijonov ljudi enkrat več pa jih je izginulo stotih milijonov jih do niso našli še eno petino, kar za dvajsetimi milijoni poizveduje ženevski center.

Je kateri od njih na spisku tra za iskanje izginulih v Posnetek je iz prve svetovne vojne.

Med ogromno svojcev ali znancev za pogrešanih že desetletja tudi prošnja mlade Ang. Njen zaročenec je iz januarja 1918. Dekle je naj ostarelo, njeno upanje ni ugasnilo. Zgodi se žena leta in leta išče. Zvesta mu je, njegove hrani kot svetinje. Iskanje centru moža najdejo. Toda živi v drugi državi drugo ženo, otroke. V primeru center ne izdaja kov, dokler se ne najdenim možem.

Več ko žalostna je madžarske kmetice, ki zadnjo vojno skrila dva ska dečka, ju hranila in dolga leta. Pa je za reklo dvojčkov po zvedel neki Italijan, ki posredoval ženevskemu in kmalu sta se odšla fanta znašla v objemu staršev. Kmetica pa sama, kajti njeni sinovi vrnili – iz vojne!

Miki Muster Janez Trnovc

Prav v trenutku kreneta proti rečnemu čoln in Kunija, je sumljivo zašumelo. Vnetej, sta brž spet pognala iz žepov samokrambo, če bi bilo obrambo, če bi bilo trdno prepričana, da pumo ali jagarjem.

Rešitev prejšnje križanke

S	R	P	A	S	T	R	A
T	O	R	K	O	R	A	N
A	D	I	S	A	B	E	B
T	A	S	T	P	A	S	
P	I	N	T	E	R	I	Č
A	R	S	A	P	A	R	A
T	A	L	I	T	E	V	D
E	T	E	R	T	A	L	I
K	A	N	A	P	E	O	V
S	I	K	S	T	S	T	O
T	R	A	T	A	P	O	J

progišče misli

Sramota je, če razkazuješ svojo rečo nesrečnikom.

LA BRUYERE

Tisk je topništvo misli.

RIVAROL

Sladko govorjenje, slab značaj.

PASCAL

DL	GLASEN SMEH	VOTLA MERA	GRČRKA	CASNI-KARICA	DL	KRAPINA	ANGLIFILM REŽISER (TRETJI ČLOVEK)	TEKMOVALEC NA ALKI	TELOVAJKA DOKLOVA
	RIBA					PROSTOR. MESTO TLAKA			
	INSTRUMENTALNA UVD-ONA IGRA								
	TRAVA DRUGE KOSNJE						PIVSKI VZKLIK HOMERSKI PIVAK		
	HIDROELEKTRARNA			MESTO V NIGERIJ					
	OVZIVKA			ELEMENT ARČENJE					
								RADIJ KONEC HLODA	
DL	KAPITAL DRUŽBA	VRANJA O KOLI HIŠE SAVIN		ORAC					NAPAD PAPIGA
ZVIJAČA			DL	KAMNITA KRAJINA					
				KRAK					
DEBENJAK				RIBSKA MREŽA BOGINJA LEZ			ZIVLJENSKA TEKOCINA	HIMALAJ. KOZA KRADIL-VEČ	
DEL TROBILA					PREMOZE-NJE				
					KUTINA				
100				TERMIN			RANO-CELNIK		
TRENJE							LAT. PREVOD BIBLIJE		

VAŠA ZGODBA

SREČA

Tam nekje je vasica, v kotanj-leži, odmaknjena od sveta, sredi polj in gozdov. Sonce jo zjutraj osveti bolj pozno, tudi spusti se prej tja za roško pogorje; nad temno modrimi hribi ostaja za njim le še neskončno lepa zlata zarja, ki počasi preide v rdečo, sivo pa vas mirno potone v noč.

Majhna hišica je v tej vasi. Ob cesti stoji, rumene barve je in s sivo streho ter brajdo na enem koncu pa z vrčičkom z leseno ograjo. Vse leto v tem vrčičku cvetejo rože vseh vrst tja v pozno jesen. Majhna hišica, pa tako bogata, polna ljubezni in miru. Tu je zame vsa sreča tega sveta, moje pribežališče v hudih trenutkih, tu je moj dom. Dom, kako sladka beseda! In kako neizrečeno boli, če si kasneje sam ne znaš ustvariti tega koščka raja. Trudiš se in ženeš za tem nedosegljivim, včasih se ti nenadoma za trenutek zazdi: „Zdaj pa imam to bogastvo!“

Tudi moj dom je mojim otrokom to, kar je meni ta hišica na podeželju. Za mizo sedi hčerka in piše domačo nalogo: Kaj je sreča? Na vprašanje, kaj je to, ji ne znam odgovoriti, pa se zamislim. Pogledj, si pravim. Ali še veš, kako si ti živela kot otrok? Bilo je revno življenje, tako malo dobrot, mislim, materialnih dobrot je bilo, več pomanjkanja in hrepenenja po koščku kruha kot česa drugega. Mogoče pa so bile potem tiste redke dobrote zato tako velike, ker sem jih bila deležna tako silno redko? Mogoče je bila ljubezen moje matere zame zato večja kot moja sedaj, ker so bile njene oči običajno zaskrbljene? Kadar pa so me pogledale po materinsko, so bile tople in globoke, polne zaupanja, njen smehljaj res redek, pa zato toliko bolj prazničen, njena dlan raskava in nemirna, pa tako topla in umirajoča, kadar je pobožala otroško glavico. Ampak nedelje so bile nedelje, miza bolj praznična, popoldnevi izpolnjeni s sprehodi po njivah in travnikih. Oče in mati sta gledala, kako uspeva letina, kako bogati so travniki, mi otroci pa smo stikali po grmovjih in poslušali ptičje petje.

Potem je prišel večer. Posedeli smo pred hišo in z mrakom legli k počitku. Naš pogled pa ni bil zaskrbljen kot sedaj. Bili smo zadovoljni s tistim, kar smo imeli, in bili smo veseli vsake malenkosti, zato so bili prazniki res prazniki.

Pa zdaj? Kino, televizija, elektrika na vsakem koraku! Vse zmehanzirano! Pa materina služba, ki jo zaposluje v celoti, potem pa še delo doma, uredjanje stanovanja, gospodinjstvo, skrb nad učenjem otrok. In zvečer, ko ležem, se nemalokrat vprašam: kakšna mati pa sploh sem? Vedno živčna in nemirna, utrujena in občutljiva. Kolikokrat pa najdem tak miren trenutek, da se usedem med svoje tri otroke in kramljam z njimi, jih pobožam in zapojem z njimi? Pa me zapeče vest. Res, mojim otrokom ne manjka prav ničesar, ne kopljem se v obilju, še daleč ne, a imamo vsega dovolj. In vendar nismo zadovoljni! In otrok me zdaj vprašuje, kaj je sreča, pa ne razume, ko mu skušam razložiti.

Pravim: „Sreča je v srečnem otrostvu!“ Pa me začudeno pogleda. Razlagam, kako smo živeli mi kot otroci, pa ne verjame, da smo lahko bili srečni, ko smo bili pa tako revni in večkrat lačni kot siti. „To pa menda že ni sreča,“ reče, „saj niste imeli ničesar, vedeli malo!“

Tisto prvobitno domače, prijetno zavetje izgublja svoj smisel. Iz dneva v dan smo bolj bogati z dobrinami, pa se tako strahotno siromašimo glede čustev in kvarimo vse tiste notranje kvalitete, ki so nekoč sestavljale srečnega ČLOVEKA.

J. S.

Dolgorepi vrangi gladajo revščino

Človek ima požrešnega in škodljivega spremljevalca, katerega se ne more znebiti — Podgane odhirajo velik kos kruha človeštvu in so pripravile že nekaj epidemij — Super podgane

Eno bitje že tisočletja spremlja človeka; ne zapusti ga tudi v časih najhujših epidemij, lakote, požarov, vojska, celo več, takrat ko je ljudem najhujše, se ta bitja namnože in vladajo človekovemu prostoru. Ze stari Egipčani so se teh vztrajnih sopotnikov poskušali rešiti, nastavljali so prve znane strupe proti glodalcem v zgodovini, a le s toliko uspeha, kot danes, ko v ogromnih skladiščih postavljajo najmodernejše elektronske in ultrazvočne naprave, s katerimi naj bi zavarovali zaloge hrane pred neuničljivim „hudičevim psičkom“ — podganam.

Podgan je toliko kot ljudi, za-trjujejo poznavalci te nenavadne živali. V mestih pa jih je običajno vsaj dvakrat toliko. Zaloge hrane, ki si jo človek pridno kopiči, obvezno skopnijo, ker si jih lastijo tudi podgane. Skoda, ki jo s to požrešnostjo povzročajo po vsem svetu, gre v milijarde dolarjev, če stroškov, ki nastanejo zaradi različnih bolezni, katerih pronašalke so, sploh ne štejemo. Zato ni nič čudnega, da je podgana že dolgo tarča silovitega boja, žal za človeka še vedno ne kaj dosti uspešnega.

Neuspeh boja proti podganam leži v izredni prilagodljivosti te živalske vrste. Ko so na otoku Engebiji v zahodnem Pacifiku Američani preskušali atomske bombe, so uničile vse živo; šele čez več let so raziskovalci obiskali otok in ga proučili. V rastlinah so našli velike količine radioaktivnih snovi, prav tako tudi v ribah. Presenečenje jih je čakalo, ko so nastavili pasti in mogle priti z vetrom kot semena rastlin, niso mogle priplovati po morju, ker je to tudi za te glodalce

edina žival, ki jo lahko spravite z odplako iz hiše v kanalizacijo in se bo po isti poti vrnila. Njena vrhunška odlika pa je rodnost: en podganji par zakoti v idealnih pogojih 15.000 potomcev.

Dr. Jackson: „Kadar govorimo o podganah, imamo opravka z najštevilnejšim in uspešnim sesalcem na svetu, z izjemo človeka samega. Podgana lahko žre vse, živi skoraj vsepovsod.“

V Zahodni Virginiji so, naj navedemo kot primer prilagodljivosti, odkrili, da so se podgane naselile v gojišču postvri. Z ribami so tekmovala za hrano, in to prav uspešno; hitro so se potapljale ter postvrem iz gobca izrgale posamezne zalogaje. V Californiji so našli gnezda podgan na drevesih.

„Govorimo tudi o super podganah, kadar teče beseda o živalih, ki so razvile genetsko odpornost na antikoagulantne strupe. Te podgane lahko požoro strokovnjaki dozo strupa, sicer potrebne za pogin navadne podgane,“ pojasnjuje strokovnjak Jackson.

K super podganam sodijo tudi glodalci z otoka Engebiji, prav lahko pa bodo odpornejše generacije podgan zaživele povsod, kjer bo to potrebno.

Podgana je najbolj uničujoče štirinožno bitje na svetu. Vsako leto požoro podgane v Aziji najmanj 48 milijonov ton riža, kar bi zadostovalo za prehrano četrtil milijarde ljudi. Posebne ustanove OZN poskušajo podganji problem, ki je v tropskih deželah Azije, Afrike in

Oceanije resnično zelo pereč, reševati, kolikor je mogoče. Strokovnjaki uče ljudi graditi nove vrste skladišč, večje zaloge hrane zavarujejo z mrežo pod visoko električno napetostjo, v laboratorijih odkrivajo nove strupe, ki naj bi uničili tudi super podgane. Izumili so posebno napravo, s katero na daljavo sterilizirajo podgane z obsevanjem, izumili so tudi čisto mehansko napravo, ki privabi žival, jo zagradi z jeklenimi zobmi in z elektriko umori, nakar jo zapakira v plastično vrečko in odvzije na zbirališče.

Vsa ta kemijska in mehanska čudeša pa ne bodo stavila zmage nad podganami. Strokovnjaki so prepričani, da bo človek v boju z glodalci zmagal šele takrat, ko bo odpravil revščino, zaostalost, ko bo nerazvitim pomagal pri gospodarski rasti ter ko bo močno spremenil svoj odnos do okolja.

„Ko se borimo proti podganam,“ pravi strokovnjak Joe Brooks, „se borimo proti sebi in našemu lastnemu zanemarjanju okolja.“

Ponekod v Indiji so podgane čaščenje prebivalci svetišč. Na sliki: čaščenje podgan v svetišču boginje Bhagwati Karniji.

ZA OČETOM

napotila, da... sta pustila... visoki travi... prese-... na tla, po-... pripravila na... sta skoraj... opravka s

206

Veliko je bilo njuno presenečenje, ko sta namesto pume ali jaguarja opazila, da sta obkoljena od skupine Indijancev, ki so dvignili svoje glave iznad trave. To prvo presenečenje je pa še močno presleglo drugo. Spoznala sta namreč, da Indijanci, ki so ju obkolili, niso navadni amazonski divjaki. Bili so oblečeni v pisana oblačila in glave so imeli pokrite. Dečkoma se je zazdelo, da sanjata.

207

Štirje Indijanci, ki so ju obkolili, so stopili bliže in dečka sta ugotovila, da so prav taki, kakršne sta poznala iz knjig, ki so opisovale prebivalce Tavantinsuja za časa Inkov. In brž jima je šinilo v glavo: »Če so taki, bo taka tudi njihova govorica.« Skoraj oba hkrati sta jih pozdravila v kečuansčini, Indijanci so se močno začudeni spogledali. Očitno je bilo, da ju razumejo.

Kruta usoda „seks simbola“

15 let po samomoru Marilyn Monroe, „utelešenja ameriškega modnega erotičnega ideala“

„Naš lepi angel je odletel!“ je 5. avgusta pred petnajstimi leti zapisal ameriški časopis in tako vsaj ob tragični smrti poklonil Marilyn Monroe, „ameriškem sex simbolu šestdesetih let“, kanček usmiljenja in nežnosti.

Kaj malo tenkočutnosti so namreč Američani nasploh izkazovali „plavalnemu ciklonu“, ki je močno pretresel moške čute širom po svetu. Ravno zato pa se Marilyn

težavo prek poziranja v fotografskih studijih prerinila do filmskega platna.

Zaigrala je naivno zapeljivko in osvojila srca moških, ki pa ji nikakor niso pustili do svojih možganov. Dodelili so ji vloge „sladkega angela spolnosti“ in ji namerili bivališče v „raju ljubezni“ na tisoče kilometrov stran od planeta Zemlja.

Prostodušno je razdajala svoj čudoviti videz in se tako naivno zaupala drugim. Opore ni imela v ničemer, ne v vzgoji, ki je ni prejela, ne v izobrazbi, za katero pa se je v svojih zadnjih letih potegovala, za kar so jo „občudovalci njenih telesnih čarov“ do skrajnosti zasmehovali.

Očitno ženska, ki „je zbujala občutek, da bi bila ljubezen z njo sladka kot porcija sladoleda“, ni bila vredna kakšnega globjega upoštevanja. Do Marilyn so se nekorektno vedli skoraj vsi moški, ki jih je srečala na svoji poti in jih s svojo zunanostjo očarala, in teh ni bilo malo.

Večina ji ni prizanesla niti po smrti in je na njen račun, oziroma dobesečno na njeni koži, pridobila denarja in časti. Marilyn sami pa je njeno delo, katero je opravljala največkrat z muko in brez nikakršne iskivosti, prineslo najslabšo plat brezmejne slave, kateri nikakor ni bila kos.

Monroe v svojem kratkem življenju (vzela si ga je v 36. letu starosti) nikoli ni mogla dokopati, kljub trdovratnemu in naivnemu prizadevanju, do oznake „oseba“ in je vedno ostala le „prekrasni predmet spolnega poželjenja“.

Njena pot, tako življenjska kot poklicna, je bila vse prej kot blesteča. Norma Jean Baker — to je pravo ime kasnejše slavne filmske igralko — je odrasla dejansko kot sirota v revščini ter se z veliko

Solze ji privro v oči, ko vrtam po trpkih spominih njenega otroštva. „Rekli so mi, naj pozabim, toda tega, kar sem doživljala med vojno, ni mogoče pozabiti. Oropali so me za starše, za mladost,“ pripoveduje Rozalija Cesar, gospodinja in mati štirih otrok iz Krškega.

Rodila se je na Bočni pri Gornjem gradu, kjer je na prostorni kmetiji srečno odraščalo šestero otrok. Toplina domačega ognjišča je zledenela v poletni noči 1942, ko so otroke s starši in staro materjo vred odvele v Celje. Prišlo je kot strela z jasnega, čeprav so že krožile govorice o prisilnem izseljevanju zavednih družin. Zaradi njih so nekaj noči prebili v hosti, tokrat pa so spali v izdani hiši, ki je bila kurirka, pa so nacisti zaprli v taborišču. Rozalijina mama je imela v partizanih brata in dva nečaka. Njeno sestro Franciško Zmave, ki je bila kurirka, pa so nacisti zaprli v taborišču. Rozalija se spominja, da so jih odpeljali od doma v tork, v petek popoldne pa so očeta z drugimi moškimi vred poslali v taborišče smrti, v Auschwitz.

„Mama je trikrat omedlela, saj je slutila, kaj ji čaka. V nedeljo ob treh popoldne so odpeljali v njo, isti usodi naproti. To so bili strahotni trenutki za vse, za starše in otroke. Od tistega dne naprej smo bili sirote. Brat Alojz je bil najmlajši, dopolnil je štirinajst let. Sestra Pavla jih je imela enajst, jaz deset, Marija osem in Anica pet. Edino Pepca, ki je šla za mesec dni na poletno počitnice k teti v Gradec, se je izognila taborišču. Petletna Anica je bila najbolj neotolažljiva. Prejokala je nič koliko ur. Nismo je mogli v taborišču in ji nadomestiti mame.

V taborišču smo bili vedno lačni, kruha in soli sploh nismo hodili. Delali smo na kmetijah, kar smo pač zmogli. Poleti smo dobili tudi borovnice. Najhuje nam je bilo, ko smo zvedeli za žalostno usodo staršev. Nekaj mesecev po prihodu v taborišče Saldenburg smo dobili sporočilo o očetovi smrti, februarja naslednjega leta pa je prišlo obvestilo, da je umrla še mama. Jokali in kričali smo od bolečine in obupnosti. Ostali smo sami, brez upanja na starševsko pomoč in ljubezen. V tujem svetu se niti pogovarjati nismo smeli v domačem jeziku: hoteli so nam ponemčiti, zato so nas vedno kaznovali, če smo govorili slovensko govorico.

Prvo leto je bilo v taborišču najtežje. Lagerjevar je bil z nami zelo surov. Jesti so nam dali malo, zato smo po vrsti zboleli in bili vsi krastali. Nismo smo to videli, so nam hrano izboljšali. Mi smo izgubili še sestro Pavlo. Umrla je, stara komaj štirinajst let. Resno je zbolela in odpe-

UKRADENO OTROŠTVO

obvezna oddaja pa nam je še zagrenila veselje do kmetovanja.

V taboriščih smo bili silno navezani drug na drugega, zato se vsako leto veselimo srečanja ukradenih otrok. Letos smo dobili upanje na članstvo v Zvezi borcev, na brezplačno zdraviljenje in na dvojno štetje delovne dobe, kar bi nam veliko pomenilo.“

Podobno usodo je doživela tudi Vera Batič iz Brestanice. Zaposlena je kot konfektionarka v Lisci na Senovam. Tudi ona ima družino in si enako kot Rozalija želi, da se kaj takega ne bi nikoli ponovilo. Zrasla je v rudarski družini v Pesjem pri Velenju. Trije otroci so bili pri hiši, a je kmalu ostala sama. Nacisti so 1942 v Celju ustrelili najprej 19-letnega brata Vinka, potem pa še 22-letnega Cirila. Oba sta bila skojevca in sta od vsega začetka sodelovala v NOB.

„Avgusta isto leto so me starši odpeljali v Celje. Čez nekaj dni so ob štirih jutraj pobrali vse moške, stare nad 18 let, med njimi tudi očeta, in jih odpeljali v Auschwitz. Dan pozneje so isto ponovili z ženskami in mi vzeli še mamo.

Že izguba bratov me je hudo prizadela, tedaj pa je bila mera gorja zvrhana polna. Solsko poslopje, kjer smo čakali na transport, je pretresal en sam jok. Gestapovci so grozili, da bodo začeli streljati, matere pa so kričale: „Kar dajte, bolje, da skupaj umremo, kot da gremo narazen!“ Njihovih besed otroci tedaj nismo razumeli. Matere so se upirale, zato so jih s puškinimi kopiti ločevali od otrok.

Nas so odpeljali posebej. Bila sem v več taboriščih. Povsod so nas poskušali čim hitreje ponemčiti, čeprav nismo obiskovali redne šole. Jesti so nam dali malo, delati pa smo kljub vsemu morali pri kmetih. V Seligenportnu sem s pošto iz Velenja zvedela za govorice, da sta oče in mati mrtva. Nisem verjela, čeprav je bilo res. Pogoltnilo ju je zloglasno taborišče smrti.

Žalostna sem dočakala konec vojne in vrnitev. Teta me je vzela k sebi v Brestanico. Tu sem naredila osnovno šolo in šla za kruhom v Laško in v Celje. Po poroki sem se vrnila sem. Čeprav imam družino, se nič kolikokrat razjokam, ko se drugod snidejo doma bratje in sestre, jaz pa nimam nikogar. Kako naj človek potem pozabi na vse, za kar so ga oropali?“ Mislim, da nam ni bo v veliko zadoščenje uresničenje besed Franca Setinca na letošnjem srečanju ukradenih otrok v Mariboru. Članstvo v ZB NOV nas bo dvignilo iz anonimnosti in nam dalo več samozavesti.“

JOŽICA TEPPEY

V sredini Vera Batič, na levi Rozalija Cesar

Rozalija Cesar

ljali so jo v bolnišnico. Brat in sestre bi jo bili tako radi obiskali, pa nam niso dovolili. Uboga Pavla, nikogar, od domačih ni imela pri sebi, ko je umirala!

Po vrnitvi domov smo se znašli, kot smo vedeli in znali. Jaz sem prevzela gospodinjstvo na kmetiji. Gospodarjenje nam ni šlo od rok. Malo smo pridelali, čeprav je bilo posestvo veliko,

DOBER DAN, DOLENJCI

FRANC PIRKOVIČ

Prav preden je bila na Balkanu zanetena iskra spopada že sprte Evrope, se je tam, kjer se gričevnata dolenska pokrajina umiri in postane še bolj zasanjana, pa zato nič manj lepa v svoji otožnosti, rodilo življenje človeka, po duši pravega Dolenjca, sicer večnega popotnika v službi sočloveka, Franca Pirkoviča. Šentjernejčan je, od tam ga je vodila življenjska skušnja najprej v Novo mesto, staro predvojno provinco krošnjarev ob biserno zeleni Krki, v kraj, kjer je mnogo let kasneje preživel, tako pravi sam, svojih najplodnejših deset let, za Dolenjca kar malo ne navadno temperamentnega življenja.

Življenjska usoda mu je pomagala pobegniti od dogovorjenega „šlosarskega“ poklica. Biti gimnazijec je bila v tistih časih nemajhna stvar,

še posebno za mladeniča, ki je prišel v mesto iz vasi, čeravno je bil Šentjernej že tiste čase boljša vas. Pa Franc se z znanjem, pridobljenim v spoštovanju vredni hiši v sila čudnem podeželskem mestecu ni zadovoljil: koprnjenje po tehniko ga je speljalo v Ljubljano, živahno in ugledno gosposko mesto.

„Leta so me prehitela. Ne da bi končal študij, sem moral k vojakom v Maribor. Potem sem se vrnil v Ljubljano in zaposlil na železnici, študij pa je ostal nedokončan. Vrag ga vedi, ali sem ravnal prav ali ne! Danes je ostalo ravno še toliko časa, da si postavim vprašanje. Pa tudi denarja takrat ni bilo na pretek.“ Sogovornikova beseda je gladka, hitro sledi mislim, nanižanim za grobi, pa vseeno lepi življenjski poti.

Kapitulacija. Že mnogo prej, preden mu je šef železnice obzirno sporočil, da zanj kruha pri podjetju ni več — drugi dan je njegovo mesto zasedel italijanski uradnik — je Franc Pirkovič — njegov brat je bil komunist že pred vojno — vedel, v katero smer vodi prava pot. Ne preveč razočaran je zapustil Ljubljano in se vrnil v rodni kraj. Ne za dolgo.

„Tako sem se vključil v akcijo zbiranja takrat modernega orožja stare jugoslovanske vojske, sem in tja sem dobil v roke tudi puško iz prve svetovne vojne. Pomagal sem bratu. Šentjernejčani so se na veliko odločali za osvobodilni boj in tako nam ni bilo težko organizirati rajonski narodnoosvobodilni odbor, ki je obsegal celotni desni breg Krke od Novega mesta pa do nemške meje, kasneje tudi krajevne narodnoosvobodilne odbore. Delo teh odborov je rodilo z mobilizacijo stoterih mož popoln uspeh. V začetku maja 1942 je bilo v gorjanskih gozdovih okoli 300 oboroženih in dobro opremljenih partizanov. Pravi bataljon.“

Komandir čete po njeni ustanovitvi pri Rdečem kamnu, komandant Gorjanskega bataljona, politični delavec, pomočnik komisarja Vzhodnodolenskega odreda, od februarja pa do avgusta 1943 komisar Gubčeve brigade. Potem ga je vodila pot v glavni štab, ki se je tedaj zadrževal na Rogu. Postal je instruktor. Poslej ni bila njegova samo Dolenjska, marveč vsa Slovenija. Pozneje je postal načelnik kadrovskega oddelka pri Glavnem štabu. Na poti v vojaško šolo v Moskvo je doživel osvoboditev močno porušenega Beograda, na poti domov pa strahoten pogled iz za oblakov na Harkov, Odeso, Kijev. Razvaline, kamor upreš oko. Vsa pokrajina je bila prepredena z opustelimi strelskimi jarki. Prav tiste dni, v najbolj očarljivem mesecu pomladi, je bila končana nesmiselna vojna.

„Tako po vrnitvi v Beograd sem bil poslan na Dunaj z nalogo, da repartiram internirance in vojne ujetnike. Morali bi videti te prizore! Pijani od komaj priborjene svobode so povratniki v želji, da bi čimprej videli dom, četudi do tal porušen, svojce, o katerih že dolgo ni bilo nobenega glasu, z golimi rokami postavljali vagone na tere. Želja, da bi zadihali svobodno v lastni državi, je bila neznanska. Ko sem opravil to težko, nad vse ganljivo delo, me je vodila pot tudi na pariško mirovno konferenco. Spominjam se, da dolgo časa nismo našli skupnega jezika z vodstvom ameriške in angleške okupacijske cone. Zvedel sem, da je bilo v Schladmingu zaprtih okoli sto jugoslovanskih otrok. Šef britanske repatriacije je dolgo tajil, nazadnje pa dejal, da jih nikoli ne bodo vrnili, da bodo v Jugoslaviji postali komunisti. Vztrajno posredo-

vanje in pomoč gospodične Braunly, ki je najprej ugotovila identiteto otrok v Jugoslaviji, je rešilo tudi teh sto otrok. Delovali smo pod strašnim pritiskom antipropagande in grožnji.“ Spomin Franca Pirkoviča je nadvse živ.

Po tem, ko se je 1947 vrnil v Beograd, je bila Avstrija njegova druga domovina še enkrat.

„Štiri leta sem bil potlej v Beogradu v službi organov za notranje zadeve, 1951 ali 1952 pa sem se preselil v Slovenijo in prav kmalu sem bil poslan v novomeški okraj. Teh deset let mojega službovanja v mestu ob Krki je najvažnejši del mojega življenja. V najljubše kraje sem se vrnil, ko so bile rane še nezaceljene. Od 120 šol je bilo nad polovico popolnoma porušenih, narodni dohodek na glavo prebivalca nas je uvrščal prav na rep, med najbolj nerazvite predele Slovenije. Z mobilizacijo domačih virov in moči in ob izdatni pomoči republike je ekipa, ki je vedela, kaj hoče, in ki je hotela dati, postavila temelje novomeškemu in dolenskem gospodarstvu. Podjetja smo razvijali iz majhnih osnov. Iz majhnega počela naj bi nastal mogočen organizem. Organsko „Iskra“ v Šentjerneju je začela s tremi ljudmi, Krka je imela dve tabletki, prvo leto 50 starih milijonov dohodka, drugo 250, tretje leto pa je vložila v štipendiranje bodočih kadrov že toliko kot celotni novomeški okraj. „Novoles“ smo načrtovali več kot leto dni, preden smo zasadili lopato; ljudi smo pošiljali v druga podjetja te stroke širom po Jugoslaviji, in ko je bila tovarna postavljena, je proizvodnja stekla brez zastojev in teče še danes. Pa tudi ko se je razformiral stari dobri okraj, smo se razšli brez neporavnanih računov in kot prijatelji. Ob koncu desetletne mandatne dobe je bil novomeški okraj s približno milijon dinarji na prebivalca v zlati sredini slovenske lestvice,“ pripoveduje nekdanji predsednik okrajnega ljudskega odbora.

1963 leta je Franca Pirkoviča vodila pot ponovno v Ljubljano. Zopet odgovorna naloga. Bil je poslanec v republiški skupščini. Potem se je preselil v Celovec kot generalni konzul. Tam je ostal štiri leta. Nazadnje je služboval na odgovornih mestih pri Slovenski izseljenški matici.

Se mar človek, ki se je vse življenje boril za pravičnejše in človeško življenje, lepši jutri dolenskega življenja, sploh še čuti dolžnega sočloveku? „Še vedno se čutim dolžnega,“ pritrjuje Pirkovič. Nemirni duh ni našel spokoja v pokojju. Čeprav živi v Ljubljani, se najraje vrača na Šentjernejsko polje, kjer stoji danes prenovljena Pirkovičeva domačija, ki jo je med vojno razdeljal okupator. Ravno sedaj aktivno sodeluje pri pripravah na slavlje Gorjanskega bataljona.

IGOR VIZJAK

VOJAŠKI KOTIČEK

PRVE BOMBE NA LJUBLJANO

Zamisel, kako bi oblegano mesto spravili na kolena iz zraka, je prvi sprožil Leonardo da Vinci. To naj bi storili iz nekakšnega helikopterja, ki ga je ta vsestranski možak tudi skiciral. Leta 1812 je neki Nемец predlagal ruskemu dvoru, naj bi Napoleona in njegov štab uničili tako, da bi nanj iz balona izpustili rastrelivo.

Prvo resnično bombardiranje so izvedli Italijani v vojni s Turki, ko so 1911 v Tripolitaciji iz letal obmetavali turške enote z dvokilogramskimi bombami. Leto dni kasneje so ruski prostovoljci, ki so se udeležili balkanske vojne, metali na turške položaje v Bolgariji že 10-kilogramske bombe.

Prava „mati“ letalskega bombardiranja pa je bila prva svetovna vojna. Bombe je uporabljala tako ena kot druga stran. Ko so leta 1915 stopili v vojno Italijani, so se pod udarci njihovega letalstva znašli tudi naši kraji. 25. maja 1915 so iz zraka bombardirali avstro-ogrske položaje pri Tržiču. Letala tipa „Caproni“ so lahko nosila do 400 kg bomb.

Leto dni kasneje so Italijani to letalo izpopolnili in 13. ter 18. februarja bombardirali Ljubljano, kasneje pa Trst in Reko. Še bolj vneto je bilo italijansko letalstvo v predzadnjem letu vojne, ko so samo med tako imenovano 11. ofenzivo odvrgli na Banjško planoto natančno 11.667 bomb, ki so tehtale okoli 200 ton. Leta 1918 so Italijani s skupino osmih letal tipa „Caproni“ prileteli celo do 1000 km oddaljenega Dunaja. Nanj niso trosili bomb, samo letaki so padali izpod neba. Tudi letak je lahko bomba, vsaj v psihološki vojni.

TOLČE KOT MAKSIM PO DIVIZIJI

Pri sodobnih pehotnih orožjih skoraj vedno omenjamo priročnost, majhno težo, dolžino, hitrost streljanja itd. Te lastnosti so za današnji način vojskovanja nujne, pa naj gre za pištolo ali mitraljez. Zlasti mitraljezi so se v zadnjih 50 letih močno spremenili, celo v toliki meri, da govorimo o novi zvrsti — puškomitraljezu.

Pradedje mitraljezov so imeli težke in okorne mehanizme, ki jih ni bilo moč oblikovati v zmerne dimenzije. V stiski so vse skupaj postavili na kolesa. Strelec je bil zavarovan celo s ščitom. Prostor je tudi za zabojčke s strelivom, orodje ter posodo za vodo, ki je hladila cev.

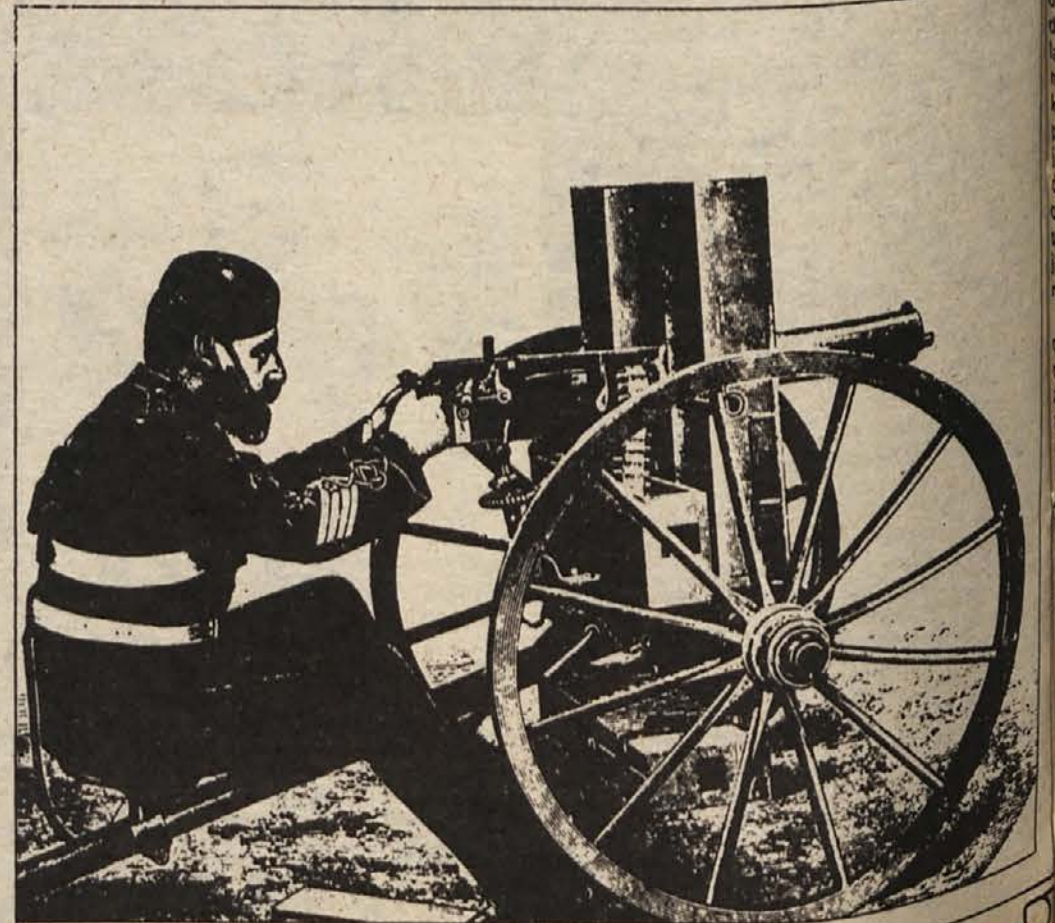
Prvo zares uspešno avtomatično orožje na svetu je izumil neki Maxim. Naš narod je tisti

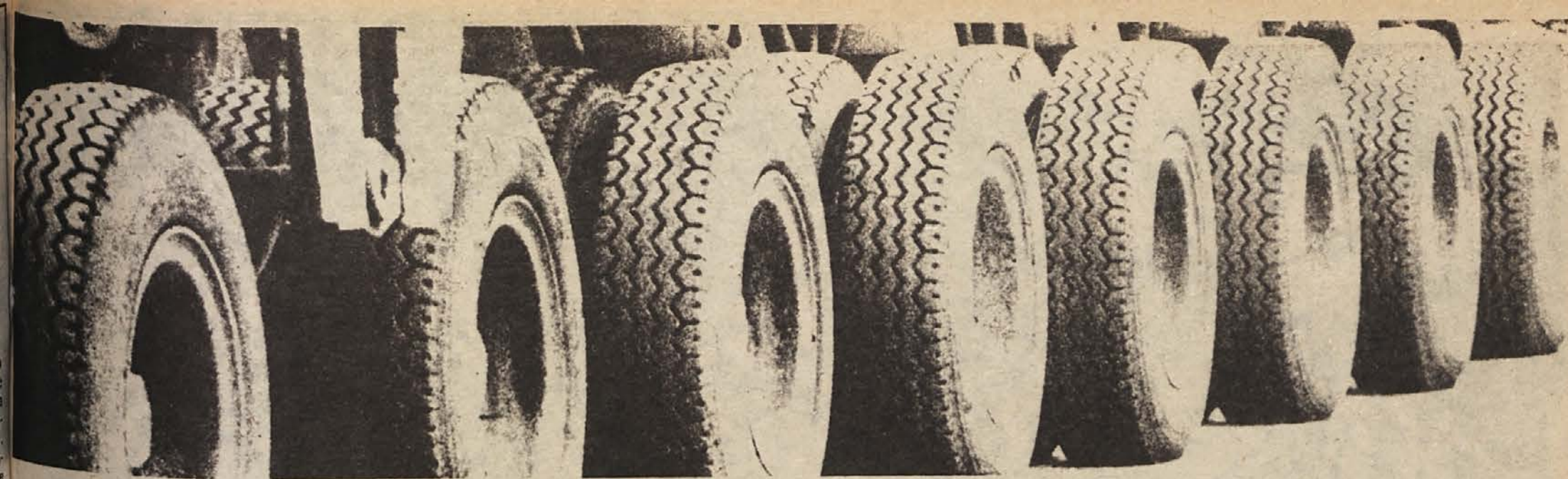
„x“ prevedel — in od tedaj velja za katerokoli zares učinkovito orožje izrek „da tolče kot Maxim po diviziji“.

Na prelomu stoletja so v pehoti prevladovali še enostrelne puške, zato je bil Maxim z rafalnim ognjem (okoli 60 strelav v minuti) pravi čudež. V množičnih krvavih juriših prve svetovne vojne so maksimi izkopali na stotine grobov. Brez odlašanja so novo orožje sprajale angleška, nemška in ruska armada. Za začetek kar dovolj. Običajna je bila izvedba s trinožnikom, ki je tehtala okoli 40 kg, modeli na kolesih pa so tehtali tudi do 80 kilogramov.

Novejši modeli mitraljezov (Maximu je sledilo še nekaj sto izumiteljev) so bistveno lažji vendar nič manj učinkoviti. Predvsem nimajo okornih podstavkov in tudi vodni hladilnik ni potreben. Sodobna tehnologija pozna izmerljive cevi. Ko se ena hladi, druga strelja.

Še lažja je kombinacija puške in mitraljeza: imenujemo jo puškomitraljez; tehta do 5 kilogramov. Praktično ga ima ali ga bo v bodoči vojni imel vsak pešak. Sodobno vojskovanje namreč vsakemu pešaku pristojajo tako imenovane juriško puške, ki je polsestra puškomitraljeza.

JUGOSLOVANSKI TOVOR STOLETJA

Velikanski in dragoceni tovor — deli opreme za prvo jugoslovansko jedrsko elektrarno v Krškem — se je 14 dni plazil po cesti Reka—Karlovac—Krško. Ponoči in s hitrostjo dveh kilometrov na uro. Kompozicija je bila dolga 102 metra, sestavljala jo je pet težkih tovornjakov (trije so vlekli, dva pa rinila), dve jekleni prikolici (vsaka ima 80 koles) ter naposled vezni most, na katerega lahko naložite 350 ton. Vezni most je dolg 52 metrov. Tu so seveda še spremljevalna vozila, med njimi delavnica ter skladišče delov, 15-tonsko dvigalo, hiša na kolesih za 37 ljudi (toliko šteje ekipa) ter vozila projektantske skupine. Slednja ima tudi kombi, v katerem je za debele tri metre načrtov vseh cest in mostov na trasi tovora. K temu je treba dodati še številna vozila prometne milice. Ob določeni nočni uri, ko je promet najmanjši, se določeni del ceste zapre. Začne se 12-urni delavnik ekipe 37 mož. Motorji zarohne, reflektorji zabliskajo. Zaradi natančnih in močnih hidravličnih naprav se velikanska moč motorjev enakomerno prenaša na 160 koles obeh nosilnih prikolic. Vsako od koles je pri hitrosti dveh kilometrov na uro obremenjeno s štirimi tonami. Na vsake tri prevožene kilometre zapove vodja ekipe postanek, da bi lahko šla mimo kolona vozil, ki se je nabrala v nasprotni smeri. Ukaz pride po radijski postaji. Hidravlika pomaga, da se tovor pri „zaviranju“ ne premakne niti za milimeter. Tovor? Gre za reaktorsko posodo (181 ton), dva

parna generatorja (vsak tehta 320 ton) ter stator — generator s 317 tonami. Skupaj so to štirje tovari.

Vsak od teh „koščkov“ JE Krško je bajno drag, najmanjša napaka bi lahko izzvala katastrofo. Če bi šel eden od delov opreme pod cesto, to ne bi bila samo velikanska škoda, ampak tudi izguba časa. Tudi firma „Westinghouse“, ki izdeluje to opremo, bi namreč potrebovala za izdelavo novega dela opreme 2,5 leta. Ekipa je že zaradi velike odgovornosti kot en mož.

Najprej je bilo sploh vprašanje, kako tovore za JE Krško spraviti iz ZDA v jugoslavijo. Odločiti se je bilo treba med dvema možnostima. Ali naj gre ameriška ladja skozi Črno morje do izliva Donave, kjer bi tovor prenesli na rečne vlačilce, ki bi po Donavi in Savi prisopihali do Siska? Od Siska do Krškega bi šel tovor po cesti. Sprejeli so drugo rešitev. Ladja do Reke, tovor pa prek Karlovca do Krškega. Ta pot je dolga natančno 230 kilometrov.

Seveda o tem ni odločal en mož, v štabu, ki je določil, katera pot je primernejša, je bilo 15 vrhunskih strokovnjakov.

Končno je ostal nerešen še največji problem: kako bodo ta velikanski tovor izdržale naše ceste, ki ne slovijo kot najboljše?

Ko so se odločili za traso Reka—Karlovac—Krško, so morali najprej narediti znanstveni prometni elaborat, šele nato pa določiti, kakšno vo-

zilo bo cesta zmogla. Ta dela so trajala skoraj dve leti, potem pa je bilo treba na kraju samem ugotoviti, kateri meter ceste bo vzdržal in kateri ne. Od skladišča „3. maj“ na Reki do srčike gradbišča je v Krškem. To odgovorno delo so uspešno opravili zagrebški in ljubljanski strokovnjaki. Pregledali so vse mostove, tunele ter profile. Samo raziskovalna dela so veljala 10 milijonov. Nato je bilo treba asfaltirati 50 kilometrov obvoznih cest. Zaradi zastojev v prometu. Kdo ve, koliko časa bi še čakali na asfalt prebivalci nekaterih odročnih krajev, če ne bi bilo tovora za JE Krško?

Na magistrali, po kateri je krenil tovor, pa je bilo treba ojačiti okoli 60 najrazličnejših cestnih objektov. V tunelu pri Donji Dobri — tunel je močno ukrvljen, „vlak“ pa potrebuje za rahel zavoj tudi do 15 metrov prostora — so se morali boriti tudi z višino. V tem tunelu je moralo vse iti računalniško natančno. Ne samo širina, tudi višina tunela je bila problem. Za manevriranje je tovoru, ki je dolg 102 metra, ostalo nad „glavo“ samo 25 centimetrov prostora!

Okrepitev cest je veljala 85 milijonov dinarjev. Medtem ko so strokovnjaki na papirju umovali, kako bo tovor srečno prispel z Reke v Krško in kaj vse je treba storiti za to, so analitiki zagrebške gradbene fakultete izračunali, kdaj je tista ura, ko se ustavi „civilni“ promet, kje so najbolj ugodne obvoznice. Red vožnje je bil izdelan za vsak dan posebej!

V istem času so na temelju računov sestavljali „vlak“, ki bo stotere tone pripeljal v Krško. Nosilec teh del je mariborska „Hidromontaža“, ki ima na tem področju že precej izkušenj. Prikolici so naročili pri firmi „Scheurle“, za vlečna vozila so poskrbeli „Kaelble“, „Faun“ in „Magirus Deutz“, za 160 koles „Voith—Pirelli“ in „Michelin“, vezni most so za 5 milijonov dinarjev prodali Francozi iz firme „Nicolas“, radijske postaje pa je dobavila kranjska „Iskra“.

Hidromontažino storitev ocenjujejo na 20 milijonov dinarjev. Nihče ji ne zavida tega denarja. Med zanimivostmi naj omenimo še, da je bilo treba samo za cestne pristojbine odšteti 15 milijonov dinarjev. Dinarji, o katerih je tu govor, so seveda novi.

Tudi tuji strokovnjaki trdijo, da je prevoz opreme za JE Krško doslej najtežji prometni podvig te vrste v Evropi, predvsem zaradi konfiguracije terena in cest, po katerih se je hočeš nočeš moral peljati. Pri Gornjem Jelenju se je tovor povzpelo celo na 865 metrov nadmorske višine.

Jugoslovanski prometni podvig stoletja, kot nekateri radi imenujejo to zadevščino, je stal (brez opreme) 135 milijonov dinarjev. Na visoki ravni je denarno in tehnično. Jedrska elektrarna Krško bo, kar je še en podvig.

Ko jo bomo slovesno odpirali, morebiti ne bi smeli pozabiti tudi na tistih 37 mož, ki so del v njej vsebovanega dela pripeljali z Reke v Krško.

Gorjanci, Pristava in zemlja Micke Jeničeve. To je njeno življenje, njen boj. Že sedemdeset let ima. Malone od rojstva žilava Micka orje s svojimi dobrimi rokami, neutrudno streže zemljo je bolečina v križu le prehuda, se zravna in se ozre na mesto pred seboj. Včasih, ko jih je štela, se je rada ozirala na vabeče mesto, ga je malo. Tam doli živijo njeni. Veliko jih je, na katere z ljubeznijo pomisli zvečer, ko se utrujena pošlavlja od svoje živine, čuvaja Valčija. Precej jih je našlo kruh tudi v Ljubljani, Mariboru, Korošcih. Takrat, ko so se poslavljali od domačije, od sestre in tete Micke, veseli, a v svojem kmetu jih je toliko žalostni hkrati, so vedeli, da zemlje, ki ne bo zapostavljala.

Današnji zapis je povsem navadna pripoved o dobri kmečki ženski, kakršnih je v gorjanskih domačinah še veliko. O kmetici, ki bi lahko že tudi zaradi vojne in spominov nanjo, pripeta na domačijo, ki kraljuje visoko nad Jurno in Koroško vasjo ter ostalimi zaselki pod Gorjanci. Je zapis o ženi, ki jo navsezadnje iz vasi najbrž ne bi pustili tudi njeni vaščani. Zakaj Micka Jeničeva po domače, je nekakšna živa kronika domačije, brez katere bi bil gorjanski predel domov Malim in Velikim vrhom, Sedlom in Lipnjim v osnovni šoli je bila Micka med najboljšimi učenci. V vseh osmih letih v njenem spričevalu ni druge ocene razen enojke, predhodnice dajanje vsi spoštovalo. Ravnatelj, ki ga je daleč naokoli poznali, naj da Micko v mestne šole. Toda Jeničeva je v svoji glavi določila mesto na kmetiji in bistri zemlji, ki jo je znal pomagati po svoje. Kadar koli je

ZA DOBRO DLAN MESTA

mogla, se je družila s knjigo. Zaradi tega je kasneje opravila brez težav gospodinjski tečaj, še veliko bolj pa je bila, kot vsa Jeničeva družina, pripravljena na najtežji izpit v svojem življenju, na vojno. „Na tista najstrašnejša leta,“ je povedala Micka, „me vežejo mnogi spomini. Še danes me včasih, ko za zaprtimi polknicami hrumi veter in toľeje mrzle kaplje dežja, strese. Pet nas je bilo in vsi smo pomagali po svojih močeh. Nikoli pa ne bom pozabila 13. novembra 1944.“

Njen obraz, zguban od vsega hudega, je v tistem trenutku postal starejši. Zakaj še enkrat se

in me vprašal: „Kdo so tisti vojaki?“ Brž je sam pristavil: „Belogardisti!“

Z Rjavcem sta se hitro dogovorila za pobeg. Moj brat se je odločil za hrib, Rjavc za dolino. Franci ni imel sreče: padel je v zasedo. Ko smo ga kasneje prepeljali domov, smo ugotovili, da so ga zaklali. Imel je dve veliki rani z nožem, v prsih pa smo našli kar sedem ran od rafala.

Mene so izdajalci dobili v zidanici. Pijani od krvi so me pretepali, mučili, tako da nisem verjela, da bom preživela. Ko so se namučili, so me spustili. Takoj sem se napatila domov. Ponavadi sem z Lubna prišla na domačijo v slabi uri, po pretepu pa sem potrebovala za pot več kot tri ure.“

Pa se je spomnila Micka tudi lepih dogodivščin, na čase, ko je delala v Društvu kmečkih fantov in deklet. Nič kolikokrat so pripravili tekmovanje žanjic, na katerem je Jeničeva dokazala, da ni samo odprte glave. Ob spominih na tiste čase se Krajleva razkošno nasmehne in njen nasmeh kakor da diši po žanjicah, vetru, soncu, razposajenih fantih in ponosnih pristavskih kozolcih.

Tudi v vojni je bilo precej smešnih prizorov. Ob eni izmed hajk na Podgrad, ko je bil v njihovi hiši obveščevalni center, so morali vse hitro poskriti. Dokumentacijo so vrgli v „šajtrgo“, prav tako pisalni stroj in zastavo, nato pa so na vozilo vrgli še mamo in vse skupaj zakidali v gnoj ter prekrili z vejami. Nato so se hitro razbežali. Potem, ko je bilo vsega konec, so na račun „šajtrge“, gnoja, zastave in matere napravili v večernih urah ob prijetnem pristavskem čaju nič koliko smešnic.

Ko so umrli Mickini starši, so jo njeni sorodniki vabili v dolino. Vendar o tem ni hotela nič slišati. Najbolj pa se veseli sobote ali nedelje, takrat ko pridejo iz mesta.

JANEZ PEZELJ

Globoko sklonjen nad kolo, sredi pisane kolone — zdi se, kot da se sploh ne premika, saj je razdalja med kolesarji tako majhna in večna — pritiskaš na pedala. Motriš, v začetku si navadno le malokdo privoščiš pobeg. S pogledom spremljaš klubskega tovariša brez misli na karkoli. Prezgodaj je še. Del skupine si. Želiš si samo, da te ne zapre, onemogoči.

Kilometri tečejo. Izpod zaščitne kape, ki zadržuje šop kuštravih las, zlepljenih na temnih in čelu, pritečejo prve kaplje znoja. Roke sežejo po „bidonu“. Okus po sadni mešanici, slani juhi ali kavi tako dobro dene.

Pritiskaš na pedala. Prvi vzponi. Vsa teža telesa in njegova moč se preneseta zdaj na desni zdaj na levi pedal. Kovina se zvija pod človeško silo. Ni več časa za sedenje. Še globlje se nagneš naprej, kot da bi hotel vso težo prenesti samo na prvo kolo. Zgledaš se v zadnje kolo pojočega bicikla pred seboj. Zdi se, kot da si privezan na sotrpina. Oči izstopijo, na telesu zaigra sleherna mišica, vsak obrat pedala spremlja izmučen izraz na obrazu. Znoj curi v potokih. Zasllišijo se prvi zasopli kriki. Pobeg! Torej neusmiljen boj!

Ubežnik je onemogočen. Zopet voziš v strnjeni koloni. Vse je kot na začetku, samo da je grupa zdesetkana. Pod teboj beži bela črta, kjer je črtkana, se zdi, da ti razdira glavo.

„ZA ZGAGO NA CESTI“

Nov vzpon in zopet ravnina. Te dirke ne bo nikoli konec. Vrtiš, samo vrtiš. Telo postane nekam mlahavo, noge težje od svinca, pedali strašansko trdi. Pogled še vedno upiraš v kolo pred seboj. Razdalja se povečuje. Zopet vzravnaš telo, skloniš se daleč naprej, vso silo prenašaš zdaj levo, zdaj desno. Gume ječe, kolo stresa neznanška sila. Dah zastaja. Odstop! Je to mar konec? Svet nenadoma preneha obstajati. Si samo ti in oni pred teboj. Daleč pred teboj.

Nenadoma se moč povrne. Podeseteri se. Ubežnik je zopet tako blizu, da lahko slišiš brenčanje zobatih kolesc. Zgledaš prve gruče ljudi ob cesti. Vidiš samo pisan, vedno bolj strnjen zmazek, utripajočo plavo luč, zamahe rok. Cilj ne more biti daleč. Ko zapelješ pod belim širokim trakom, bi še vrtil. Če se te oklene množica, si prvak, sicer pa morda drugi, tretji, petnajsti, dvajseti, zadnji.

Teško je pričarati resnično težo tega garanja, ki za mnoge ni vredna niti imena šport. Vročina, dež, snežni metež, nekajkrat zarasla koža na kolnih in komolcih, tisoče kilometrov v nogah, odpovedovanje, beračenje in nerazlikovanje zasebnega od klubskega dinarja, „zabiti“ popoldnevi in vikendi daleč od doma na dirkah, in še to samo, če dosegaš vedno boljše rezultate.

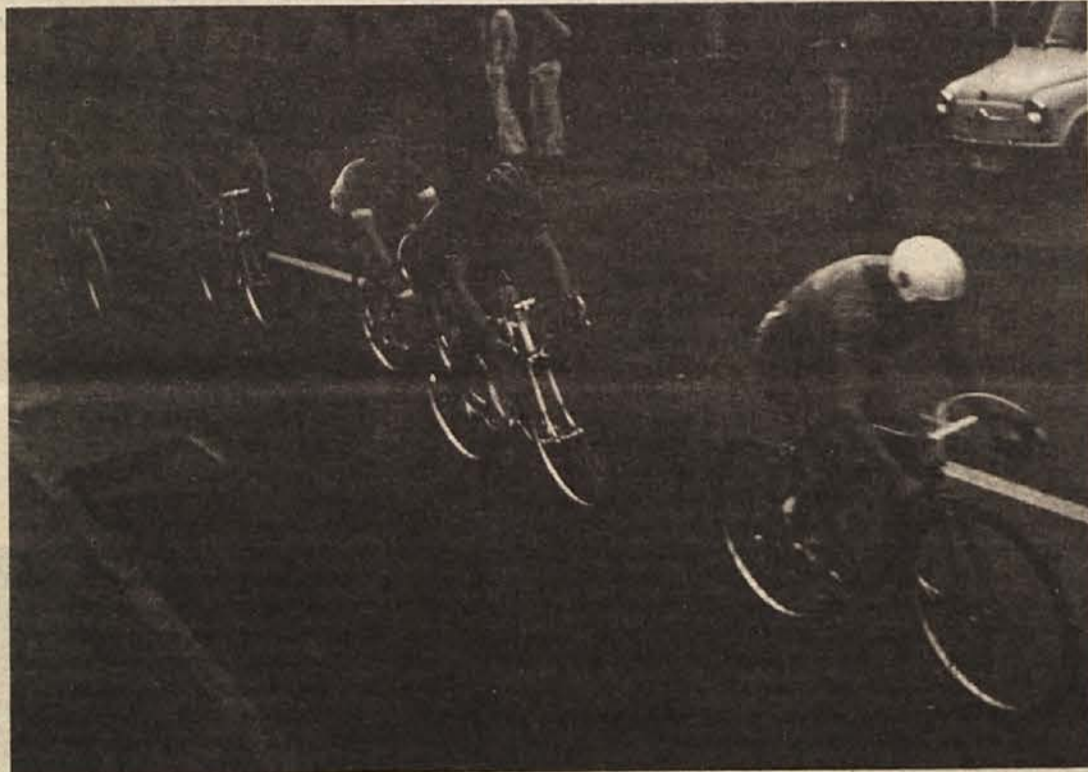
In potem se najde nekdo — ne eden, nič koliko jih je — ki oceni napore in težavnost tega športa s skopo in krivično oceno, ki ubije vsako voljo: „Samo za zgago so na cesti.“

KOLO JE PRI NAS DOMA

V Novem mestu je bil takoj po prvi svetovni vojni ustanovljen kolesarski klub. Prva dirka, od Novega mesta do Karlovca in nazaj, je privabila na ulice neštete gledalce. Tudi Adolfa Mavroviča, ki je bil takrat še v zelenih letih.

„V Riflovi trgovini sem si kupil prvo kolo na obroke za 2000 dinarjev, kar je daleč pressegalo moje materialne možnosti. Kolesarski klub Novo mesto je združeval dosti ljubiteljev izletov, pa tudi tekmovanj. Jože Mežnaršič, Jože Lavrič, Rudi Mravič, Milan Breščak, Vehar in še mnogi so bili že tiste čase dobri kolesarji. Vseh se je po več kot petdesetih letih težko spomniti. Navadnemu kolesu smo ročno zvilili krmilo, ga opremili s pravimi košaricami na pedalih in mu zamenjali sedež. Vse za lasten denar. Seveda so se takratna kolesa sila razlikovala od današnjih tekmovalnih,“ se spominja človek, ki ima dragega „favorita“ še danes in ga zajaše skoraj vsak dan. „Naša prva dirka je bila do Šentjerneja in nazaj. Potem se jih je zvrstilo do leta 1930, ko je klub prenehal delovati, še veliko: iz Novega mesta na Gorjance in nazaj, v Trebnje, s startom pri Osolniku, pa v Ljubljano. Vsako nedeljo smo se dobili v svitu sončnega jutra in krenili na izlete v Kostanjevico,

GLADIATORJI BREZ ARENE

Metliko ali Žužemberk. Ti izleti in vsakodnevna vožnja s kolesi na šihst so bili tudi treningi. Osemindvajsetega ali devetindvajsetega leta sem se udeležil spominske Greglove dirke na krožni progi Karlovac — Novo mesto — Brežice — Zagreb — Karlovac, dolgi natanko 201 kilometer. Takrat mi prvič ni bilo treba nositi okoli vratu rezervne zračnice. Vozil sem s pravim dirkalnim kolesom, ki mi ga je posodil neki Zagrebčan. Vem, da smo, potem ko je pred Zagrebom makadam zamenjal asfalt, močno „potegnili“. Kakih dvajset nas je poizkusilo ne samo hitrost, temveč tudi trdnost asfalta. Spomini so vidni še danes. Prav tako smo se Novomeščani udeležili dirke ob otviritvi ljubljanskega velesejma. „Mnogi spomini so že zbledeli, bronasta medalja je nekje na dnu

Krke, diplome je odnesel vojni piš. Še do pred kratkim je imel Mavrovič štiri kolesa. „Da, bilo je noro in lepo,“ je z nasmehom v očeh obudil spomine pek, ki je imel v žepu na hrbtu za okrepčilo vedno zemljo.

Mnogo kasneje, leta 1937, je bil ustanovljen kolesarski klub „Dolenjec“, katerega duhovni vodja je bil Jože Matko iz Gotne vasi. Kolo je bilo takrat edino prevozno sredstvo za na delo iz oddaljenih krajev. „Dobro tekmovalno kolo je takrat veljalo tudi 5000 dinarjev, bolj navadno pa od 600 do 3000. Uradniška plača takrat ni pressegala tisočaka. Spominjam se mnogih kolesarjev: Slavka Lampeta, Jožeta Mežnaršiča, Šentjernejcana Roliha, Toneta Hrastarja, Mihe Zupančiča,

Žarka Petriča in mnogih drugih. Imel sem srečo, da sem se učil pri Ogrizku, ki mi je pri skrbel mnoga kolesa, tudi pravega „legnana“, „vallyja“.

V Prečni smo si fantje napravili celo izkaznico. Seveda smo prirajali tudi tekmovanja. Kolesarji poganjali ob zaključku konjskih dirk v Šentjerneju, enkrat tudi v Krškem, pa na Gorjance in Ljubljano. Leta 1937 sem sodeloval na dirki v Šiške prek podutiškega klanca in nazaj, naslednje leto na dirki, posvečeni petdesetletnici kolesarskega športa v Sloveniji od Ljubljane do Planj. Vozil sem tudi na stezi ljubljanskega Hermana. Zgodaj zjutraj sem sedel na kolo, kaki dve uri pred startom sem bil v Ljubljani, malo po petih prevozil progo in se zvečer zopet vrnil v Preč. Za današnje razmere in pojme kar malo smešno se spominja Leopold Pečarič.

LETO DNI DO ZMAGE

Vse do leta 1972 so redka zaprašena športna kolesa le malokrat ugledala belino dneva. Takrat pa so se odločili: Jože Majes, Branko Rajšter, Janez Kump, Adolf Mavrovič in morda še kdo, so vzeli dobresedno besedo Zvoneta Zanoškara, znanega jugoslovanskega kolesarskega strokovnjaka, ki je dejal: „Vam bom že pomagal, idite, pogoje za treniranje imate, Dolenjci. Obljubim vam tri kolesa!“ In Zanoškar ni snedel besede. Ustanovnega sestanka sta se udeležila tudi predsednik slovenske kolesarske zveze Jože Brajnik in Marjan Cajhen. Takrat jih je bilo komaj toliko, da so lahko ustanovili društvo. Za športno javnost Novega mesta je bila muha enodnevnica.

Prve sestanke so imeli kar na klopih vedrim nebot. Ustavljali so znane in neznane fante in uspelo jim je navdušiti za ta garaški šport Zrimška, Antončiča, Mijajloviča, Turka, Veharja, Udovča, Štiha, Purebra, Novaka, Šukljeta in nekatere. Dobili so prvih petdeset tisočakov, vedno so kupovali in predelovali kolesa. Obljubili so jim prostore starega veslaškega kluba, ki so jih preuredili s prostovoljnimi delom darjenim materialom. Že julija istega leta je bila zaupana organizacija cilja mednarodne dirke po Hrvatski in Sloveniji, ki je izpraznila klubsko blagajno. Pred prihodom tekmovalcev v obliki prvih nastopili tudi Novomeščani na progi Gotne vasi do Glavnega trga, ne samo članstva, ba, mnogi mladi, komur se je zahotelo, so imeli pedala.

Potem, ko je junijska dirka turistov v Novo mesto pokazala obete kratke vadbe, so Novomeščani že naslednjem mesecu zmagali in preselili mnoge kolesarje v Škofji Loki ter začeli z vzponi. Na prvem nastopu na državnem prvenstvu 1973 so postali državni prvaki v razredu mladih turistov, leta 1974 se je Franci Zrimšek preselil v republiško selekcijo, čez leto dni postal državni prvak v vožnji na kronometer in bil drugi v gorskem prvenstvu. Na državnem prvenstvu domačem kraju so bili naslednje leto drugi. Sledilo je še mnogo uspehov. Lani sta Franci Zrimšek in Božo Mijajlovič na svetovnem prvenstvu v daljni Belgiji, kar šest fantov, pa so olimpijski kandidati za Moskvo.

Za temi uspehi stoji trdo delo, po dvajset let in več prevoženih kilometrov vsako leto, po več na dan, številne tekme ob vsakem vremenski dolga potovanja, le malokdaj neuspešna. Skromni zapisi, objavljeni rezultati, mnogo ur in dni podarjenih garanj. Police kluba krasijo mnoge pokali in plakete, še mnogo več jih je na domačem domu. Nenehna borba za dinar tega športa, prečute noči na poti na start, komaj doborjeni izostanek z dela ob grožnji, da bo potrebno napredovati, toda nihče te ne vpraša kako in po čem. Tak je šport in kolesarstvo najbolj garaški šport.

IGOR VIZIJA

TUDI BABICA JE BILA ENKRAT MLADA

Danes je navadno tako, da se človek po upoko-
jitvi spoprime z novim delom, največkrat tistim,
za katerega je imel ob redni službi premalo časa.
Nekdo se spoprijatelji s knjigo, se podaja na lov
za sončnimi vzhodi, drugi postavlja zidnico in
skrb za vinograd, novomeški upokojeni poslo-
vodja Vane Murn, ki je poleg službenih obvezno-
sti uspešno opravljal še šestnajst različnih funkcij,
pa je že dvanajst let zvest zavidljivo lepemu
konjičku: zbiranju starih fotografij, ki prikazu-
jejo življenje in navade ljudi v dolenski metro-
poli. Okoli 300 jih ima in najbrž bodo sčasoma
vse natisnjene s spremnim besedilom, zagotovo
pa si jih lahko tisti, ki jih utrinki iz minulih novo-
meških časov še posebej mikajo, ogledajo v novo-

meškem muzeju. Zakaj vneti zbiralec Murn, boga-
ta zakladnica podatkov in zgodb tja od 1920. leta
dalje, vsako „najdbo“ nekajkrat prefotografira.
Za muzej, študijsko knjižnico, zase in morebiti za
tiste, ki jih na sliki prepozna (največkrat pri tem
nima težav) ali pa za njihove potomce.

„Najbrž me je za to delo, sicer nehote, navdu-
šil oče,“ zapoje v pristni „novomeščini“ sin
žužemberškega lektorja in svečarja. „Po njegovi
smrti sem namreč skrbno shranil vse modele,
dasiravno nisem vedel, kaj bom z njimi. Nato sem
se spomnil na muzej in od tistih dob, ko so z
veseljem sprejeli moje darilo, sem večkrat pri-
tisnil na njihovo kljuko. Tako je nanese, da sem
se posvetil fotografijam. Slučajno so mi v roke
nekajkrat prišli za nekatere ničvredni orumeneli
kartoni. Ko sem kasneje v večernih urah odkril,
koliko nenavadnih zgodb prinašajo, sem se ob
misli, da jih nekateri mečejo proč, zgrozil. Takrat
sem vedel, da me čaka še veliko dela...“

In 1965 je Murn odšel v zasluženi pokoj. Do
tistega časa je delal v trgovini in kot je bil prija-
zen z ljudmi, je bil pozoren do starih fotografij.
Poklic je terjal, da je spoznal vse Novomeščane in
ti njega. Tako je hitro oblikoval metodo dela.
Nagovoril je nekdanje stranke, jih povprašal po
starih slikah in škatla, v katerih je zbiral doku-
mente nekega časa, je kmalu postala pretesna.
Dela se je lotil korenito in v dobrem desetletju je
iztrgal pozabi in osvetlil marsikateri zgodovinski
pomemben dogodek.

„Bržkone se spomnite mojega prispevka v Pri-
logi, ki je govoril o štrajku krojaških pomočni-
kov. Šel sem po sledi stare fotografije in uspel. Za
80 vrst teksta pa sem izgubil nekaj več kot pol
leta. Sedaj sem vesel, da je moje delo obrodilo
tako obilen sad. No, pred kratkim sem odkril, da
je imela Kandija za časa Franca Jožefa svojo
pošto. Najbrž bi to zanimalo predvsem prebivalce
desnega brega Krke, ki si bojda že lep čas priza-
devajo, da bi dobili pošto. S pomočjo fotografij
sem se dodobra spoznal z zgodovino in predvsem
mladim priporočam, naj se poglobljajo v zgodovino
svojih dedkov in babic, kajti svoje mesto
bodo potem ljubili in cenili veliko bolj, kot ga
sedaj.“

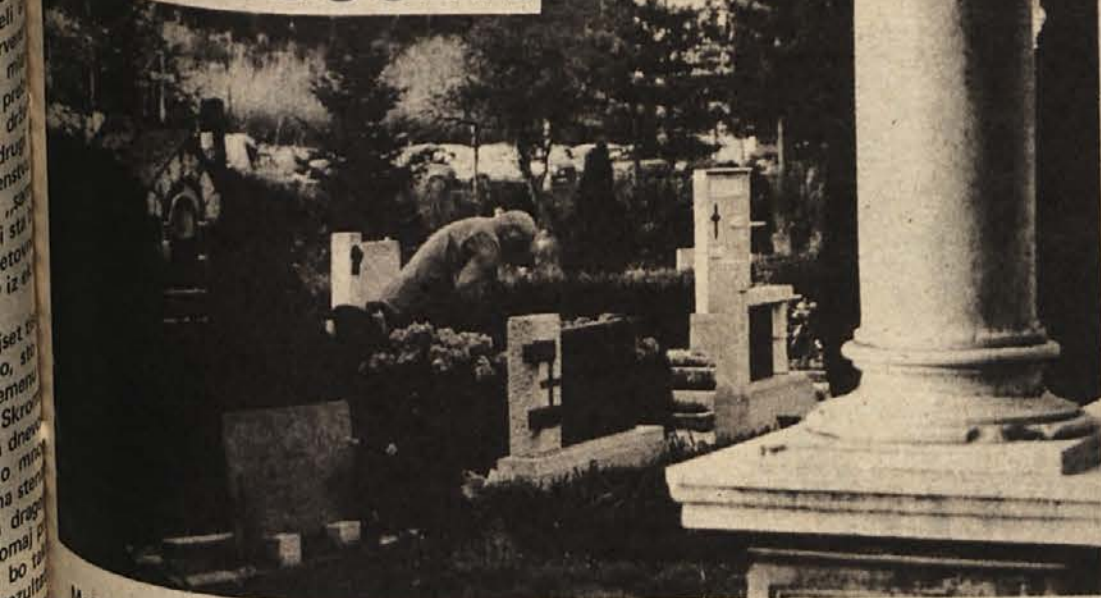
Pri Murnovih so ure minute, zlasti ob starih
fotografijah, kjer utegne Novomeščan prvič
videti na sliki svojega pradedka, svojo babico v
kopalnem kostimu ali pa spoznati svojega silno
strogega očeta tudi z druge strani: v nogometnih
čevljih v „gasilski“ pozi. Tako lahko na hitro
spozna tudi nekaj drobcev novomeške zgodovine,
kajti ko se Vane Murn zamisli, je kot da bi skakal
po kamnih spomina. Popelje te na sestanke kan-
dijske mladine, ki je veljala za hudo rdečo, in
današnji le malo komu znani časi oživijo. Pred
očmi se živo zarišejo novomeški originali, za
katere je poskrbel imenitni fotograf Gvido Do-
lenc. Ogovori te Korel, Langarjev Andrej je v
svoji povaljani in stokrat prešiti odeji kot ne-
kakšen mestni Krjavelj, malo bolj imeniten je

Jože Bursać, Žutek pa gleda zvito in samo čaka,
kdaj bo kakšno razdril. Nato zagledaš tri ponosne
župane: Penca je pravo nasprotje debelušnemu
Zurcu, ki so ga klicali Štembur, zanimiv pa je
tudi Bojanc s svojim malce nenavadnim klobu-
kom. Že precej orumenela slika iz 1913 kaže
pogumne kopalke na novomeškem kopalnišču: do
vratu zapete v kopalnih kostimih so brhka dekleta
Lojzka Ferlič, Mica Štefancič, Karla Pavčič,
Mica Smola in Mimi Ferlič. In slike krožijo, z
njimi podatki in zgodbe. In ko človek pomisli, da
Murn nima več slik, počasi oddrša do omare,
nekaj zamrmra v brado in že drži šop fotografij.

„Ko bi le imel malo več časa,“ potarna zbira-
lec, „da bi utegnil narediti vse, kar sem si zastavil.
Koliko zanimivih zgodb mi je že ušlo, toliko star-
ih ljudi umrlo, ki so bili edine pričë o kakšnem
dogodku. Zadnje čase sem se posvetil razdobju
od 1919 do druge svetovne vojne. Prikazal bom
dejavnost delavsko-kmečkega gibanja v Kandiji.
Povezal sem se s Šilihom in še nekaterimi tovariši
in upam, da mi bo marsikdo priskočil na pomoč.
Živih prič je namreč še malo, tematika pa ni
obdelana. Mnogi pa vedo, da je bila ravno
Kandija v tistem času eno od zbirališč napredne
mladine. Nič kolikokrat so predstavniki oblasti
dejali, da delamo za mladino, da ne bomo mi
sami imeli od tega nič. Deloma so imeli prav. Res
uživa sadove našega dela mlada generacija, ne
moremo pa reči, da smo ‚bojevniki‘ prikrajšani.“

JANEZ PEZELJ

DO KONCA KRUTA USODA

Možak s temnimi očali, ki ima v rokah vedno
majhno aktovko, vsak dan ubira isto pot do
mestnega pokopališča v Ločni. Vsak dan opravlja
pot v popoldanskem času, vsak dan že pet-
deset let. Na prste bi menda lahko preštel
dneve, ko ga v tem času ni bilo na pokopališču.
Njegova luč, pospravi okrog vselej vzorno urejenega
groba in ne mudi se mu domov.

mož z globoko bolečino, zarezano v vso njegovo
bit usodnega 3. oktobra 1943.

Tistega toplega jesenskega dne, ko je bilo nebo
jasno in so se le tu in tam vleкли čez obzorje težki
oblaki, so se nad osvobojeno Novo mesto s štirih
strani tiho privlekle nemške štuke in začele
spuščati svoj smrtonosni tovor.

Upokojenec Kokovica se vsega natanko spo-
minja:

„Naša petletna Metka je morala dan prej v
bolnišnico zaradi obolele noge. Bolnišnica je bila

le sto metrov od naše hiše. In tistega 3. oktobra,
ko je bila nedelja, jo je šla moja žena Anica
obiskat. Jaz sem bil doma in sem medtem pazil
otroka od svakinje. Naenkrat so prileteli avioni in
ena od bomb je padla k bolnišnici, kjer so imeli
še skladišče etra. Vse je eksplodiralo. Eno uro je
trajal zračni napad. Ko je treskanje nehalo, sem
stopil do sosedove hiše in pogledal proti bolni-
šnici. Naproti mi je prišel ves krvav sodnik Koro-
šec, pred bolnico pa so bili kupi ruševin, jok in
stok.

Do devetih zvečer so nosili ven trupla mrtvih,
ampak mojih ni bilo zraven. Šele po desetih dneh
so ju odkopali. Metka je imela stlačeno glavico in
je bila povsem gola, ženinega trupla pa sploh
nisem mogel prepoznati. Samo po prstanu, ki so
ga sneli z roke...“

Moj sin Radko, ki je že hodil v šolo, je ob
napadu pribežal k meni v klet. Ostala sva sama.
Zelo sem bil prizadet, ves sem se tresel in bil sem
popolnoma živčno strt, ampak niso mi dali niti
en dan dopusta. Drugi udarec usode me je čakal
čez tri leta...“

Radko je zrasel v fantička, ki se je udeleževal
udarniških del in mladinskih akcij v prvih povoj-
nih letih. Tako je šel konec marca 1946 udarni-
ško delat na Otočec, kjer so pogozdovali. Bili so
nepredvidni, nekaj se je vžgalo, potem so gasili, naš
Radko pa se je naučil dima in je obnemogel.
Ležal je dlje časa na tleh in se prehladil.

Kmalu zatem je začel kašljati kri. Čeprav smo
ga doma zdravili, kot smo vedeli in znali, je hodil
v šolo. Spominjam se, da je 5. maja še pisal šolsko
nalogo, 14. maja pa je bil mrtev. Nazadnje so ga z
rešilem odpeljali v Ljubljano, ampak so takoj
mrtvega pripeljali nazaj.“

Poštarju Kokovici, ki je na tragičen način
izgubil vse svoje najbližje, pa življenje tudi prej ni

bilo postlano z rožicami. Iz okolice Litije ga je
življenjska pot pripeljala za učenca grmske šole.
Preden je leta 1926 prišel k pošti, se je vdinjal po
raznih službah. Bil je za hlapca, cerkovnika,
vrtnarja pri proštu, ampak nekaj srečnih let je le
užil, ko si je ustvaril družino.

„V Novem mestu sem 54 let, pa v tem času
nisem bil petkrat v gostilni. Sam sploh nisem žel
nikdar, tu in tam pa zaradi pogovora s kakšnim
znancem. Ko sem začel graditi hišo, sem imel
700 din plače. Težko smo živeli, hudo varčevali,
ampak dolgove sem plačal, čeprav me je hiša
veljala 145.000 dinarjev.“

Možu z bolečino je usoda tretjič zagodla pred
petimi leti. „Ko je bilo splošno cepljenje proti
kozam, mi je začel pešati vid. Kar čez noč je
prišlo nadme. Zdaj pred seboj komaj lahko razlo-
čim silhueto sogovornika in vidim še toliko, da si
s palico upam na cesto,“ je povedal.

Zakaj pa Franc Kokovica slabo sliši, je spet
zgodba zase.

„Sestega aprila 1941 sem bil v službi na pošti
in sem ravno odklepala pošto iz Brezic, ko je ob
prvem bombardiranju Novega mesta bomba padla
zraven pošte. Takrat se mi je pokvaril bobnič in
ga ni zdravila, ne aparata, ki bi mi povrnili sluh.“

Možak s temnimi očali vsak dan ubira isto pot
do mestnega pokopališča v Ločni. V rokah ima
vedno isto majhno aktovko. Samoten mož na
vedno isti samotni poti. Ljudje smo vedno bolj
neobčutljivi za tujo bolečino, najbrž imamo
preveč svojih skrbi. Tudi različne značaje imamo
ljudje, nravi so pobarvane tudi z ljubeznijo,
srdom, strpnostjo, včasih tudi s sovraštvom.

Najbrž pa ga ni na tej zemlji, ki bi komurkoli
želel, da bi bil tako sam, kot je Franc Kokovica.
Tako kruta je njegova usoda.

RIA BAČER

ropotarnica nasvetov

brez besed

ČE FOTOGRAFIJA PORUMENI

Poletje je čas množičnega obmorskega, obrečnega in hribovskega fotografiranja. Vsak pošten počitničar želi spomin. Če na drugega ne, ga fotografija spominja vsaj na denar, ki ga je zapravil za cvrtje na vročini. Nevšečno pa je, ko dobe samozvani fotografski umetniki iz svojih delavnic porumenele fotografije. Ni nujno, da slike porumene takoj, „patina“ se

lahko prikaže šele po nekaj tednih.

Kaj je bilo narobe? Vzrok porumenelosti je lahko preveč dolgo uporabljan, nedovolj kisel ali pa celo pokvarjen fiksir. Slika porumeni, če je pozitiv kratko osvetljen in dolgo razvijan, isto se zgodi, če je bilo izpiranje med razvijanjem in fiksiranjem prekratko, če je bil razvijalec pretopen, vzrok težav pa je tudi prekratko fiksiranje. Treba je najti samo pravi vzrok in fotografija bo večna.

KAM Z ANTENAMI

Že skoraj vsakdanje je, da ima vsaka družina ultravalovni radijski sprejemnik, poleg tega pa spremlja na televizijskem ekranu tudi prvi in drugi program. Za vse to so potrebne tri antene. Je morda važno, kako so nameščene?

Načelo je, če so antene na enem antenskem drogu, da mora biti na vrhu antena za drugi

televizijski (UHF) program, malo nižje namestimo anteno za prvi program, čisto pri dnu droga pa je antena za ultrakratkavalovni radijski sprejemnik. Načelo pa ne velja zaradi boljšega ali slabšega sprejema. To je samo praktična rešitev razmestitve teže. Logično je, da mora biti zaradi vetra „na dnu“ najtežja antena. Po teži pa si antene slede po omenjenem vrstnem redu.

MONTAŽNA HIŠA?

So med nami, ki čakajo na stanovanje tako dolgo, da se bodo čez noč odločili za montažno hišo „Jelovice“ ali „Marlesa“. Katere so njihove prednosti in slabosti?

Velja, da so montažne hiše cenejše že zaradi serijske izdelave, kakovost elementov je izenačena. Če jo postavi proizvajalec, se bo moral točno drža-

ti rokov in cen. Hiša je lahka, prevoz je poceni, temelji zaradi majhne teže so lahko manj čvrsti.

Med slabostmi pa omenjajo strokovnjaki predvsem slabo zvočno izolacijo zidov. Drugih težav s temi hišami ni, zobu časa bodo kljubovale tudi več kot sto let. Največja prednost pa je seveda cena. Klasične hiše s 300.000 dinarji ni mogoče zgraditi, montažno pa prav gotovo.

BINE ROGELJ JUGOSLAVIJA

dve muhi na mah

Iz navadnega blaga za predpasnike, pralnega in živahnega vzorca ukrojena obleka brez rokav in precej odprta, je večnamensko uporabna. Če ste na počitnicah v kampu, skoro ne morete brez takega oblačila. Če dopustujete v privatni sobi ali v hotelu in morate na kopališče, vam pride prav. Po dopustu pa takega kosa garderobe tudi ne boste spravile v naftalin do naslednje sezone, ki bo morda prinesla povsem drugačno modo, ampak ga boste s pridom nosile doma. Kot predpasnik, kot oblačilo za na vrt.

Halja—predpasnik ima letos kot modno značilnost vsaj volan spodaj, zpenja pa se bodisi spredaj, bodisi zadaj. Bolj kot ste mlade, več volan si lahko privoščite. Bolj ko ste okrogle in v letih, manj naj bo oblačilo okrancano in bolj umirjenega vzorca.

Možnost pa je tudi ta, da na staro prekratko haljo spodaj prišijete volan v ustrezni barvi, naredite enak pas in torbo za plažo. To je za iznajdljive in varčne, vtis pa ne bo nič slabši, kot če bi vam zdajle iz modnega salona prinesli po sliki narejeno obleko. RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: repinec

Dobimo ga kraj plotov, ograj, ob zidovih in obrežjih potokov ter po obdelani in neobdelani zemlji. Značilnost repinca je, da se njegovi plodovi močno primejo obleke, če jih nanjo vržeš. To je dvoletna, poldrug meter visoka rastlina, s sivorjavo koreniko, iz katere zrastejo veliki okroglosrčasti pritlični listi in pokončno steblo s srčastimi in jajčastimi debelo napiljenimi listi. Ti so zgoraj zeleni, spodaj sivopuhasti, rdečkastomodri cveti pa so zbrani v okroglih ko-

ških vrh stebela in vej. Krovni listi teh cvetov so uske, ki končujejo z bodečo kljukico, ta pa se rada prime obleke in živalske dlake.

Repinec cvete od julija do septembra. Za zdravila nabiramo liste v poletnem času, koreniko pa spomladi in jeseni. Rastlina ima predvsem to lastnost, da pospešuje izločanje vode, potu in seča, odvaja ter čisti križ.

Repinčevi listi na vinu kuhani pomagajo pri oteklinah in

ranah, če jih pokladamo na taka mesta. Korenine kuhati na vinu in piti, zdravi naduho. Na maslu kuhani listi so za trde čire — polagaj jih nanje. Postali bodo mehki in izvlekli iz njih gnoj. Cvetne glavice na vinu kuhati in piti, je dobro za grizo. Na vodi kuhan repinec in iz tega obkladek, pomaga pri bolečinah v križu.

Čaj pripravimo iz 2 do 3 gr posušenih listov ali korenine, ali pa obojega na skodelico vode. Bolnik naj pije na dan dvakrat.

IVANKA SOMRAK

Odlično in ne drago — bi lahko rekli za priljubljeno južnjaško jed, ki pa se je udomačila tudi na slovenskih jedilnikih. Kako pripravimo buranijo, je povedala Ivanka Somrak, kvalificirana kuharica iz restavracije „Pri Vodnjaku“ v Novem mestu.

„Potrebujem 70 dkg stročjega fižola, 25 dkg svinjskih

buranija

reber, 6 dkg maščobe, 14 dkg čebule, 1 kg krompirja in začimbe: sol, poper, rdečo papriko, lovorjev list ter malo smetane, peteršilj in paradižnikovo mezgo.

Očiščen in opran fižol skuhamo. Medtem nasekljamo čebulo in jo prepražimo na maščobi, da zarumeni. V čebulo damo meso, spet pražimo in dodamo

rdečo papriko ter paradižnikovo kovo mezgo. Kmalu zalijemo z vodo in kuhamo okrog 20 minut.

Ko je meso mehko, damo lovorjev list, peteršilj, sol in poper, na koncu pa kuhan fižol. Okus izboljšamo z malo sladke smetane. Zraven tako pripravljene glavne jedi ponudimo slan R. B.

obzorja

knjige

ŠE DRUGA KNJIGA

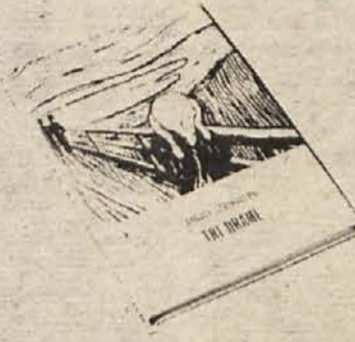
Po daljšem času je pri Mladinski knjigi izšel drugi del monografije o našem velikem pesniku pod naslovom „France Prešeren in njegovo pesniško delo“. Avtor monografije univerzitetni profesor Boris Pateranu je v drugi knjigi zajel pesnikovo delo po Sonetnem vencu, obdobje, v katerem Prešeren izpričuje življenjsko filozofijo vztrajanja in kljubovanja sredi brezizgledne osebne usode in globoke nesrečnosti. To duhovno zgodbo je Pateranu razdelil na tri poglavja: Drugo obdobje Prešernove romantike, Tretje obdobje Prešernove romantike in Zadnja leta. Posebno pozornost je literarni raziskovalec posvetil Krstu pri Savici kot osrednji Prešernovi pesniški stvaritvi.

Kocbekove pesmi

V dveh knjigah prihaja na knjižni trg po zaslugi Cankarjeve založbe pesniški opus Edvarda Kocbeka v vsem dosegljivem obsegu, kronološkem, izkustvenem in izpovednem razponu. Zbrane pesmi predstavljajo obsežno sporočilo, v katerem se dogaja svojevrstna duhovna gradnja in potrjevanje pesniške besede v svetu, „ki se je zarotil zoper najpomemb-

nejšo silo človekove narave“, kot je zapisal pesnik sam v kratki spremni besedi na koncu zbranih pesmi. Razumevanje tega sporočila leži v posebnem položaju poezije, kakor ji ga pripisuje Kocbek. Za mnoge bralce bosta obe knjigi dolgotrajno čtivo. Zbrane pesmi spremlja daljši zapis o Kocbekovi poeziji, ki ga je pod naslovom „Med zemljo in grozo“ na koncu druge knjige prispeval Andrej Inkret.

Tri drame

Dramatsko delo švedskega pisatelja in dramatika Avgusta Strindberga pomeni preobrat, ki ga je dramatika doživela po skoraj dveh tisočletjih enotnega razvojnega toka. Strindberg je poslednji klasični, a tudi že prvi moderni dramatik. S svojimi deli je v to zvrst ustvarjanja na stečaj odprl vrata novim gledališkim oblikam, novim estetskim odkritjem, novim umetniškim stilom. Njegova dramaturgija je prepustila prvobitno gledališko ustvarjalnost novim občutkom in dojemanju sveta kot celote.

168. knjiga zbirke Kondor, ki jo že vrsto let izdaja Mladinska knjiga, prinaša tri Strindbergove drame: „Gospodična Julija“, „Sanjska igra“ in „Sonata strahov“. Prevajalca dram sta Janko Moder in Borut Trekman, ki je napisal tudi študijo o švedskem dramatikumu ter opombe k posameznim delom. Kondorjev izbor poudarja prav tiste prvine v Strindbergovi dramatikumi, s katerimi se je ta avtor za vedno vpisal v zgodovino evropske dramatike.

Francoski moralisti

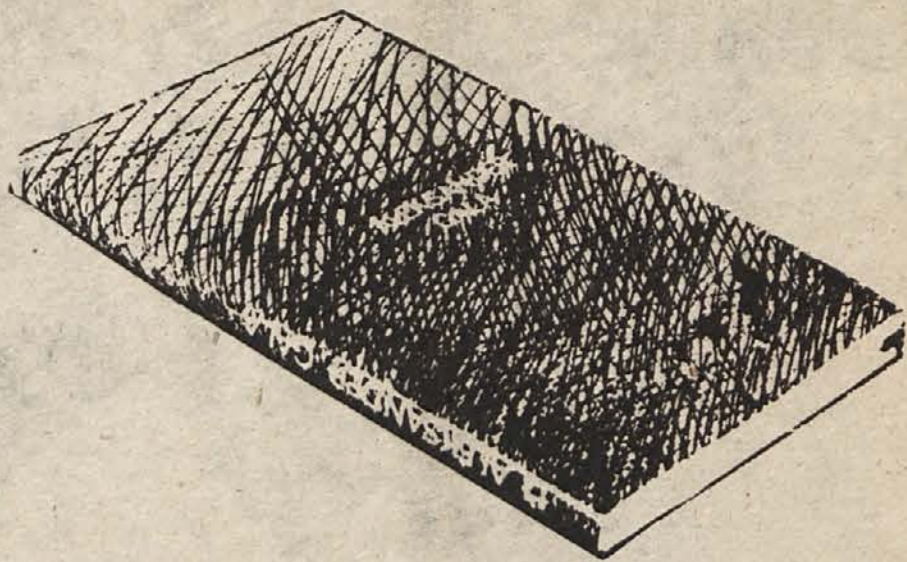
Človek se v vsakem času srečuje s temeljnimi vprašanji o smislu svojega obstoja, v vsakem času pa tudi najde različne odgovore. Dandanašnji se v vsem naslanjamo na znanost ter na znanstvene metode, s katerimi skušamo razrešiti uganko, ki se ji pravi človek. Nekdaj takega pristopa niso poznali, niti ni bil možen, zato so bili odgovori na vprašanja o resnici človeka prej plod genialnosti in umetniškega navdihla kot posledica dolgotrajnih in natančnih analiz. Duhovitost, jasnost in kratkost — po tem so zasloveli francoski moralisti iz 17. in 18. stoletja. Prevajalka Djurdja Flere je ob pomoči Boga Stoparja prevedla in izbrala nekaj misli najbolj znanih francoskih moralistov: Pascala, La Rochefoucaulda, La Bruyera, Vauvenarguesa, Montesquieuja, Chamforta in Rivarola. Izbor je izšel pri Mladinski knjigi v 166. zvezku Kondorja.

Umrli je dvakrat

Hans Helmut Kirst je napisal že lepo število romanov, katerih usoda ni bila, dbi postali zaprta knjižničarsko gradivo, ampak so jih bralci v številnih državah lepo sprejeli. Slovenci tega nemškega pisatelja dobro poznamo, saj imamo prevedenih že več njegovih del. Tem se

PREDSTAVUJAMO VAM

Knjiga „Ogenjca — tragedija partizanskih ranjencev“, ki je izšla pred kratkim pri Partizanski knjigi, je dostojen spomenik slovenski partizanski saniteti ter dragocen dokument o moralni veličini našega naroda. Avtor knjige dr. Aleksander Gala — Peter je v nji opisal kratko dobo delovanja konspirativne bolnišnice v gozdovih Ogenjce nad Loškim potokom. Med roško ofenzivo 1942 so jo okupatorjevi vojaki našli in uničili, zaradi domačega izdajalca pa so našli tudi skrivališče ranjenih partizanov v kraški jami. Težki ranjenci so se prostovoljno odločili za smrt, kajti „manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi“, kot je zapisal naš veliki pesnik in kar je pisec knjige postavil za moto svojemu delu. Odločitev ranjencev je izvršila bolničarka Mimica, ki si je na koncu še sama vzela življenje. Tragedijo, kateri ni para v svetu, so preživeli trije ranjenci. Ti so sodelovali s piscem in njegovimi sodelavci pri dokončni razjasnitvi strašnega dogodka pred 35 leti. Vsekakor gre za knjigo, brez katere ne sme biti šolske ne kakšne druge knjižnice.

pridružuje obsežen roman v dveh knjigah „Umor iz tovarništva“, ki ga je izdala Mladinska knjiga. Roman je avtor zasnoval na vznemirljivem dogodku, ko so leta 1961 v nekem nemškem mestu našli moško truplo. Nadaljnja poizvedovanja so odkrila, da je bil umorjeni enkrat že proglašen za mrtvega. Kirst snov napeto razvija in gradi pripoved, v kateri ne manjka tudi kritičnih misli o nemški družbi.

bele. Tako oprema kot besedila sama so torej igra na temo čarodajstva, skrivnostnega, mračnega. Za hoteno preprostim in ljudskim jezikom Svetlane Makarovič se skriva sporočilo sodobnega človeka.

LETOVIŠČARJI

V zbirki Odisej je izšel roman angleškega mladinskega pisatelja Johna Roweya Townsenda „Letoviščarji“, ki ga je v slovenščino prevedla in s kratko spremno besedo poslala med bralce Maja Konvalinka. Avtor se je v pripovedi lotil prelomnega obdobja v dozorevanju mladoletnikov, časa, ko še včerajšnji otrok zapusti brezskrbne igre in začne vstopati v manj preprosti in skrbni bolj polni svet odraslih. Da bi to dogajanje tudi v zunanem okviru podkrepil, je pripoved postavil v čas pred začetkom zadnje

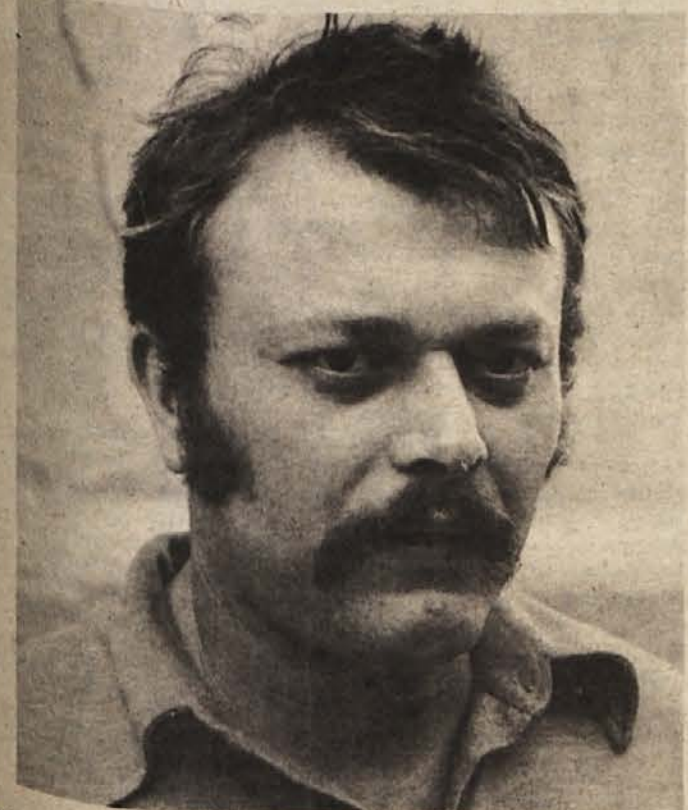
svetovne vojne. V majhnem obmorskem mestu na angleški obali se kot vsako leto zbere skupina letoviščarjev — otrok, a mnogi med njimi niso več takšni kot leto dni prej. Namesto otroških iger jih začno pritegovati knjige, razmišljanja o dogajanju v svetu, v njihovih srcih se začnejo prebujati prva ljubezenska čustva... Knjiga, o kateri lahko zapišemo, da bo mnogim mladim bralcem nudila vpogled v bogato notranje dogajanje, ki ga sami doživljajo.

film

ZLATO IN SREBRO

24. puljski festival jugoslovskega igranega filma se je prejšnji teden končal s podelitvijo nagrad „aren“ in diplom. Z dvema „arenama“ je žirija nagradila tudi slovenski film „Vdovstvo Karoline Žašler“. Zlato za najboljšo žensko vlogo je dobila Milena Zupančičeva (to je njena že tretja zlata „arena“), Matjaž Klopčič pa je prejel srebrno „areno“ za režijo istega filma.

ODLOČILNO NAKLJUČJE

Da nepomembno naključje je lahko popolnoma spremeni človekovo življenje in vtisne neizbrisen pečat vsemu njegovemu nadaljnjemu delu, dokazuje primer Jožeta Matkoviča, mladega fanta, doma iz Dragatuša v Beli krajini.

Jože je končal drugi letnik gimnazije v Črnomlju in gotovo bi se njegovo življenje drugače zasukalo, če ne bi nekega dne na tržnici kupil grozdja; prodajalec mu ga je zavil v časopis in prav tu je Jože zagledal zapis za vpis v ljubljansko šolo za oblikovanje. Kljub temu da je že dve leti hodil v gimnazijo, ni pomišljal in se je prijavil za sprejemni izpit iz risanja, oblikovanja in slovenščine.

„Za to šolo bi se gotovo odločil že po končani osemletki, če bi le vedel zanjo. Kasneje sem zvedel, da sta bili pred mano na tej šoli le dve belokranjski dekleti,“ je začel svojo pripoved mladi slikar.

V Matkovičevi družini se z umetniškim ustvarjanjem

ukvarjajo pravzaprav vsi. „Moj stari oče, nemiren duh, ki je bil menda kar štirikrat v Ameriki, je bil poleg drugega zelo spreten rezbar. Še danes se rad spominjam zimskih večerov, ko nam je otrokom stari oče na peči iz lesa rezljal lične igrače. Tudi moj oče dobro riše, stric se uspešno ukvarja z intarzijami, mama pa že od nekdanj velika slika, predvsem z ogljem in oljem,“ je pripovedoval Jože.

Tako je fant že od najmlajših let imel v domači hiši veliko spodbud, zato ni čudno, da je, medtem ko so njegovi vrstniki na travniku brali žogo, sedel v kakšnem kotu in poskušal ujeti na papir podobo predmetov, narave in ljudi. Čeprav ga je risanje najbolj privlačevalo, pa njegovo zanimanje ni veljalo le likovnemu izražanju; kot drugi družinski člani je igral v tamburaškem orkestru in sodeloval pri dramski sekciji v Dragatušu; oboje je vodil njegov stric, partizanski pesnik Evgen Cestnik.

V šoli v Ljubljani se je Jože odločil za grafično smer, kjer ga je dobil „v roke“ znani umetnik prof. Bogdan Borčič. Tudi po končani šoli je pot spet privedla učenca k prvemu učitelju: Matkovič se je zaposlil kot grafični laborant na Akademiji za likovno umetnost, kjer veliko dela prav pri prof. Borčiču. „Po službi se v glavnem ukvarjam z grafiko, ki sem ji sedaj že popolnoma zapisan; pri tem mi prof. Borčič veliko pomaga z nasveti.“

Že nekaj časa dela v glavnem akvatinte in jedkanice. „Predvsem me zanima perspektiva, zelo me privlačijo železniški motivi: mostovi, tiri, signalni drogovi; vse je črno, barve sploh ne pogrešam,“ razlaga umetnik.

Prvič je Jože razstavljal še kot dijak na razstavi mladinske grafike v Mestni galeriji v Ljubljani in za svoja dela dobil republiško nagrado. Na razstavi jugoslovske likovnih šol v galeriji

Pirelli v Milanu je prikazal dela s protivojno tematiko. Sodeloval je tudi na razstavi mladih ustvarjalcev Dolenjske in Bele krajine v Metliki. Prvo samostojno razstavo pa je imel letos spomladi v Črnomlju. Posebno pri mladih ljudeh je vzbudila veliko zanimanja.

Jože sedaj izredno študira likovno smer na pedagoški akademiji in se namerava po končanem študiju za stalno vrniti domov v Belo krajino, kjer tudi sedaj preživi vsak konec tedna. „Na šoli bi rad učil likovni pouk. Menim, da je pri nas precej ljudi, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s slikanjem in bi lahko ustanovili v Črnomlju likovno sekcijo. Človeku, ki je voljan delati, tu ne more biti dolgčas. Z velikim veseljem bi se spet vključil v folklorno skupino v Dragatušu. Seveda pa je motivov, ki naravnost kličejo grafika, v Beli krajini več kot dovolj,“ dela načrte Jože.

A. BARTELEJ

LADISLAV LESAR OBRAZI

NEUNIČLJIVA NEŽA

Neža Corel živi čisto sama na visoki rebri v leseni hišici z zaraslimi jasami, divjimi živalmi, kačami, psički in kokošjo. Jeleni prihajajo do hišnega praga, do okna, od koder je čudovit razgled na dolino Kolpe. Požro ji vse, kar je mogoče doseči. Še jagode, tisto njeno skromno bogastvo, ki jih s tako veliko ljubeznijo goji in čuva za vnuke, ki pridejo od časa do časa. In ti vnuki in sinovi so tudi edino upanje, ki ji je še ostalo. Toda hišice, do koder se pride po slabi stezi, ki se je ogne še medved, noče zapustiti. Saj je samo to njen pravi dom. Tu, na tem strmem kolpskem pobočju, ki ga je kupila pred mnogimi leti njena mama, se počuti kakor na srečni ladji. Taka drobna, krhka in navihana, spretna in neuničljiva. Saj je dopolnila že osemdeseto leto in se še zmerom vsa teden dvakrat napoti v dolino, na Spodnjo žago do Tince Rauhove, po moko, po jajca, po prijateljsko besedo in potem s polnim nahrbtnikom krene v tisti divji hrib.

Neža Corel je bila celo življenje, to se pravi vsa svoja mlada leta in še potem, dekla. Služila je v Sisku in Zagrebu, Grglju, Kočevju, v Žlebih in še marsikje. Bila je dekla in imela je opravka z dobrimi in slabimi ljudmi. Čas njene mladosti je bil žalostna zgodba tolikih slovenskih deklet. Bajtarskih, revnih in ponižanih.

Toda Neža je ohranila vse življenje nenavadno skromnost in ljubeznivost. Še zdaj v pozni starosti je ni stvari, ki bi jo spravila s tira. Le kadar se spomni svojega Mihca, najstarejšega, ki je padel star osemnajst let nekje pri Turjaku, se zamisli in v očeh se ji naberejo solze.

„Ne vem, kje je zakopan. Če bi vedela, bi z rokami izkopal njegove kosti in jih prinesla domov.“

Tako čuti stara Neža Corel in ta bolečina je večna materina bolečina. Nikoli nihče je ne more izbrisati. Niti tista nenavadno sončna jutra na bregu Kolpe in tisti veter, ki tako pritajeno šumi.

Tudi njen drugi sin Tone je bil partizan. Sinovi so materin ponos.

Od lesene hišice do prvega sosedja je uro hoje, in ko se je Neža nekega dneva vzpenjala po tisti vijugavi stezi, je nenadoma pred seboj zagledala veliko kačo.

„Nobena kača mi ne uide,“ pove, kakor bi pripovedovala nekaj vsakdanjega. „Enkrat sem prišla domov in v hiši je bilo osem kač. Nič me ni bilo

strah! Vseh osem sem spravila na hladno.“
Tokrat pa je stopila nekoliko čez rob previsa in s polnim nahrbtnikom padla po pobočju. Kotalila se je kakšnih dvajset metrov v dolino. Ko ne bi bilo visoke trave, za katero se je lovila, bi bilo po njej. Tako pripoveduje in se smehlja. „Samo očala sem polomila. Ampak tisto je najmanjša nesreča.“

Neža je v vojnih časih s svojim možem in tremi sinovi živela na tej visoki skali in mimo so prihajali vsemogoči vojaki: ustaši, Italijani in Nemci. Še posebno velikokrat pa so prišli partizani. Pri njej se je ustavljal tudi aktivist in organizator vstaje na Kostelskem Jože Klarič s svojo ženo Milko.

„To sta bila zelo priljubljena človeka,“ se spominja Neža Corel. „Čeprav je bila za Klariča razpisana visoka nagrada, ga ni nihče nikoli izdal. Med nami ni bilo izdajalcev. Vedeli smo, kdo je naša vojska, in po svojih močeh smo jo podpirali.“

Kadar zapade veliko snega, je Neža odrezana od sveta. Vse je belo in sneg naletava. Toda nič je ni strah. Sinovi ji pripravijo drva, dobri ljudje iz doline pa naredijo gaz. Nežo Corel spoštujejo vsi, zato ker ima plemenito srce in ker je bila celo življenje pripravljena pomagati soljudem.

Oh, pa medved ta kočevska in obkolpska mrcina pride čisto na njen vrt. Enkrat ga takole gleda na nekaj metrov, kako se muči, da bi prišel do sliv. Nekaj časa jih obira, potem pa zleze na hrushko čisto v vršček, da se drevo že sumljivo maje. Brunda in obira hrushke. Prihlača na zemljo, se še enkrat pomlaska s slivami, se uleže in zaspi.

To so drobne zgodbe iz vsakdanjega življenja Neže Corel iz obkolpskih strmin. Naročen ima Dolenjski list in pravi, da še s posebnim veseljem prebere vse kar je v „Prilogi“. Vse številke ima lepo urejene in vse, kar je v njeni hišici, kaže nenavadno vzoren red. Ure na steni tiktakajo. Spodaj pa je Kolpa vsa narasla kakor hudournik. Sonce sije, Neža pa zaliva rože, krmi svojo kokoš in psičke in se veseli sobote, ko bodo prišli vnučki na obisk.

Tako je bilo pri Neži Corel, 80-letni materi, stari materi in prababici, ženici, ki je preživela hude stvari in ima še zmerom neizmerno rada to življenje.

KNJIGA JE ZIBELKA

Eden največjih zakladov novomeške Študijske knjižnice je pet inkunabul. Beseda inkunabula je nekoč pomenila plenice, povoj ali zibelko, v prenesenem pomenu pa rojstvo, rojstni kraj, detinstvo ali izvor. Od konca 17. stoletja naprej pa pomenjuje ta beseda v vseh kulturnih jezikih tiskarske izdelke 15. stoletja. Torej tiskarske izdelke, ki so nastali v času od okoli 1445 do 1501. Veda o inkunabulah hoče dognati obseg in tehtnost literarnega dela, ki se je v drugi polovici 15. stoletja okoristilo z iznajdbo Johanna Gutenberga.

Takrat so razmnoževali knjige s pomočjo premakljivih kovinskih črk. Na novo rojena „črna umetnost“, tako pravimo tiskarstvu še danes, se je tako izpopolnila, ljudje so bili knjig tako željni, da so izdali v dobrih 50 letih okoli 40.000 različnih tiskov, ki so izšli v 10 milijonih primerkov. Rodila se je knjiga v pravem pomenu besede. Zamudno prepisovanje je odpadlo.

Mnogih tiskov, ki so takrat izšli, kasneje zaradi tematike ali pa drugih ozirov niso več ponatiskovali in so tako ostali nekakšni okamenili kulturni spomeniki; še več pa je bilo takih, ki so s ponovnim natisovanjem ostali ali pa postali nosilec živega izročila, s katerim so se bogatili kasnejši rodovi, včasih tudi do današnjih dni. Če je prababica knjige mezopotamska s klinopisjem popisana glinena ploščica, potem je njena skrbna mati inkunabula. Med obema je nekaj tisočletij, vendar pa tudi veliko za večno zabeleženega vedenja.

Inkunabule poznamo samo v Evropi. Gre za dokumente iz časa, ki velja v zgodovini zahodnega človeštva za eno velikih prelomnic, gre za spomenike, ki pričajo, kako je v krizah in krčih odmiral stari svet in kako se je hkrati porajal novi. V veličastnem duhovnem boju sta si nasproti dva antagonista: poznosrednjeveška cerkev kot nosilka in ohranjevalka tradicije, to je fevdalne kulture, in laična inteligenca kot oznanjevalka novega. V merjenju sil se oba tabora zateketa k istemu orožju: posegata po pravkar izumljenem tisku. Vsaka stran po svoje. Cerkev hoče s pomočjo tiska ohraniti vse po starem, humanisti pa so s pomočjo knjige zgradili temelje moderne evropske miselnosti. Izum tiska štejejo med najpomembnejše dosežke civilizacije in kulture.

Kaj so prinesle inkunabule našim prapradedom? Najprej je treba povedati, da jih na ozemlju današnje Slovenije niso nikoli tiskali. Najdbe inkunabul na našem ozemlju – vsega jih je nekaj več kot 1000 – pričajo, da na našem ozemlju poleg tujega plemstva in duhovščine niso živeli samo „zabiti“ kmetje. Inkunabule so živa pričča, da je bilo slovensko ozemlje vključeno v tedanji evropski kulturni krog in da so bili naši šolani ljudje prežeti z idejami, ki so takrat valovile v evropskem prostoru.

Ne gre torej za nekakšno suho kabinetno znanost, inkunabule pripovedujejo o vplivih, verovanju, željah. Inkunabula je pomemben zgodovinski priročnik. Ob tem je treba mimogrede dodati, da sta bili na sedanjem jugoslo-

vanskem ozemlju dve tiskarni inkunabul: v Senju in Cettinju.

Danes hranijo v Sloveniji inkunabule na 28 mestih. Obilno sta zastopana tudi Posavje in Dolenjska. V Brežicah in Krškem jih je 8, v Novem mestu 35 (pet v Študijski knjižnici, ostale v frančiškanskem samostanu), z dvema pa se lahko pohvali tudi kartuzija Pletereje.

To pa ne pomeni, da inkunabul na Dolenjskem in Posavju nekoč ni bilo več. Hranili so jih predvsem po samostanih in gradovih. Cerkevne reforme Jožefa II. pa so pripomogle, da so se te matere knjig „preselile“ v centralne knjižnice velikih mest. Tudi čas je naredil svoje. Knjiga se zgubi, zgori v požaru, nekdo jo zavrže. Ko so na primer po cerkvenih reformah iz koroških Osoj vozili težko otovorjene vozove v Celovce, so si vozniki lajšali prevoz tako, da so med vožnjo metali knjige v jezero. Med odvrženim so bili gotovo tudi redki rokopiisi in inkunabule. Ker so bili po razpustitvi samostanov množični prevozi knjig iz oddaljenih krajev v deželna središča predragi, so oblasti dale na pol priučenim bibliotekarjem pravico, da jih prodajajo trgovcem za ovojni papir!

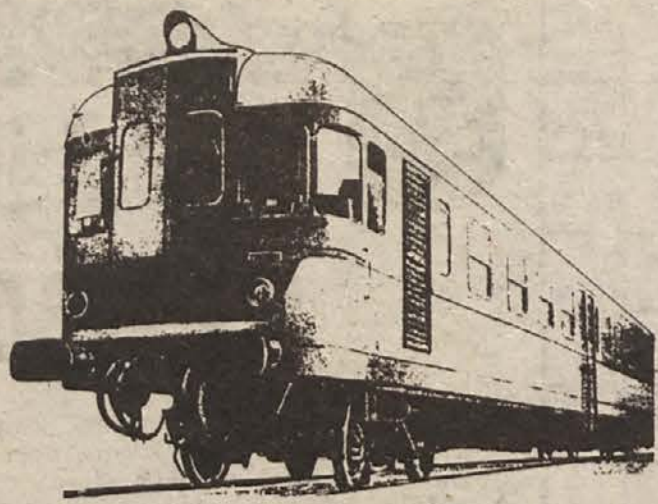
V razpuščenem stškem samostanu so čakale knjige na prevoz kar 7 let. Dognali so, da je v teh letih zginilo s polic vsaj 28 inkunabul. Če računamo, da jih je iz tega samostana v današnji Narodni in univerzitetni knjižnici vedno več kot 100, si dokaj lahko predstavljamo nekdanje stiško knjižno bogastvo. Slabše se je godilo inkunabulam iz Kostanjevice: v Ljubljano so prišle le štiri.

Zanimive so inkunabule v novomeškem frančiškanskem samostanu. Frančiškani so se v Novem mestu ustalili konec 15. stoletja, ko so pribežali pred Turki iz Bosne. Nekateri podpisi v frančiškanskih inkunabulah dopuščajajo sklep, da so bosenski begunci prinesli en ali drug primerek s seboj v novo domovino.

Pa bo morda kdo vprašal: „Kaj vendar piše v teh slavni inkunabulah? “ Večinoma gre za biblije v latinščini ali nemščini, brevire, miselbe, psalterije in druge liturgične pripomočke. Zelo bogata je teološka zbirka, med pisci prevladuje Tomaž Akvinski, nekaj pa je tudi posvetnih filozofskih del. Med drugim sta v Slovenskemu ohranjeni tudi dve Aristotelovi deli. Velik delež ima zgodovina, zelo vidno je tudi pravo.

Inkunabula pomeni tudi plenica, smo zapisali v začetku. Tudi zibelka. Te knjige so zibelke mišljenja naših pradedov, povedo nam, kaj so brali, kaj je nanje vplivalo. Kljub latinščini in temam, ki so obravnavane na za nas smešen način, jih ne smemo podcenjevati. Sicer pa samo bedak pravi, da je v knjigah kaj zvedeti, Eden prvih Leninovih ukazov v revoluciji je bil, da ne smejo rdeči bojevniki zžgati prav nobene knjige. Tej njegovi modrosti se nekateri še danes „čudijo“.

Če pa hočete na svoje oči videti starodavne inkunabule, vam jih bodo v novomeški Študijski knjižnici, pri frančiškanih ali pa v Brežicah in Krškem prav radi pokazali. Kdor pa hoče zvedeti kaj več, naj prebere knjigo Alfonza Gspana in Josipa Badaliča „Inkunabule na Slovenskem“.

ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA
ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE
SEKCIJA ZA VLEKO LJUBLJANA

VABI

k sodelovanju delavce, ki bi se radi izšolali za poklic strojevodje elektrovlečnih vozil. Pogoji za pridobitev tega poklica so:

- starost do 30 let
  - poklicna izobrazba (elektro ali kovinska smer).
- Dodatne pogoje za sprejem v enoletno strojevodsko šolo bodo kandidati izpolnili v SV Ljubljana (enoletno praktično delo pri popravilu in vzdrževanju elektrovlečnih vozil in teoretični izpit za pomočnika strojevodje). Ves čas praktičnega dela in šolanja so kandidati v rednem delovnem razmerju in imajo vso oskrbo v samskem domu oziroma Domu železniških šol.

DELOVNO MESTO STROJEVODJE NUDI:

- izobrazbo visokokvalificiranega delavca
- mesečni OD nad 5000 din
- delovno dobo s povečanjem (1 leto dela šteje za 16 mesecev zavarovalne dobe)
- vozne olajšave za strojevodje in družinske člane
- samsko ležišče oz. rešitev stanovanjskega vprašanja najkasneje v 5 letih
- možnost nadaljnega študija ob delu.

Celotno šolanje traja 2 leti, zaključek v avgustu 1979.

Dodatna pojasnila dobijo kandidati na tel. 313-044 int. 2418.

Prošnje za sprejem sprejemamo do 20. avgusta na naslov: Sekcija za vleko, Vilharjeva 2, 61000 Ljubljana.

LICITACIJA!

TOZD Elektro Novo mesto

razpisuje javno licitacijo za odprodajo

osebnega avtomobila ZASTAVA 750 -- KOMBI v voznem stanju.

Licitacija bo v torek, dne 23. 8. 1977 ob 8. uri na upravi, Ljubljanska 3.

Interesenti položijo pred licitacijo 10-odst. varščino.

Odbor za medsebojna razmerja pri OSNOVNI ŠOLI MIRNA

razpisuje
prosto delovno mesto

UČITELJA V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA.

Pogoj: učitelj — višja ali visoka izobrazba.

Stanovanja ni.

Prijave z dokazili pošljite odboru za medsebojna razmerja osnovne šole Mirna v 15 dneh po objavi razpisa.

Obrtno nabavna prodajna zadruga
„HRAST“ Novo mesto,
Partizanska 12, tel. 22-802

razpisuje prosto delovno mesto

RAČUNOVODJA

Za razpisno delovno mesto mora kandidat poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- srednja šolska izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delovnih mestih
- kandidat mora imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti, biti mora moralno politično neoporečen.

Kandidat naj se zgledno osebno na upravi zadruga, ali pošlje pismeno prijavo.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

VIATOR -- TOZD BELA KRAJINA, ČRNOMELJ,

objavlja prosta delovna mesta

VEČ VOZNIKOV V TOVORNEM PROMETU

POGOJI:

- šola za poklicne voznike
- uspešno opravljen psihotest
- najmanj 1 leto prakse v špediciji
- preizkusna doba 2 mes.

Interesenti naj pošljejo prijave na OMR VIATOR — TOZD BELA KRAJINA, ČRNOMELJ, Železničarska 2. Rok za sprejem vlog 8 dni po objavi.

ŠTIPENDIJE

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO

objavlja za študijsko leto 1977/78

1 ŠTIPENDIJO NA I. STOPNJI EKONOMSKE FAKULTETE

Prošnjo za štipendijo na obrazcu DZS 1,65 s priloženim zadnjim šolskim spričevalom in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Krško.

„SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO

objavlja prosti delovni mesti:

1. EKONOMA
2. PLESKARJA

POGOJI:

- pod 1) dokončana višja šola s 5 letno prakso ali srednja šola z 8 letno prakso,
- pod 2) kvalificiran soboslikar

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v roku 15 dni na Odbor za medsebojna razmerja bolnišnice.

STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

Davčna uprava občinske skupščine Črnomelj daje na podlagi 39. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS št. 13/72) in 2. člena odloka o ureditvi zadev s področja starostnega zavarovanja kmetov (SDL št. 15/72) naslednje

OBVESTILO!

O ODMERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE
KMETOV

Zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov obveščamo, da se lahko seznanijo z odmerjenim prispevkom za leto 1977 na pristojnih krajevnih uradih v času od 15. 8. 1977 do 31. 8. 1977.

Za območje matičnega urada Črnomelj in naselja Griblje, Cerkvišče, Dragoši bo seznam razgrnjen pri davčni upravi vsak delavnik.

Vsa pojasnila v zvezi z odmero in možnostjo vložitve zahtevka za znižanje odmerjenega prispevka dobite v krajevnih uradih in pri tuk. davčni upravi.

VOZNIKI!

ZAŠČITITE SVOJE
VOZILO PRED KOROZIJOM. ZUNANJI IN
NOTRANJI PREMAZ Z
„VALVOLINE TECTYL“ VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIČAR
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA
OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER

STAVBNA ZEMLJIŠČA V RIBNICI

Na podlagi 11. in 12. člena zakona o urejanju stavbnega zemljišča (Ur. list SRS št. 42/66 in 20/71) ter 19. člena odloka o urejanju stavbnega zemljišča na območju občine Ribnica (Skup. Dolenjski list št. 3/74 od 24. 1. 1974)

razpisuje

Samoupravna interesna skupnost za komunalne in cestno dejavnost občine Ribnica

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš po zazidalnem načrtu za območje zazidalnega otoka za „Zdravstvenim domom“ v Ribnici, in sicer naslednjih parcel v k.o. Gorenja vas:

- parc. št. 2524 njiva 552 m² in št. 13/3 njiva 54 m² ali skupno 606 m² (lokacija-1);
- parc. št. 16/1 njiva 559 m² (lokacija 2).

Pogoji natečaja:

1. Izklicna višina prispevka za komunalno urejanje stavbnega zemljišča znaša za eno lokacijo 60.000,00 dinarjev.
2. Izklicna višina odškodnine za pravico uporabe na zemljišču znaša 39,00 dinarjev za 1 m².
3. Predmet natečaja je prispevek za komunalno ureditev stavbnega zemljišča.
4. Odškodnino za zemljišče in komunalno ureditev mora plačati najugodnejši ponudnik takoj ob podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.
5. V prispevku komunalne ureditve je zajeta izgradnja odseka cestnega omrežja v makadamski izvedbi, primarni objekti voda in elektrika, vse brez priključkov. Priključke financirajo investitorji v skladu z določbami upravljalcev posameznih komunalnih objektov.
6. Najugodnejši ponudniki bodo lahko pričeli graditi predvidene objekte takoj po 25. septembru t.l.
7. Udeleženci natečaja morajo položiti varščino v znesku 8.000,00 din za posamezno zazidalno lokacijo na račun: Samoupravna interesna skupnost za komunalno in cestno dejavnost obč. Ribnica št. 51310-661-16530. Neuspešnim ponudnikom se varščina vrne.
8. Vse stroške v zvezi z zemljiškopravnimi prenosom oddanega zemljišča plača najugodnejši ponudnik.

Javna dražba bo dne 26. avgusta 1977 ob 10. uri na kraju samem za Zdravstvenim domom v Ribnici.

Št.: 258/77

Datum: 5. 8. 1977

SIS za komunalno in cestno dejavnost občine Ribnica.

Slabo leto za vinogradnike

Upanje na odložitev odplačevanja kreditov za obnovo — Tudi od sadja ne bo dohodka

Bolj ko se bliža čas zorenja, teže je vinogradnikom, ki jim je pozeba spila pridelok. Največ pridelka je vzela na Pišeckem in na Bizeljskem, ker je tam najtopleje in je trta hitreje odgnala. Seveda tudi vinogradnikom na Gorjancih ni prizanesla, saj je bila ponekod uničena vsa letina.

Na posestvu „Slovina“ v Pišečah je ostalo komaj dvajset do petindvajset odstotkov grozdja, je pojasnil tam zaposleni domačin Ivan Cizelj in dodal, da tudi kmetom ni več ostalo. Najbolj so pozeble črne sorte, predvsem žametna črnina in modra frankinja ter kraljevina. Bele sorte

so bile manj prizadete. Pozeba pa seveda ne pomeni, da imajo vinogradniki manj dela, nasprotno, še bolj morajo negovati svoje nasade, da bodo vsaj drugo leto obrodili.

V težavah se bodo znašli predvsem tisti kmetje, ki obnavljajo vinograde, saj so računali na dohodek letošnje trgatve. Zdaj je ta denar splaval po vodi, zato ne bo lahko vračati dolg. V brežiški občini obnavlja vsako leto okoli 70 hektarov vinogradov. To so precejšnje investicije. Lani je bila predračunska vrednost za en hektar obnovljenega vinograda 1,75 milijona dinarjev, letos pa je poskočila že na 1,9 milijona dinarjev. Krediti predstavljajo polovično vrednost investicije. Na nerazvitem območju, ki sega na Kozjansko, pa je kreditov za 60 odstotkov. Po besedah Ivana Cizlja bo „Slovina“ poskušal doseči, da bi prizadetim vinogradnikom odložili plačevanje

anuitet za leto dni. Tako bi laže prebrodili krizo.

Letošnje leto je za vinogradnike in sadjarje izredno skopo, zato bo na spomlad za vsak dinar hudo. Edino jabolko bodo pridelali nekaj, medtem ko marelic, češenj, breskev in sliv sploh ni. Tudi orehe je pobral mraz. Zaradi vsega tega so ljudje močno zaskrbljeni in bi jim še kako prav prišlo odloženo odplačevanje posojila za vinogradniško obnovo.

JOŽICE TEPPEY

NIKOLI PREPOZNO

V Brežicah bi morda sčasoma kazalo misliti na zametek študijske knjižnice. Krog ljudi, ki iščejo razne strokovne knjige, se širi, knjižnica pa jih ima le malo na razpolago. Interesantom za tovrstno literaturo skuša kljub temu ustreči, in sicer tako, da si jo izposodi od študijskih knjižnic. Na to na novo se porajajo potrebo bo v občini treba misliti, če ne prej, tedaj ko bo knjižnica dobila nove prostore. Zaradi prostorske stiske je namreč njena dejavnost že sedaj okrnjena.

TRAKTOR JE ZAPELJIV

Kadar pripreljo vozniki traktorjev na cesto, morajo imeti ustrezno vozniško dovoljenje, tega pa predvsem mladostniki ne upoštevajo. Zaradi tega je zadnje čase nadzor pristojnih organov v brežiški občini stroži tudi nad traktoristi, ki jih zalotijo na cesti brez dovoljenja.

NOVO V BREŽICAH

KINO IMA SE DOVOLJ LJUBITELEJ — Najširši krog gledalcev še vedno pritegne brežiški kino, ki ima tudi največ predstav. Lani so na 410 predstavah našli nad 63 tisoč obiskovalcev, v Dobovi pa na 107 predstavah nekaj manj kot 10 tisoč.

SE BODO POLICE PODRLE? — V brežiški knjižnici so police s knjigami prenapolnjene, zato se v hiši bojijo, da bi se utegnile na vsem lepem kaj zrušiti. To velja predvsem za oddelek za odrasle, ki posluje v neprimernem prostoru.

NA NAPAKAH SE UČIMO — Na cesti od železniške postaje proti mestu stoji prometna tabla z napisom SENTLENRAT namesto Sentlenart. Napačno označeno naselje mimoidoče že precej dolgo zbada v oči, tiskarskega škrapa pa kljub temu nihče ne prežene.

BREŽIŠKE VESTI

PODRLI JO BODO. Liša na sliki se bo morala umakniti novemu mostu v Krški vasi. Zaradi lažjega priključka na cesto bo ta speljan diagonalno čez reko. (Foto: J. Teppey)

Najmanj potrojili družbeno pomoč

Krajani Drožanjske ulice nadvse marljivi pri pripravah za asfaltiranje

Sevniška krajevna skupnost si je za letos zastavila obsežen načrt akcij, marsikdo ga šteje za najbolj pogumnega v vsej njeni preteklosti. Vrednost del v Drožanjski in Kladnikovi ulici, za Kopitarno in Dolnjem Pečju presega 2 milijona dinarjev.

Od maja nosijo zastavo v Drožanjski. Prizadevni tajnik KS Pavle Zemljak je izredno zadovoljen z iznajdljivostjo in marljivostjo teh ljudi. Narejenega bo mnogo več, kot je bilo predvideno. Od hiše do hiše se kar kosajo, kdo bo lepše uredil okolico svoje domačije. V kratkem naj bi bi

dobro organiziranimi ljudmi v krajevni skupnosti.

A. ŽELEZNIK

LAMPREČE DOBIJO VODOVOD

Svet sevniške krajevne skupnosti je na julijski seji podprl tudi prizadevanja vaščanov Lampreč za zdravo pitno vodo. Pet gospodarjev je začelo graditi vodovod. Doslej sploh niso premgli zdravega vira pitne vode. Do dobrega studenca je kar tri kilometre daleč, da pa bo voda pritekla do neselja, jo bodo morali prečrpavati z dvema črpalkama.

SEVNIŠKI PABERKI

SEVNIČANI NA FORMULI I — V nedeljo bo na znanem dirkališču blizu Zeltwega v Avstriji avtomobilska dirka formule I za veliko nagrado Avstrije. Kdor ne želi na tvegano pot z lastnim vozilom, bo šel lahko z Izletnikovim avtobusom. Prijave zbira šofer Bizjak, prevozni stroški znašajo 150 dinarjev na osebo. Morda je še kakšen prazen sedež?

ZA ŠTEVILKE ZMANJKALO? — Posebno pri stanovanjski skupnosti so ponosni na živahno gradnjo stolpnic in drugih betonskih čudes v mestu. Zraslo je že pravcato naselje, kjer je že resen problem orientacija, posebno zato, ker vrsta novih blokov sploh ne premore hišnih števil. Le kako jih najdejo inkasanti?

SKRB ZA VODO — Lepa ureditev izvira v Drožanjski ulici je lep primer, kako je treba skrbeti za zdravo pitno vodo. Sam izvir so krajani ob zemeljskih delih za ureditev ceste zabetonirali, izvir zaklenili, kljuka pa še vedno da toliko vode, da si lahko mimoidoči postrežejo z njo.

SEVNIŠKI VESTNIK

ZA PRIJETNO BIVANJE

Naselje Loka se je zadnji dve leti zares uredilo in polepšalo. Skozenj vodi širok asfalt, z mrakom zagore neonske svetilke, renovirane so številne starejše hiše in celo gospodarska poslopja. Na glavnem trgu so marljivi vaščani uredili cvetlične grede, kar se na podeželju malokje zgodi. Na vsakem koraku spremlja sprehajalca prijeten pogled na cvetlične lončke, oleandre, gredice.

Ureditvev Loke je gotovo najprej posledica marljivosti Ločanov in šele potem odloka občinske skupščine o lepši podobi kraja. Seveda pa Ločani z zanimanjem sprašujejo, kaj bo s tistimi „črnimi ovčami“, ki tej akciji nasprotujejo, saj zoper take odlok predvideva sankcije.

S. SKOČIR

DELOVNA ZMAGA — Malkovec, prijazna vasica z znanimi vinogradi, bo poslej z dolino povezana z asfaltno cesto. V nedeljo je pred veliko kolono vozil prerezal trak prizadevni predsednik gredbenega odbora Ivan Pungercar (na sredini). Želja ljudi je, da bi asfaltni trak vlekl naprej — do Telč. (Foto: Železnik)

DELO NADOMESTILO KADRE

Kljub pereči kadrovski politiki na trebanjskem občinskem sodišču in nezasedenim sodniškim mestom pri delu delilcev pravice ni prišlo do večjih zaostankov. Z akcijskimi programi je bilo delo organizirano tako, da je ostalo nerešenih 11 odstotkov pravnih zadev, starejših od enega leta, in 24 odstotkov starejših od šest mesecev. Med poglavitne vzoke, ki zavirajo in odtegujejo pravne odločitve, gre šteti tudi neznane naslove strank, klatenje Romov, cenitev zapuščin, vezanost na rešitev vprašanj z drugih področij in podobno.

Čeprav sta dva izmed treh sodnikov zaposlena šele krajši čas, je storilnost, pa tudi kvaliteta opravljenega dela povsem zadovoljiva. To nedvomno potrjuje tudi majhno število pritožb zoper sodniške odločitve in ugodno razmerje med potrjenimi in razveljavljenimi odločitvami. Prav tako velja omeniti resnost in zrelost sodnikov porotnikov, ki prihajajo na obravnave redno in izpolnjujejo svojo dolžnost kar najbolj resno.

J. PLATIŠE

„Kdor ne verjame, naj pogleda!“

Ribič Jože Hrovat: „V Mirni je spet dovolj rib!“

Od zadnjega velikega pomora rib v reki Mirni mineva leto dni. Ali obstaja spet nevarnost, da se ta nesreča ponovi?

Jože Hrovat, vratar v Dani, je z ribiško palico obhodil že velik del

Jože Hrovat: „Mirna si je že opomogla od lanskega pomora rib. Kilski kleni niso redkost, res pa je, da je malo ščuk.“

kotičkov ob reki, vendar ga ni prav nič strah, da bi spet prišlo do množičnega pomora rib. Na „Dano“ sicer marsikdo kaže zaradi domnevnega onesnaževanja, vendar za to ni pravih dokazov, niti jih ni bilo lani. Hrovat je redoljuben glede vsega, kar se tiče tovarne, kot ribič in ljubitelj narave pa seveda ni nič manj strog glede tega, kako se gospodari z reko. „V vodi je presenetljivo veliko število rib, predvsem podusti in kleenov. To je prav gotovo nadvse razveseljivo glede na lanski pomor. Kadar koli grem k reki, se nikoli ne vrnem prazen. Kilski kleni niso nobena redkost,“ pripoveduje.

Ob tem ta ribič s stažem od leta 1970 opozarja na zanimivo podrobnost, da se namreč velike množice rib običajno zadržujejo ravno okrog izpusta mirenške čistilne naprave. „Kdor ne verjame,“ pravi, „naj pogleda!“ To sem rekel že marsikomu.“

A. ŽELEZNIK

Iz kraja v kraj

VSA ČAST BRIGADIRJEM — Brigadirji Gubčeve brigade iz trebanjske občine so med drugim lepo očistili okolico spomenika na Marencah nad Dobrnjem, pobarvali kamen in črke OF. Na tem kraju so prirajali tudi taborne ognje. Tudi domačini bi lahko imeli večjo skrb za to obeležje.

TROFEJA ZA NAIVCE? — Svoje čase je vrvelo kopalcev v potoku blizu šentruperškega prosvetnega doma. V strugi je celo troje zapornic. Zal je nekako cela le ena, dve pa je očitno zlomil hudournik. Za nameček je tam pustil še nekaj zanimivih velikih korenin, za katere je prav čudno, da jih ni odnesel je kakšen zbiralec. Se domačini raje kopijejo v Slovenski vasi, Mirni ali na morju, da jim jez ni več mar?

KINO-VITRINA — Sredi Trebnjega visi vitrina, ki opozarja, da imajo Trebanjci tudi kino, bolje rečeno kinodvorano. Da pa so v njej že vrteli filme, spominja naštetokrat prebodena stena stenske omarice. Pa menda vendar niso likovni samorastniki upodabljali na temo „Za otroke prepovedano“ in ukradli kinooperaterju in biljeterju publike in zaslužka?

TREBANJSKE NOVICE

Ob polletju že manj izgub

Pri uveljavljanju zakona o združenem delu so največji zaostanki v majhnih kolektivih

„Po organizacijski plati smo v boju za uveljavitev določil zakona o združenem delu že veliko storili, še vse premalo pa po vsebinski, ohraniti stari odnosi!“ je dejal na zadnjem zasedanju članov občinske konference ZK sekretar IK predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. Tudi razprava o uresničevanju stališč 8. seje CK ZKS v krški občini, ki je bila osrednja točka tokratne konference, je to žal velikokrat potrdila.

KRŠKE NOVICE

DOSTI PREMALO — Četudi podatki morda niso najbolj točni, pa moramo tudi pred začetkom novega šolskega in študijskega leta razpisati, da je v občini le 16 TOZD s svojimi kadrovske stipendije. Kot ZK, pomeni to le dobro tretjino potreb, kar nikakor ne more biti razveseljivo.

ZE DO KONCA LETA — Med študentskimi delovnimi organizacijami, ki z zakonom o združenem delu načrtujejo samoupravno reorganizacijo, bodo razprave o novi organiziranosti potekale ugodno, naj bi že v septembru imeli 5 temeljnih organizacij združenega dela in delovno skupnost skupnih služb.

TRJE JUBILEJI — Krški Šolski center bo v oktobru proslavil 20-letnico stavbe, v kateri domuje, odkar so njegove klopi zapustili prvi maturanti. Za jubileje pripravljajo več prireditev: svečano akademijo s praznovanjem novih delavnic in sportov, stadionu, dejavnost ustanove pa nameravajo prikazati še s posebno brošuro.

NOV VIDEZ — Odcep od Ceste Dalmatina v Krškem je bil dalj časa brez tednu končno zaprti. Tako je ta cestni del dobil izredno lepo in funkcionalno urejeno križišče, prekrito z asfaltom, precej razširjeno, kar je prispevek več k reševanju cestnih prometnih zgat.

KRŠKI TEDNIK

Malo spodbudnih stvari smo slišali tudi v razpravi o uresničevanju določil zakona o združenem delu, predvsem o dohodkovnih odnosih pa o odnosih med temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela ter delovnimi skupnostmi skupnih služb. Da prav na tem področju zakonskih določil najbolj kasnimo, ni samo značilnost krškega združenega dela. Seveda pa to ne bi smela biti „tolažba“, vzrok za odlaganje ureditve teh najbolj pomembnejših vprašanj. Tega se tudi v delovnih organizacijah iz dneva v dan vse bolj zavedajo, vendar so predvsem v manjših, s kadrovskimi problemi, in v tistih, s sedeži „matičnih“ kolektivov izven občine, v velikem zaostanku. Da se res bo treba v to problematiko poslej res zagristi, na konferenci ni izvenelo v frazo ali zgolj lepo obljubo, marveč v spoznanje, da bo samo to prineslo mnogotere koristi.

Z. S.

JOŽE PETERKOČ, NOVI SEKRETAR ZK

Na zadnji seji občinske konference ZK v Krškem so izvolili za novega sekretarja komiteja Jožeta Peterkoča s Senovega. Tako so uresničili stališče CK ZKS, naj povsod, kjer je predvidena zamenjava, to opravijo čimprej, da se bodo nova vodstva lahko takoj vključila v predkongresne kadrovske priprave.

ŠE LETOS DO PODSREDE?

Predstavniki krške in šmarske občine se dogovarjajo, da bi z združenimi močmi čimprej modernizirali „kozjansko magistralo“ od Koprivnice do Podsrede. Če bo šlo vse po sreči, bo asfaltni trak podaljšan do tja že do 29. novembra.

BOGATA BERA ZA SEPTEMBER

V počastitev petstoletnice Krškega se bo v Galeriji in novem kulturnem domu v Krškem vrstilo več razstav. Posavski muzej bo od 2. do 19. septembra počastil krški jubilej z arheološko razstavo „Libna“, akademski kipar Vladimir Štoviček bo razstavil plakete herojev naše revolucije, razen tega pa je tedaj napovedana še skupinska razstava umetnikov, katerih delo je povezano s Krškim. Na njej bodo razstavili dela enajstih umetnikov. To so: Franjo Stiplovskec, Jenez Wolf, Franc Klemenčič, Jože Čiuha, Vladka in Vladimir Štoviček, Jaro Hilbert, Saša Santel, Avgusta Santel in Hans Gagern. Napovedana je tudi samostojna razstava Vladke Štovičkove, akademske kiparke iz Leskoveca.

AVTOBUSNA POSTAJA – Pred leti so začeli v Kočevju posodabljati avtoBUSNO postajo, dela pa so kmalu zamrla. Sedaj je del postajališča ponovno postal gradbišče, in prav kmalu bo mesto dobilo potreben objekt.

Ozko grlo odpravljeno

V Kočevju bodo že letos izklopili trije semafori. Ta odločitev krajevne skupnosti Kočevje-mesto je sad noročene misli o semaforizaciji centra, ki je dokazala, da je križišče pri pomenuki že nekaj časa predmetom okoli 14. ure ozko prometno grlo.

„Ko smo se odločali za študijo,“ je povedal predsednik samoupravne interesne skupnosti za komunalno in cestno dejavnost Vinko Zajec, „samo mislili tudi na prometno stanje, ki bo nastalo potem, ko bo odprta cesta od Broda do Delnice. Ze sedaj se center težka otepa kolon in neravnosti, ki nastajajo zaradi avtomobilov, potem pa bi bilo naravnost nevarno. Sedaj imamo narejen projekt, in sicer od Kavarnice do hlopolovice roškega mostu. Projekt zajema kompletno rešitev z javno razpisno razpisno, središče bo ne- takšna tripasovnica. Poslej v centru ne bo več parkirnih prostorov. S to odločitvijo pa so meščani samo pridobili, zakaj za kinom bodo pri- mernejša parkirišča in še več jih bo. Odločili smo se za šest parkirišč z urami, ki bodo pred lekarnami.“

Parkirne ure pa ne bodo zasluž- karškega značaja. Z njimi naj bi omogočili parkiranje tistim, ki pri- dejo po zdravila, tujcem, ki bi radi

KOČEVJSKE NOVICE

NOVA SOSESKA – Pred Ribnico, na Bregu, raste nova stanovanj- več zasebnikov in prve hiše so že pod streho. Na sliki: začetek nove soeske.

Želji ime učilnica

Krajevna skupnost Ribnica podeljuje priznanje Avto-moto društva iz Ribnice za uspešno sodelovanje pri razvoju ribniške krajevne skupnosti,“ piše na enem izmed številnih priznanj (OP), ki jih ima v novih prosto- ribno obseženo ribniško AMD. Letos je praznovalo 25-letnico delovanja, društvo pa je pred- stavljal poklicni tajnik Lojze Metličič.

Naša temeljna naloga je, da kar največ koristimo skupnosti, glavna naloga pa je poučevanje kandi- datov, ki želijo opraviti izpit za voznike motornih vozil. Samo letos smo pripravili tri tečaje za B kate- gorijo, in sicer za 105 občanov. Da so

REŠETO

POTRjeno BRATSKO SODELOVANJE

Minuli petek je odšlo v pobratno srbsko Prokuplje osemnajst mladih iz kočevske občine. Sodelovali bodo pri gradnji avtoceste Beograd – Niš. Skupaj z mladimi iz Prokuplja bodo Kočevci sestavljali mladinsko delovno brigado, ki bo delovišče zapustila 4. septembra. Mladinska brigada obeh mest sodi v okvir sodelovanja Kočevja in Prokuplja.

iz Kočevja Drobne

PRIJETNEJSI JUTRANJI POZDRAV – Kočevje se zaenkrat ne more potožiti, da ima v mestu pre- malo zelenja. Pred kratkim je dobilo pred novo Itasovo proizvodnjo halo manjšo zelenico. Do nedavna je de- lavce ob prihodu na delo pozdrav- ljalo skoraj nepopravljeno gradbi- šče, sedaj pa je tovarniški jutranji pozdrav ob pogledu na cvetice in urejeno zelenico precej prijetnejši.

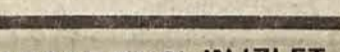
ZA SAMCE SAMO JAJČKA – Čeravno Kočevje ni ravno veliko mesto, bi morali gostinski delavci razmišljati o restavraciji, kjer bi si lahko samci, ki jih ni malo, sami postregli. Če bi med odraslimi pa tudi mladimi delavci naredili anketo o prehrani, bi bržkone dobili kaj žalostne rezultate. Za samopostre-žno restavracijo v Kočevju zagotovo ne bi bilo težko najti primerne- ga prostora.

TELEFONSKE ŽELJE – „Če sem obljubil, še nisem dal,“ pravijo menda Ribničani. Na to reklo se občani ob Rinzi spominjo vedno takrat, kadar napišejo prošnjo za te- lefonski priključek. Najhuje je po blokih, kjer nekateri čakajo na tele- fon že dobri dve leti.

PREHODI, TODA ZA KOGA? – Medtem ko se občani po drugih dolenskih mestih neprestano raz- burjajo zavoljo slabo označenih pre- hodov, v Kočevju pristojna služba dobro skrbi za zebre. Starejši občani pa ugotavljajo, da jih razen njih ne uporablja skoraj nihče, in menda jih zato tudi vozniki ne upoštevajo dosti.

LIVOLD: DELOVNO ZDRUŽENJE – Krajevno združenje ZB NOV Li- vold tesno sodeluje z družbeno- političnimi organizacijami in letos so skupaj pripravili že vrsto uspešnih proslav, s katerimi so počastili Ti- tive in partijske jubileje. Odbor, ki je dolžan pripraviti proslave, rad pri- slušne nasvetom mladih, tako da so organizirali več priljubljenih poho- dov v naravo. Na izletih po partizan- skih poteh se mladi srečujejo z borci in ponavadi pomerijo v streljanju z malokalibrsko in vojaško puško.

J. PEZELJ

občan vprašuje medved odgovarja

– Kam pa hitiš s temi tran- zistorji?
– V kočevski hotel „Pu- gled“! Če nas bodo pustili, bomo namesto njih pripravili – ples.

UPOKOJENCI IN IZLET

V nedeljo, 21. avgusta, gredo ribniški upokojenci na enodne- vni izlet v Logarsko dolino. Rib- ničani bodo obiskali Kamnik in dom upokojencev, Gornji grad in Ljubno. Nazaj grede se bodo ustavili v Mozirju, Braslovcah, Šempetru in pot nadaljevali prek Trojan in Domžal do do- ma. Prijave sprejemajo v dru- štvni pisarni do 17. avgusta.

Ošiljeni zobotrebci

MESTO BREZ AVTOKAMPA – Ribniška dolina postaja turistično vse bolj zanimiva, zlasti sedaj, ko so turisti „odkrili“ prijetno vožnjo od Ljubljane do Reke skozi Ribnico, Kočevje, Brod in Delnice. Veliko se jih ustavi v rešatarskem središču, vendar kmalu zvedo, da je prvi kamp šele v Dolu ob Kolpi, ki je oddaljen okoli 40 km. Bržkone ne bi bilo slabo, ko bi delavci, ki se ukvarjajo s turizmom, pomislili tudi na kamp, kjer bi lahko konec kon- cev poleg taks dobili precej dinarjev še za „suho robo“.

SKRBNi GOSPODARJI – Da so suhorobarji tudi skrbni gospodarji, dokazujejo pred hišami in bloki skladovnice drv. Pri vsej zadevi moti le to, da so drva največkrat zložena na zelenici, kjer bodo stala do je- seni. Najbrž prihodnjo pomlad na mestu, kjer je bila zložena „kurja- va“, ne bo trave.

V JESENI NOVO MOSTVO – Ribniškimi nogometšem ni dosti mar za stadion. Medtem ko se po drugih mestih enajsterice že dogo- varjajo o prvih prijateljskih tekmah, se po ribniškem stadionu brez- skrbno lovijo metulji, v visoki travi pa bi se lahko skrilo celo odrasel člo- vek. Najbrž bodo „žogobrci“ sadove svoje delavnosti pokazali v jeseni na tekmah. Če se bodo sploh še zbra- li...

J. PEZELJ

– Zakaj pa so na cesti skozi Dolenjo vas nenadoma zakrpali vse luknje?
– Zato, ker si je zadnjič neki odgovorni „Medved“ pošteno zvil nogo.

J. PEZELJ

1977

POLETNE IGRE – Čas šolskih počitnic se neusmiljeno bliža koncu. Marsikateri šolar že kar težko čaka, da bo spet pouk, saj se tudi igranja v pesku sčasoma naveličaš. Kaj več kot kup peska pa v Črnomlju za otroške igre ni na voljo. (Foto: Bartelj)

Letos 41 srečnih domov

Sedanjim 32 solidarnostnim stanovanjem v črnomaljski ob- čini se bo letos pridružilo še 26 novih v Črnomlju in 15 v Semiču. Doslej je solidarnostna stanovanja dobilo 24 družin v Črnomlju, šest v Dragatušu in dve v Starem trgu.

Prav tako bo še letos v Semiču na voljo 15 novih solidarnostnih stanovanj. Blok, v katerem bodo ta stanovanja, že gradijo, natečaj pa bo pravočasno objavljen.

Črnomaljski drobir

POROKE – V Črnomlju se je do začetka avgusta poročilo 56 parov. Odkar so ukiniteli poroke v Adlešičih in na Vinici, je „naval“ zakonskega življenja željnih (ali primoranih) občanov v občinsko središče nekaj večji. Sokci se pa ne dajo Črnomalj- čanom in naprej vzdihujejo usodni „da“ v Semiču.

ČAS VESELIC – Poletje je tudi čas raznih veselic, ki imajo v Beli krajini že dolgoletno tradicijo. Vča- sih so jih prirejali v glavnem gasilska društva in lovci, zadnje čase pa je prireditelj vse več, saj so veselice z glasbo in srečelovi lepa prilžnost, da organizatorju kane kakšen tiso- čak in sicer prazno blagajno. Očitno si ljudje veselice žele, saj so vse dobro obiskane.

SISAK 77 – Pet mladincev iz črnomaljske občine že vihti krampe na zvezni MDA Sisak 77. Mladi so se pridružili vrstnikom iz pobratene občine Duga Resa. Letos je zani- manje za brigade med mladimi v črnomaljski občini zelo veliko, saj se je za akcije prijavilo precej več fantov in deklet, kot so jih lahko sprejeli.

Svetlejša luč za Grabrovec

Krajani KS Grabrovec z delom in denarjem prispevajo za novo električno omrežje

Zadnja leta je največja težava v vsakdanjem življenju, ki pesti prebivalce Grabrovca, prav gotovo povsem dotrajano električno omrežje. Zato že dalj časa pritiskajo na občino, da bi z njeno pomočjo dobili krajani te KS tako elektriko, da bi lahko priključili tudi gospodinske in gospodarske stroje, brez katerih si dandanes kakršno koli delo težko predstavljamo.

„Pred enim letom smo zakoličili traso, po kateri bomo poslej dobi- vali trifazni tok iz Metlike, pred me- secem dni pa so se dela začela in lepo napredujejo,“ je povedal predsednik KO SZDL Grabrovec in predsednik delovnega odbora za elektrifikacijo Jože Jakljevič. To je že tretja elek- trifikacija Grabrovca po vojni: naj- prej so potegnili žice s Suhorja, 1957 iz Brezovice in sedaj iz Metli- ke.

manjših električnih drogov. „Ceprav je tretjina vaščanov starih in brez stalnih dohodkov, je vsak prispeval

Jože Jakljevič: „Transformator bo tudi v Brčicah; zanj so vi- kendarji in domačini zbrali 120 tisočakov.“

„Sedanji transformator je star 20 let, omrežje je preobremenjeno, po- gosto je prihajalo do okvar; tudi po dva dni in več smo bili brez elektri- ke; spadali smo pod Elektro Ozalj in za vsako popravilo smo morali dolgo čakati. Zato ni čudno, da ljudi ni bilo težko prepričati, da bodo s svo- jio udeležbo, z delom in denarjem, prispevali za sodobno električno na- peljavo,“ pravi Jakljevič.

Cela investicija bo veljala okoli 1,2 milijona dinarjev. Od tega bo polovico prispeval Elektro Novo me- sto, četrtino občina in četrtino kra- jani sami. Do sedaj so zbrali 60 tiso- čakov, opravili okoli 1.200 delovnih ur in prispevali 40 velikih in 80

za elektriko: trdnjese gospodarstva po 1.500 do 2.000 din, stari ljudje, ki jih nismo nič silili, pa so dali po 500 din. Tudi za pridne delovne ro- ke nismo nikoli v zadregi, saj se ljudje kar ponujajo za delo,“ se je pohvalil Jakljevič.

USPEŠNI GODBENIKI – Najbolj delavno društvo v metliški občini je prav gotovo metliška mestna godba. Njen repertoar je precej obsežen in zahteven, zato jo vabijo na vse večje prireditve. Prejšnjo nedeljo je nastopila na znameniti sinjski alki.

Praznik KS Črnomelj

V soboto, 13. avgusta, bodo krajani krajevne skupnosti Črno- melj proslavili svoj praznik, ki ga proslavljajo v spomin na prvo akcijo belokranjskih partizanov. V noči od 11. na 12. avgusta 1941 je skupina enajstih parti- zanov napadla italijanske vojake, ki so strážili vranoviški želez- niški most. To je bil znak za splošni odpor Belokranjcev proti okupatorju; kot je znano, je bil boj Belokranjski zelo uspešen, saj je bil ta del naše domovine že zelo zgodaj osvobojeno ozemlje.

Letošnje, že četrto prazno- vanje, se bo začelo v soboto ob 15. uri v črnomaljskem gasil- skem domu. Med drugim bodo zaslužnim krajanom podelili pla- kete in priznanja mesta Črno- melj, KO SZDL pa bo podelila 15 značk OF. Trije delavci KS Črnomelj bodo dobili nagrade za dolgoletno delo: dva za 20 let in eden za 10 let. KO ZZB NOV bo razvila svoj prapor.

V kulturnem programu bosta sodelovala ženski pevski zbor in godba na pihala. Svoje večšine bodo gasilci pokazali na praktič- ni vaji. Po programu bo gasilska veselica.

NOVA LOKA BO DOBILA ASFALT

Sredi prejšnjega meseca so se začela dela za asfaltiranje cest v soseski Nova Loka. To je novo stanovanjsko naselje, v katerem stoji 55 hiš, precej pa jih je v gradnji. Vsaka hiša bo prispevala po pet tisočakov, tisti, ki še gradijo, pa po 2.500 din. Poleg tega bo vsako gospodinjstvo opravilo 30 delovnih ur. Delo poteka v organizaciji KS Črnomelj. Prebivalci bodo tako naredili vse do asfalta, tega pa bodo položili s prispevkom za mestno zemljišče. Asfaltirane bo 480 m ceste Nova Loka, poleg tega pa še pet odcepih v skupni dolžini 200 metrov.

Črnomaljski poročevalec

IZLET UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev iz Metlike obvešča svoje članstvo, da priredi 25. avgusta izlet v Avstrijo. Obiskali bomo Celovec, Gospo sveto in še več krajev ob tej poti. Prijavite se čimprej, najkasneje do 20. avgusta. Prijave sprejema tajnik društva Jože Matekovič, vse informacije dobite pri njem.

SPREHOD PO METLIKI

MNENJE GOSTOV, ki zahajajo v hotel Bela krajina, je, da je natakar Janez fant, ki pozna svoj posel. Po- streže hitro, ne upira pa se mu tudi zamenjati prt, če je le malce uma- zan. Obiskovalci so z njegovim de- lom zelo zadovoljni, gotovo pa je tudi vodstvo hotela veselo, da imajo tako pridnega delavca. Nasploh vla- da v hotelu zadnji čas red.

PRI KULTURNI SKUPNOSTI razmišljajo o tem, da bi oživili kino predstave skupno z Zavodom za kul- turo iz Črnomlja. Stvar ni neumna, ker bi bila takšna organiziranost cenejša. Metličani pa bi po celolet- nem predsedku ponovno videli filme, ki si jih že močno žele. Pričakujemo torej osvežitev v teh pasjih dneih.

ŠTIRJE MLADENIČI, res že pre- cej v letih, so sami naredili čolne iz poliestra. Pričakovati je, da jih bo mladež vneto posnemala in da bo reka Kolpa premajhna za vse, ki se bodo hoteli prevažati po njej. Vesla- nje je zdravo in odvzame človeku marsikateri dekagram odvečne ma- ščobe. Tega se gotovo dobro zaveda- jo tudi izdelovalci čolnov, sicer se dela najbrž ne bi nikoli lotili.

metliški tednik

Ste videli NLP?

Cenjeni bralci, edina znanstveno-tehnična organizacija, ki se ukvarja s proučevanjem NLP in podobnih pojavov, se obrača na vas. Zanimajo nas Vaša opažanja o NLP ali podobnih pojavih. Ta opažanja so lahko starejšega datuma, stara tudi več let ali desetletij. Zanimajo nas tile podatki:

1. datum opažanja (ura, dan, mesec in leto),
  2. čim bolj natančen opis dogodka (skupno s podrobno risbo pojava ali predmeta),
  3. točen naslov očitavca.
- Podatke pošljite na naslov: UFO-NLP Sekcija ZVEZA SOLT, Studentsko naselje blok VII, 61000 Ljubljana.

Društvo jamči za anonimnost!

STE IMELI PARAPSIHOLOŠKO DOZIVETJE?

Sekcija začena s proučevanjem parapsiholoških pojavov, ker se nam je že sedaj dogajalo, da smo dobivali take podatke. Ko tako širimo naše področje proučevanja, želimo, da nam bralci pošljejo informacije o takih manifestacijah ali podobnih pojavih. Pišite na naš naslov!

ufo
nlp

ZELITE POSTATI ČLAN ORGANIZACIJE?

ZELITE postati član sekcije, ki je v Jugoslaviji poznana kot najbolj avtoritativna civilna organizacija za proučevanje NLP? Zelite z nami sodelovati pri proučevanju nenavadnih pojavov, ki pomenijo uganko naše dobe? Pišite na naš naslov! Sekcija je v stalnem stiku z mnogimi podobnimi organizacijami, tudi z znanim centrom za proučevanje NLP, ki ga vodi ugledni astrofizik J. A. Hynek v Evanstonu, Illinois, ZDA.

ODISEJA

Sekcija izdaja dvomesečno tiskano glasilo (izhaja v srbohrvaščini), ki prinaša novice iz domačih logov in tujine. Pišite na naš naslov za informacije!

Sekcija Zveza SOLT
Studentsko naselje, blok 7
61000 LJUBLJANA
YUGOSLAVIA

PROSTI DELOVNI MESTI

OSNOVNA ŠOLA ŠKOCJAN

razpisuje delovni mesti

- UČITELJA matematike in fizike
- UČITELJA zemljepisa in zgodovine

Obe delovni mesti sta za nedoločen čas.
Rok prijave je 8 dni po objavi razpisa.

PROSTO DELOVNO MESTO

TAM Maribor -- TOZD Belokranjska železovarna in strojna tovarna BELT, Črnomelj,

RAZPISUJE
prsto delovno mesto

OPERATERJA

POGOJI:

ekonomska srednja šola ali 4-letna administrativna šola ali tehnična srednja šola z znanjem strojepisja ter 5 let delovnih izkušenj

Osební dohodek je določen s samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev sredstev osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov.

Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi v BELT, Črnomelj. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 10 dneh po zaključku razpisnega roka.

DELOVNA SKUPNOST
DIJAŠKEGA DOMA ČRNOMELJ

RAZPISUJE
prosti delovni mesti

DVEH VZGOJITELJEV
za nedoločen čas.

POGOJI:

1. defektolog s strokovnim izpitom
2. vzgojitelj s strokovnim izpitom -- domska vzgoja

Kandidati morajo izpolnjevati zahteve 36. člena zakona o srednjem šolstvu.

Stanovanj ni.
Razpis velja 15 dni po objavi.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dobrega in skrbnega moža in očeta

ANTONA KEZALETA

iz Podbočja,

se iskreno zahvaljujemo vsem za podarjeno cvetje in vence, za izraženo pismo in ustno sožalje. Posebna zahvala dr. Frlanu iz Kostanjevice za njegovo zdravljenje, Kostanjeviškemu oktetu za lepo petje, Geodetskemu zavodu iz Ljubljane, tovarni celuloze Djuro Salaj iz Krškega, duhovščini za njihov obred in vsem ostalim za spremstvo. Zahvalo smo dolžni sosedi Mimici Colarič za vso pomoč v tem žalostnem času. Prav vsem iskrena hvala.

Vsi njegovi!

Podbočje, 27. 7. 1977.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nepozabne, ljubljene mame, starc mame

IVANKE STARC

roj. Vakselj
iz Leskovca 37 pri Krškem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, za prelepo darovano cvetje, ki ga je pokojna tako ljubila. Hvala dobrim sosedom za nudeno pomoč in sočustvovanje, duhovniku za opravljeni obred, KO ZB za spremstvo s praporom, tov. Kerinu za poslovilne besede ob odprtem grobu in delavski godbi tovarne celuloze. Vsem, ki ste jo spremlili na zadnji poti, nam pomagali, še posebej iskrena hvala.

Žalujoči: družina Starc

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezní nas je za vedno zapustil naš dobi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC FLEK

iz Jerneje vasi pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za sočustvovanje z nami, za podarjene vence in cvetje, za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Rudnika Kanžarica, osnovni šoli Vinica, trgovskemu podjetju Sevnica, godbi na pihala, župniku za opravljeni obred in družini Šuštarč.

Žalujoči: žena Terezija in otroci z družinami

Jerneja vas, dne 3. 8. 1977.

ZAHVALA

Ob tragični smrti našega moža, očeta in sina

MARJANA UCMANA

avtomehanika

se zahvaljujemo vsem prijateljem, kolektivom SGP Pionir, tovarni zdravil Krka, tovarni Obutve, Društvu šoferjev in avtomehaničkov, AMD Novo mesto in Odžaci ter vsem ostalim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi duhovniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Novo mesto, 8. 8. 1977

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi mojega dragega moža, očeta, starega očeta in bratrance

BOGOMIRJA RADIJA

iz Žabje vasi 15 pri Novem mestu,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sovaščanom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje, vsem, ki ste nam kakorkoli izrekli sožalje, sočustvovali z nami v teh težkih trenutkih in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi poslednji poti. Posebno se zahvaljujemo organizaciji ZB Žabja vas, Zavarovalnici Sava Novo mesto, ZK Novo mesto, govornikom tovarišu Kranjčiču in tovarišu Somraku za tople poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem in godbi za zapete in odigrane žalostnike ter zdravnikom in strežnemu osebju interne bolnice Novo mesto za vso skrb in nego v času njegove bolezni.

Vsem še enkrat, iskrena hvala!

Neutolažljivi: žena Sonja, hčerka Sonja z družino, sinova Bogomir in Franci z družino ter drugo sorodstvo.

V SPOMIN

Danes, 11. avgusta mineva žalostno leto, odkar je umrla naša zlata in plemenita mama

MARIJA
BOBIČ

iz Šmarjete

Še vedno se ne moremo sprijazniti s tem, da te ni med nami. Naš dom je prazen, v naših srcih pa večna bolečina.

Neutolažljivi: mož, sinovi in hčerki.

V SPOMIN

15. avgusta mineva žalostno leto dni, odkar nas je mnogo prerano v najlepših letih svojega življenja za vedno zapustil naš nadvse dobi mož, ljubi očka, brat in stric

JOŽE
BORŠTNAR

iz Gornjih Laknic 22,

Še vedno mislimo, da si med nami vesel in nasmejan. Kako neizprosna je usoda in kruta resnica, da je ostal samo še spomin in prerani grob, v katerem trohni tvoje plemenito srce. Misel nate bo ostala večna. Hvala vsem, ki ga niste pozabili, mu nosite cvetje in prižigate sveče na preranem grobu.

Neutolažljivi: žena Majda, hčerki Zlatka in Betka z družino, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

PROSTO DELOVNO MESTO

BOMBAZNA PREDILNICA IN TKALNICA TRŽIČ
-- TOZD KONFEKCIJA

objavlja prsto delovno mesto

MEHANIKA ZA ŠIVALNE STROJE

V Šivalnici Hrib v Loškem potoku (1 oseba za nedoločen čas, s polnim delovnim časom).

POGOJI:

- poklicna šola kovinske stroke (prednost ima finomehanik),
- 1 leto ustreznih delovnih izkušenj,
- družbenopolitična razgledanost in aktivnost,
- moralne kvalitete,
- ustvarjalen odnos do samoupravljanja,
- vodstvene, organizacijske in komunikativne sposobnosti.

Poskusno delo bo trajalo 2 meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov „BPT Tržič -- Kadrovska družbeni sektor“ v 7 dneh po dnevu objave.

PROSTA DELOVNA MESTA

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
„DJURO SALAJ“, KRŠKO,

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

ZA TOZD VZDRŽEVANJE

- 3 KVALIFICIRANI PLESKARJI
- 2 KVALIFICIRANA ZIDARJA
- 1 KVALIFICIRAN TESAR

POGOJI:

- zdravstvena sposobnost za opravljanje dela
- 3-mesečno poskusno delo
- odslužen vojaški rok

ZA DELOVNO SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- LIKVIDATORJA IN EVIDENČNIKA
V NABAVNEM ODDELKU KOMERCIALE

POGOJI:

- uspešno končana ekonomska srednja šola
- 3-mesečno poskusno delo

Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja 15 dni po objavi.

VALILNICA NAKLO

razprodaja 12 tednov stare jarčke v sredo, 17. avgusta, od 8. do 17. ure v vzrejališču Podbrezje. Cena: 45 din

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA
TZE NAKLO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 11. avgusta - Suzana Petek, 12. avgusta - Klara Sobota, 13. avgusta - Hipolit Nedelja, 14. avgusta - Demetrij Ponedeljek, 15. avgusta - Mara Torek, 16. avgusta - Rok Sreda, 17. avgusta - Vojko Cetrtek, 18. avgusta - Helena

LUNINE MENE

14. avgusta ob 22.31 uri - mlaj

KINIO

BREŽICE: 12. in 13. 8. ameriški barvni film Past za starše, 14. in 15.

8. francoski barvni film Razjezil se bom. 16. in 17. 8. ameriški barvni film Pripoved o ljubezni.
BREŠTANICA: 13. in 14. 8. ameriška barvna komedija Nora dirka.
KRŠKO: 6. in 7. 8. ameriški film Mr. Majestic. 10. 8. ameriški film Preštetje svoje naboje.
NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 12. do 14. 8. francoski barvni film Fantom. 15. in 16. 8. ameriški barvni film Cleopatra Jones. 17. in 18. 8. italijanski barvni film Ugledna trupla.
SEVNICA: 13. in 14. 8. angleški film Burja v avtobusu.
RIBNICA: 13. in 14. 8. ameriški barvni film Serpiko.
TREBNJE: 13. in 14. 8. japonski barvni fantastični film Godzila proti Megalonu. 17. 8. ameriški barvni kavbojski film Dva klobuka.

PRODRAM kozolec-nov, (mali topler), s štirimi okni. Franc Zagorc, Šmalčja vas 32, Sentjernej. PISALNI stroj Portabel in magnetofon (telefonken) ugodno prodam. Telefon 21-398.
PRODRAM morale (late) za streho. Naslov v upravi lista (2515/77).
TAKOJ prodam zgodnja jabolka za jabolčnik. Vinko Vrabeč, Martčnja vas 19, Mokronog.
PRODRAM skoraj nov, traktorski enobrazdni avtomatski obračalni plug, avstrijske proizvodnje. Andrej Furlan, Artiče pri Brežicah.
COLN-GLISER GT 400 L z motorjem Johanson 35, prodam po zelo ugodni ceni. Leskovec - ogled pri Pustavrh, Leskovec 181 pri Krškem.

V OKOLICI Novega mesta prevzajem v dosmrtno oskrbo starejšo osebo z lastno hišo po izročilni pogodbi. Naslov v upravi lista (2491/77).
INVALID z lastno hišo išče žensko za skupno gospodinjstvo. Naslov v upravi lista (2504/77).

PREKLIC

BRANKO PRPAR iz Dečje vasi 14, Trebnje, preklicujem vse žaljivke in očitke, ki sem jih izrekel JOZETU FLUHERJU st. iz Dečje vasi 6 dne 14. 7. 1977 v Dečji vasi. Ker nisem imel zanj nikakršne osnove, se Jozetu Fluherju st. opravičujem in zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

JOZE GOLOBIC, Vrdu 1, Stopiče, prepovedujem pašo kokoši in delanje kakršnekoli škode po mojem vrtu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ADOLF LUKEK z Rakovnika 17, Šentrupert, prepovedujem delanje kakršnekoli škode na moji parceli. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

OPRAVICUJEM se Marjanu Gladu iz Kočevja, Trata V/6, za žalitve, ki sem mu jih izrekel dne 2. 2. 1977 na avtobusu med Klinjo vasio in Kočevjem. Dušan Levstik, Zeljne 38, Kočevje.

OPOZARJAMO ANTONIJO FERKOLJ in njeno hči MIRICO in Zavinka, naj ne širita lažnih govoric in nas pustita živeti v miru. Obenem pa jima prepovedujem, naj ne paseta kokoši in naj ne hodita po našem zemljišču, v osmih dneh pa naj odstranita vse opore, ki držijo njuno ograjo, sicer ji bomo sodno preganjali. Družina BARBORIC, Zavinek, Škocjan.

ANTON ZURMAN ml., Gor. Brezovica 19, Sentjernej, prepovedujem košnjo in vsako uporabo zemljišča na parceli št. 113 in 1628, ter ostale vrta. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

DRAGICI PATE, Dol. Kamence 15, Novo mesto, za njen dvojni praznik veliko srečnih in zdravih let pri svoji družini želijo mama, brat Franc z družino, sestri Jožica in Justa.

LOJZKI GORIŠEK iz Slakove 7, Novo mesto, za njen rojstni dan želimo še mnogo zdravih in srečnih let pri svojem možu. Mama, sestri Jožica in Justa in brat Franc z družino.

DRAGI sestri oziroma vsakinja in teti MARICI OVČAR, rojeni Robek iz Kleistev 17 za njen praznik čestitamo, da bi ga praznovala še vrsto let v razumevanju s svojim dragim možem, iz srca želi brat Franc z družino. Čestitki se pridružuje tudi mama s svojimi. Lep pozdrav tudi možu Jozetu.

Ob nenadni izgubi našega sina, brata in strica

FRANCA GOLOBA z Radovlje pri Šmarjeti

se iskreno zahvaljujemo znancem in prijateljem za nesebično pomoč, Gasilskemu društvu iz Šmarjete, sestri Bolimiri, kaplanu za opravljeni obred in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili do njegovega preranega groba.

Žaljujoci: mama, brat Lojze, sestri Kristina in Elka z družinama ter Janja in drugo sorodstvo

KUPIM

KUPIM hišo z vrtom, vodo in elektriko v dobrem stanju, vseljivo, v Beli krajini ali okolici Novega mesta. Ponudbe s ceno in opisom pod šifro: „CIMPREJ“.

KUPIM starejšo hišo v okolici Trebnje ali Novega mesta. Naslov v upravi lista (2473/77).

KUPIM zastavo 750 staro največ 4 leta. Naslov v upravi lista (2511/77).

POSEST

PRODRAM manjšo hišo z vrtom in nekaj zemljo ob glavni cesti, pet minut od avtobusne postaje in trgovine. Voda in elektrika v hiši. Mihael Simonček, Trebež 10, Artiče pri Brežicah.

STANOVANJSKO - POSLOVNI objekt, gostilno z vinogradom in sadovnjakom blizu Krškega prodam. Ponudbe pošljite na naslov: P.P. 30, 68270 Krško.

PRODRAM več zazidljivih parcel. Primerno tudi za vikend. Lepa sončna lega, elektrika na parceli. Anton Marolt, Stranska vas 43, Novo mesto.

V PREDMESTJU Novega mesta prodam starejšo podkleteno kmečko hišo z dvema sobama, kuhinjo in vrtom, zasajenim z različnim drevjem (približno 800 m²). Voda in elektrika v hiši. Vseljivo takoj. Ponudbe pod šifro: „LEPA PRILIKA“.

NOVEJŠO hišo v središču Trebnje s cvetličnim in zelenjavnim vrtom (skupna površina 1000 m²), takoj vseljivo, prodam. Ponudbe pod šifro: „PRODRAM ZARADI SELITVE“.

PRODRAM STANOVANJSKO hišo z gospodarskim poslopjem primerno za obrt v okolici Brežic z nekaj zemljo ali brez nje. Naslov v upravi lista (2524/77).

RAZNO

OD BIRČNE VASI do postaje Birčna vas ali pa morda na vlaku za Novo mesto ali na železniški postaji Novo mesto sem izgubila žensko ročno uro znamke Romer. Poštenega najditelja prosim, naj sporoči na naslov: Marija Kacin, Slakova 2 a, Novo mesto.

POROČNI PRSTANI! Če si želite trajen in lep spomin, stopite v zlatarstvo v Gosposko 5 v Ljubljani - poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

22. JULIJA se je izgubil 3 mesece star pes rjave barve v okolici Šmarjete. Poštenega najditelja prosim, da sporoči na naslov: Zalogar, Vinica 19, Šmarj. Toplice.

POSTAVLJAM vse vrste podov (parket vinaz, tapison in itison), brusim in lakiram stari parket, postavljam lesene obloge, izdelujem stopnice iz lesa (hrast) itd. Zvonko Cvetkovič, parketar in mizar, Vrazova 33a, Karlovac. Telefon (047) 25-905.

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se zdravnikom novomeške bolnice za pomoč, govornikom za poslovljene besede, pevcem ter PTT Trebnje in Novo mesto za pomoč pri organizaciji pogreba. Hvala župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala.

Žaljujoci: mama Lucija, ata Stane, brata Janz in Stane, sestri Joža in Lucija ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega sina, brata in strica

DARKA MARKOVIČA iz Štefana pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se zdravnikom novomeške bolnice za pomoč, govornikom za poslovljene besede, pevcem ter PTT Trebnje in Novo mesto za pomoč pri organizaciji pogreba. Hvala župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala.

Žaljujoci: mama Lucija, ata Stane, brata Janz in Stane, sestri Joža in Lucija ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je dne 22. 7. 1977 po težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

IVANKA ZAKRAJŠEK

z Dol. Ponikev 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem za vsjo pomoč in obiske v času bolezni in vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti in ji darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom ZD Trebnje za nesebično pomoč v času bolezni, lekarni Slovenske Konjice, TOK Gozdarstvo Trebnje, družbenopolitičnem org. in KS Dolenja Nemska vas ter ZVVI Trebnje za podarjene vence, tovarišu Zeljku Gričarju in tovarišu Rafku Krevsu za poslovljene besede doma in ob odprtem grobu, župniškemu uradu Trebnje pa za opravljeni obred.

Žaljujoci: sinovi Ivan, Lojze in Viktor z družinami, hčerke Ivanka, Marija, Verica in Vida z družinami ter sestri Ana in Frančiška

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

FRANČIŠKA RUS

iz Dolge vasi 18,

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, ZB Dolga vas, društvu upokoencev ter kolektivom Transport gradnje, Komunala, Nama in Tekstilani Kočevje za podarjeno cvetje in vence in ker so jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi tov. Francu Ožboltu iz Kočevja za poslovljene besede ob odprtem grobu in zdravstvenemu osebu infektorske klinike v Ljubljani.

Žaljujoci: mož Anton, sinova Tone in Jože z družino, hči Marica z družino ter bratje in sestre z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta, starega očeta in strica - botrčka

JOŽETA BRULCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Hvala zdravniškemu osebu splošne bolnice - kirurški oddelek Novo mesto za požrtvovalno pomoč, podjetju Novoteks in upokoencem Novoteksa za podarjene vence, duhovniku za spremstvo in opravljeni obred, pevcem in govorniku za poslovljene besede, kakor tudi vsem, ki so nam izrekli sožalje ter sočustvovali z nami v teh težkih trenutkih.

Žaljujoci: sin Alojz, hčerka Silva z družino, vnuk Ales in drugo sorodstvo.

V SPOMIN

10. avgusta je minilo leto dni, odkar je za vedno odšel od nas naš nepozabni

MIKO ŽUNIČ

iz Žuničev 15

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga ohranili v spominu. Žaljujoci: žena Marica, sin Zeljko in hčerka Jasna, mama, sestre in brat z družinami

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založništvo podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ivan Zoran (namestnik glavnega in odgovornega urednika), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Tepey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič. Ekonomska propaganda: Janko Sajc, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 178 din. Vsak mali oglas do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročilni čenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM dva mlajša kvalificirana mizarja pohištvene ali stavbene stroke. OD po dogovoru. Možnost nadurnega dela. Bojan in Neda Gerden, Ivančna gorica 92.

TAKOJ zaposlim dva kovinostugarja za nedoločen čas. Osebnih dohodkov po dogovoru. Zvonimir Blažević, Bukošek 69, Brežice.

SAMOSTOJNO natakario zaposlimo začasno ali stalno v Domu v Kamniški Bistrici. Nastop takoj. Zagotovljena hrana in stanovanje. Ponudbe osebno ali pisмено na Planinsko društvo Ljubljana-matica, Trdinova 8, Ljubljana.

DELAVCA za priučitev avtomobilarske obrti sprejemam takoj. Stane Pustavrh, Leskovec 181, pri Krškem.

STANOVANJA

IŠCEM neopremljeno dvosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Svetlana Maletič, Sadije-Zelenjava, Partizanska 7, Novo mesto.

DIJAKOMA ali dijakinjama oddamo opremljeno sobo s kopalnico, centralno ogrevanje, ločen dostop. Naslov v upravi lista (2494/77).

OPREMLJENO sobo, garsonjero ali večje stanovanje takoj najmeta mlada zakonca brez otrok. Predplačilo v markah! Ponudbe na: Rustja, Dolenjski list, Novo mesto.

SOBO s centralno kurjavo in posebnim vvhodom v Novem mestu oddam. Naslov v upravi lista (2510/77).

STARŠI STUDENTOV! Nudim garsonjero v novi hiši v Ljubljani študentu, s tem da namesto najemnine dobim zazidljivo parcelo ob Krki od Cateža do Cerkelj. V. Novak, Sp. Rudnik 1/36, Ljubljana.

Motorna vozila

PRODRAM R 10 z generalno popravljeno motorjem, dobro ohranjen. Franc Goršin, Črmošnjice 21, Stopiče.

PRODRAM wartburg, letnik 1970. Ogled v soboto in nedeljo, Jože Bradač, Dol. Polje 7 a, Straža.

PRODRAM zastavo 750, letnik 1972. Ivan Koračin, Dol. Težka voda 31, Stopiče.

PRODRAM zastavo 750, letnik 1971 december, dobro ohranjen, registriran. Franc Cimermančič, Berča vas 34, Suhor. Ogled vsak dan.

PRODRAM škodo v voznem stanju. Jože Bečaj, Sred. Lakenc 1, Mokronog. Ogled možen od 15. ure dalje.

PRODRAM opel kadet, letnik 1976, brezhiben. Marko Svetina, Ragovska 6, Novo mesto.

PRODRAM fiat 750, letnik 71/72, registriran do februarja 1978. Kartuš, CBO 7, Črnomelj, telefon 76-165.

PRODRAM traktor Fe 558, letnik 1971, ali zamenjam za manjši traktor. Ogled možen vsak dan. Anton Felician, Veliki Podlog 35, Leskovec pri Krškem.

UGODNO prodam zastavo 101, letnik 1974, po ugodni ceni. Ogled vsak dan po 15. uri. Dolmovič, Slakova 2/a, Novo mesto.

PRODRAM dobro ohranjen fiat 750, letnik 1975. Janez Velikanje, Krka 22, Novo mesto.

POCENI prodam zastavo 750. Naslov v upravi lista (2492/77).

PRODRAM traktor Porsche 14 KM s kosilnico Fahr. Alojz Vrtačič, Gomila 16, Smar. Toplice.

PRODRAM škodo, letnik 1971. Naslov v upravi lista (2498/77).

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Nočni spored od 0.05 do 5.00 (razen ob torkih). Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

CETREK, 11. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Počitniški pozdravi. 9.40 V družbi malih vokalnih ansamblov. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvočni znani melodiji. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Julija Smole: Čas uporabe jabolk je odvisen od sortnih lastnosti. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Mehurčki. 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli. 16.00 Vrtiljak. 18.05 Iz repertoarja mezzosopraniste Ruže Pospis in baritonista Fernanda Radovana. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Kampača. 20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Lepe melodije. 22.20 Nov posnetek novega godalnega tria. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 12. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Parada orkestrrov. 9.40 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Janez Verbič: Pasemsko križana teleta hitro rastejo, zato jih moramo izdatneje krmiti. 12.40 Pihalne godbe vam igrajo. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.21 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naš prijatelj. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Zadovoljni Kranjci. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomoriščkih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 13. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - Ivan Kranjc: Pripravimo čebelne družine za prihodnje leto. 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Glasbena abeceda. 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 S knjižnega trga. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 20.00 Sobotna glasbena panorama. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 14. AVGUSTA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.43 Slike za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši. 11.00 Poročila - tujine. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Zabavna

radijska igra. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio Sarajevo. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Plesna glasba za vas.

PONEDELJEK, 15. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pesmice na potepu. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Marjan Sulc: Nevarna hudourniška območja v okolju Polhovega gradca zavarovana. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli. 16.00 Vrtiljak. 18.05 Iz tuje glasbene folklore. 18.25 Zvočni signali. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 20.00 Poletni kulturni vodnik. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 16. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Mladi koncertant. 9.40 Ljudske v solističnih in zborovskih izvedbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki

za naše goste iz tujine. 11.03 Poletni promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Tone Zafonik: Vpliv trsne cepilne na količino in kakovost pridelka. 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 16.00 Vrtiljak. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Slavka Znidaršiča. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.29 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT - studio Sarajevo. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 17. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ob lahki glasbi. 9.40 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po svetu glasbe. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Tadej Sluga: Nakup semenskega krompirja je smotrni v jeseni. 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Spomini in pisma. 18.05 Utrinki iz slovenske, jugoslovanske in svetovne zborovske glasbe. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Collegium Singidunum. 20.00 Glasbeni večeri RTV Ljubljana. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 14. AVGUSTA: 8.40 Poročila (Lj) - 8.45 Za nedeljsko dobro jutro: Ansambel Jožeta Burnika (Lj) - 9.15 625 - pregled sporeda (Lj) - 9.35 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba (Lj) - 10.25 Joenkoop: Evropsko prvenstvo v vaterpolu - srečanje Jugoslavija:Italija - prenos (EVR) - 11.20 Risanka (Lj) - 11.30 Otroci sveta - serijski barvni film (Lj) - 11.55 Mozaik (Lj) - 12.00 Kmetijska oddaja (Sa) - 12.45 Poročila (do 12.50) - Nedeljsko popoldne: 13.55 Helsinki: Finale evropskega prvenstva v atletiki - prenos (EVR) - 16.55 Igre brez meja (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Šandokan - serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanovič: Več kot igra - barvna nadaljevanka TV Bgd (Lj) - 20.50 Propagandna oddaja (Lj) - 20.55 Po sledeh antične kulture - barvna oddaja iz serije Skrivnosti morja (Lj) - 21.25 TV Dnevnik (Lj) - 21.40 Okrogli svet - barvna oddaja (Lj) - 21.55 Športni pregled (Zg)

PONEDELJEK, 15. AVGUSTA: 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Človek in zemlja - barvna serija (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Mladi za mlade (Zg) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Z. Dirnbach: Nočni pogovori Henriette von Schirach - drama, TV Zagreb (Lj) - 20.55 Kulturne diagonale (Lj) - 21.35 TV Dnevnik (Lj) - 21.50 Vaterpolo Jugoslavija:Madžarska - posnetek iz Joenkoopinga (Lj)

TOREK, 16. AVGUSTA: 16.35 Evropsko prvenstvo v vaterpolu - posnetek srečanja Jugoslavija:SZ - 17.25 Joenkoop: Evropsko prvenstvo v skokih v vodo - prenos do 17.55 (EVR) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Pika Nogavička - serijski barvni film (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Po sledeh napredka - barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Novele Grahama Grenu, barvna nanizanka (Lj) - 20.52 Propagandna oddaja (Lj) - 20.55 B. Blacher: Romeo in Julija - barvna oddaja (Lj) - 21.47 TV Dnevnik (Lj) - 22.02 Evropsko prvenstvo v plavanju - posnetek iz Joenkoopinga (do 22.30) (Lj)

SREDA, 17. AVGUSTA: 17.40 Obzornik (Lj) - 17.55 Spekter (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 W. A. Mozart: Carobna piščal - odlomki iz opere (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Ubiljalec stoletja - italijanski barvni film (Lj) - 21.35 Propagandna oddaja (Lj) - 21.40 TV Dnevnik (Lj) - 21.55 Joenkoop: Evropsko prvenstvo v vaterpolu - srečanje Jugoslavija:ZRN (EVR) - 22.55 Evropsko prvenstvo v plavanju - posnetek iz Joenkoopinga

CETREK, 18. AVGUSTA: 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10

Mozaik (Lj) - 18.45 Od vsakega jutra raste dan: Sele, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 D. Guardamagna: Kristof Kolumb - TV nadaljevanka (Lj) - 21.05 Od glave do pete - oddaja TV Beograd (Lj) - 21.30 TV Dnevnik (Lj) - 22.45 Policijske zgodbe - barvna serija (Lj) - 23.35 Evropsko prvenstvo v plavanju - posnetek iz Joenkoopinga (Lj)

SOBOTA, 20. AVGUSTA: 16.45 Nogomet Vojvodina:Vež - prenos, v odmoru Obzornik (Lj) - 18.45 Brigadirski TV studio - oddaja TV Zagreb (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Fenikpsov let - barvni film (Lj) - 22.08 Propagandna oddaja (Lj) - 22.10 TV Dnevnik (Lj) - 22.25 625 - pregled sporeda (Lj) - 22.40 Evropsko prvenstvo v plavanju in vaterpolu - Jugoslavija:Nizozemska - posnetek iz Joenkoopinga (Lj)

Zadovinka - Rajka, Štefica Šporar iz Kočevskih Poljan - Polonco, Zora Može z Dvora - Živo, Anica Čučnik iz Podbočja - Marjeto, Marija Strnad iz Dolnjih Selc - Stefana in Dušana, Danica Filipaš iz Jarkov - Mirjana, Marta Baša iz Žužemberka - Jasmino, Alenka Papež s Potovrha - Sonjo, Ida Encimer iz Dobruške vasi - dečka, Meri Pene iz Rihpovca - deklco, Jožica Bradač iz Soteske - dečka, Danica Weiss iz Črnomlja - deklco, Danica Kmet z Broda - deklco, Antonija Šašek iz Pangerč grma - deklco in Majda Strajnar iz Kameinja - dečka. - ČESTITAMO!

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Alojz Bučar, član Novomontaže, Novo mesto; Marija Seničar in Terezija Simc, članica Ele, Novo mesto; Slavka Lukše, članica Splošne bolnice, Novo mesto; Valerija Kristof in Marija Andrušič, članici Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Janez Turk, član Novolesa, Straža; Cvetka Mesojedec, članica Novoteksa, Novo mesto. Ludvik Hozjan, Srečko Sluga, Karel Majcen, Stanislav Gortan, Martin Cetrčič, Rudolf Luzar, Peter Danriš, Vinko Ridlop, Martin Merkun, Ivan Kotnik, Peter Tili, Ivan Velenšek, Metod Kopač, Alojz Strnad, Dušan Bezjak, Silvo Tušek, Zlatko Zmar, Silvo Dobnik, Mohamed Alfja Junuzović, Ciril Remic, Jože Frlič, Jože Hodžan, Jakob Sepic, Janez Končar, Benito Kump, Slobodan Filipovič, Drago Dobrovolljac, Alojz Kresal, Franc Gorenc, Josip Ruheli, Alojz Črnčič, Ivan Petrani, Stanislav Zahirhovnik, Franc Anžur, Silvo Kosel, Jože Razboršek, Jože Cigljenjak, Franc Hajnc, Dušan Desnica, Franc Abram, Vinko Rakovec, Alojz Hribar, Ivan Strajnar, Jovo Golež, Jakob Hočever, France Gruden, Alojz Gombač, Hadži Topovan, Mirko Lipar, Boris Glavač, Jože Podržaj, Milan Ašenberger, Haris Karabegović, Zoran Folkenfalk, Ivan Lečnik, Marjan Polak, Marjan Poprask, Stanislav Kukavica, Martin Letonja, Dušan Rastovič, Stanko Gaberc, Danijel Potočnik, Anton Jazovac, Stane Duh, Alojz Magdič, Ivan Banovec, Peter Hieng, Milan Novak, Branko Rebernišek, Ludvik Ornik, Milan Furar, Drago Vučak, Ivan Zupanc, Ivan Zver, Jože Mencin, Feliks Klobasa in Jože Tomažič.

2. avgusta so darovali kri: Ivan Kocjančič, Irena Blatnik, Jože Rozman, Pavel Kupljenik, Marija Skedelj, Štefa Gorenc, Angela Senilar, Janez Primc, Danica Radolovič, Marjeta Klemenčič, Marija Udovč, Marija Filak in Sveto Nikolič, člani Novoteksa, Novo mesto; Mitja Počrvina, član Dominvesta, Novo mesto; Dominik Avguštin, Darko Mali, Ivan Miklavčič, Draga Miklavčič, Dragica Avenik, Jakob Jakubovič in Ciril Brus, člani Novolesa, Straža; Anica Jakelj, Marija Bečaj, Marija Rajšel in Štefica Drenik, članice Beti, Mirna peč; Marija Jarc in Tatjana Savnik, članici RZS Novo mesto; Alojz Juršič in Srečko Kotnik, člana Novograda, Novo mesto; Jože Skedelj, član Instalaterja, Novo mesto; Milan Jamnikar, Anton Pungercar, Slavko Bajuk, Janez Mohorič in Adolf Čelič, člani Pionirja, Novo mesto; Franc Kocjan, Brane Košir, Vladislav Kotar in Djordje Musulin, člani IMV Novo mesto; Miha Hadl, študent iz Novega mesta; Ciril Kukman, član Žita, Novo mesto; Vinko Krnc, član Novolesa, Straža.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. julija do 3. avgusta 1977 so v novomeški porodnišnici rodile: Francka Bevc iz Sentruperta - Jožeta, Marta Šiško iz Sentjerneja - Natašo, Silva Podlogar iz Požarč - Suzano, Ana Bedek iz Regerče vasi - Zdenko, Marija Blatnik iz Stranske vasi - Zmaga, Anica Kerin iz Velikega Podloga - Tanjo, Laza Mahnič iz Sela pri Zagorici - Matejo, Dragica Bradač iz Loske vasi - Natašo, Sonja Venig iz Črnomlja - Jano, Nada Kranjc iz

ZAHVALA

Kruta usoda nama je nepričakovano, v najlepših letih njegovega življenja, iztrgala nadvse ljubljene zlatega sina. Poln načrtov je moral zapustiti ta prelepi svet, katerega je tako ljubil

MILAN NOVAK

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancom za izrečeno sožalje, za darovano cvetje in vsem, ki so ga spremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družini Urbančevi za vso pomoč in tolažbo. Zahvaljujemo se tudi Kolesarskemu društvu Novo mesto, trgovskemu podjetju Dolenjka Novo mesto, IMV Novo mesto, trgovskemu podjetju Novotekna Novo mesto, Kolesarskemu društvu Sava Kranj, (veterani Kokrica). Hvala vsem njegovim klubskim tovarišem-prijateljem za lepo slovo, posebno tov. Ivanu Turku za poslovljen govori. Hvala tudi nekdanjim sodelavcem iz KZ Krka Novo mesto.

Žaljujoci: mamica Jožica in ati Milan

10

ianez trdina

ROŽE IN TRNJE

Kaj bi si mislili. Njim moramo odgovarjati, kakor nas uče.

V kapiteljski cerkvi novomeški leži truplo, o katerem trdi prestaro sporočenje, da je svetega Feliksa. Jako razširjena je pripovedka, da je bil rojen Dolenjec. Večidel trdijo, da je bil doma s Potovrha, nekateri pa tudi, da je bil iz Smolinje vasi, iz Ljubnega ali od nekod iz Bele krajine. Prošt Arko se je veliko trudil, da povečala čast tega svetnika. Beli Kranjci ga smatrajo res za svojega poglavitnega varuha, ki jim pomaga iz vsake nadloge. Dolenjci, po bajki njegovi rojaki, pa zanj čisto nič ne marajo. Kadar privre o sv. Feliks velikotin Belih Kranjcev v Novo mesto, se jim ljudje posmehujejo, pravijo: „No, zdaj bo Hrvat odlegel, jim ne bo ne živina crkala

ne toča pobila, ker si bodo ožullili kolena pred tem svojim Feliksom. Nas pa nima nič rad, morda zato, ker ga tudi mi nimamo radi, ali zdaj pa si je dal vstaviti voščene zobe? " Itd.

Dolenjec je čudna stvar božja, prava ugan-ka. Po eni strani je prepričan, da ima pravo vero, po drugi pa ga ni strah jo pretresati in presojeti; po eni je poln prazne vere, prisegel bi, da so coprnice, po drugi pa se nagiblje k neveri. Nezaupnost, katero mu je vcepil tisočletni tuji jarem, razodeva tudi proti krščanstvu, prinesenemu iz sovražne dežele, po tujih oznanjevalcih. Globoko še stoji z obema nogama v starem poganstvu. Celo o Bogu ima veliko ajdovskih misli, Mariji pripisuje božje lastnosti, svetnikom se klanja po priliki tako, kakor se je ajdovskim bogovom nižjega reda. Krščanska zapoved ljubezni in zatajevanje, veljavna za vse veke in narode, je naredila kakor povsod, tudi v naši Sloveniji komaj prve tenke koreninice in preteklo bo še veliko sto in morda veliko tisoč let, dokler naraste iz njih čvrsto deblo, košato drevo.

Da me bralci ne razumejo krivo, moram povedati, da omenjena dvomljivost ni splošna, nahaja se le tako pogostoma, da je ne sme prezreti tisti, ki hoče narisati količkaj dobro sliko dolenjskega značaja. Našel sem dosti tudi takih ljudi, ki so včasih dvomili, včasih pa tudi goreče trdili, da je vse istina, kar uči cerkev. Na vsak način se mora priznati, naj se obrača ta reč kakor hoče, da je Dolenjec v krščansko-katoliški veri veliko, veliko manj utrjen kakor njegov gorenjski brat. Od kod pa dohaja ta razlika? Dokazano je, da je prešvignilo bogomilsko razkolništvo iz Bosne v zagrebško škofijo. Kdo ve, če se niso zanesli

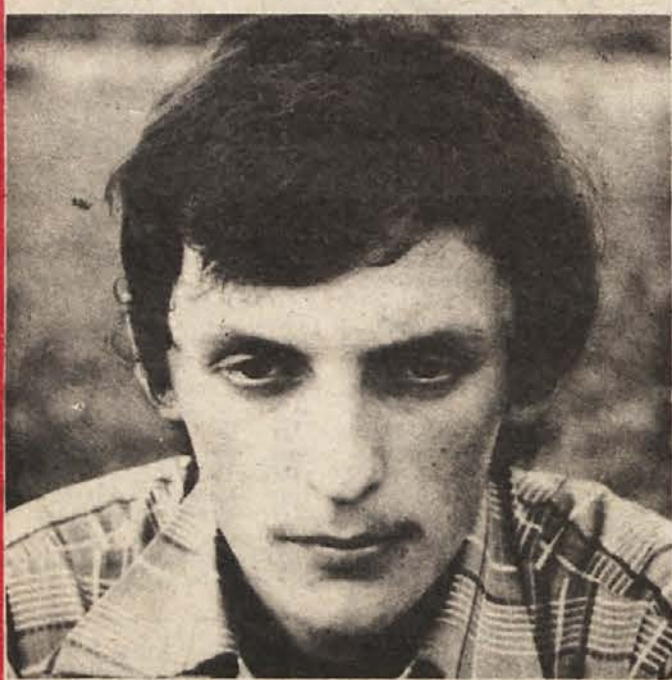
ti nauki tudi v sosednje slovenske pokrajine? Turške vojske so trajale pri nas skoraj dve sto let; grozovito so razsajale po Dolenjskem; narod, žive v vednem strahu, beže neprenehoma sem ter tja, ni imel prilike, poučevati se temeljito v krščanski veri. Veliko starovercev se je priselilo takrat v Belo krajino, na Gorjan- ce in tudi na Krko, kar spričujejo premnoga hrvaška imena, ki se nahajajo na Dolenjskem. Morda si je ravno po vplivu teh uskokov izvolila Prečna za patrona svoje cerkve svetega Elijo, starega varuha hrvaške zemlje. Puntarski kmetje so 16. stoletja izbrali za svojega poveljnika Ilijo Gregoriča, po rodu Hrvata. Uskoki so se pozneje poslovenili in pokatoličili, ali gorjanski Žumberčani so ohranili svoj jezik do današnjega dne; priznali so sicer papeža za cerkvenega poglavarja, ali so ostali staroverci (uniati). O krščanski veri imajo kaj slabe pojme, večkrat sem jih slišal, da so se norčevali grdo iz svetnikov. Lutrova vera se je širila po celi Sloveniji, ali se ni prijala nikjer tako trdno kot na Dolenjskem, njena prva in najbolj vneta apostola v naših deželah sta se rodila na Dolenjskem, Trubar v Raščici pri Turjaku, Dalmatin najbrže v Krškem. Reformacija je bila sicer ali pregnana ali zatrta, toda le bolj površno, po vnanjem; dolenjsko dvomljivost smatram za njen ostanek, ki je dobival podpo-ro prejšnje čase v staroverstvu, pozneje pa v verski onemoglosti naše gospode in drugih ro-jakov, občujočih s tujim, deloma inovertim svetom.

Marsikak tujec, ki je pripotoval v Slovenijo, se je čudil našim cerkvam, da jih je toliko in da so ob nedeljah tako napolnjene, in našim ljudem, da tako pobožno molijo in tako prid-

no in sploh bero iz molitvenih bukvic. Res je, da Slovenec veliko moli in veliko bere. Če se pa vpraša, kako, se mora dati jako nepovoljen odgovor. Njegova molitev je brez misli in tedaj brez vrednosti, prazne besede, za katere ne ve ne duša ne srce. Prestavljene so s tujih jezikov tako nerodno, da se ne morejo razumeti brez razlaganja. Razen tega jih klepetajo ljudje tako hitro, da je vsako premišljanje nemogoče. Če sem jim to očital, so rekli: „Imate prav; kadar molimo, res nič ne mislimo. Ali Bog nas razume vseno; ve, kaj potrebujemo, predno ga še prosimo, in ne bo zavrgel naše dobre ‚malinge‘. Če bi hotel človek premisliti vsako besedo v očenau, bi ga odmolil komaj v četrt ure, kmet pa ima dela čez glavo, da tega ne utegne. S premislekom naj moli gospo-da, ki ima čas.“ S tako zofistikto se je težko vojskovati. Prosti človek izgovarja vsako nemarnost z „dobro malingo“. Ima trdno misel, da stori smrtni greh, če ni v nedeljo pri celi maši. Njegova pobožnost je to, da stoji ali sedi v cerkvi; moli pa tako nepazljivo, kakor doma. Ali tudi če nič ne moli, je prepričan, da je veliko boljši od tistega, ki ni hotel skruniti božje službe s svojo nepozornostjo in raje ni prišel v cerkev.

Ljudem se priporoča skupna molitev, so-sebno roženkranc. Dolenjec ga ne moli tako pogostoma ko Gorenjec, vendar tudi dosti-krat. Če so ljudje trudni in zaspani, se jim mudi; drda se naglo, da pobija beseda besedo; čez nekoliko minut jamejo glasovi slabeti; zdaj obmolkne Janez, zdaj Reza; mati suje hčer, oče sina; nekaterega je treba dregniti v rebra, da se prebudi; predramljeni začne moliti z okrepljenim močnim glasom, ali čez neko-liko trenutkov ga premaga spanec znova.

Življenje, zapisano raketam

Pred sedmimi leti se je začela v glavah peščice sevniških kratkohlčanikov porajati misel, da bi sami gradili rakete. Pobudnik teh misli je bil ustanovitelj današnjega sevniškega Astronavtsko raketnega kluba in njegov predsednik Marjan Zidaric. Skokoviti razvoj vesoljske raketne tehnike zadnjih dvajset let in leto 1969, ko je človek prvič stopil na drug planet, to je bila snov, ki je mladega Sevničana pritegnila s svojimi skrivnostmi. Medtem ko so se njegovi prijatelji iz iste ulice igrali kavoje in indijance, je koval načrte, zbiral raketno literaturo in veliko razmišljal.

„Od tedaj, ko se mi je od tal odlepilo prvo delo mojih rok, ko se je pokadilo in počilo, sem svoje življenje zapisal raketam“, pravi Marjan in nadaljuje: „Okoli sebe sem zbral petnajst mladih navdušencev. V kleti naše hiše smo si uredili skromno delavnico raket. Denarja za nabavo materiala sprva nismo imeli, zato smo med počitnicami delali in zaslužili. Sprva smo si naredili ime Orion, ker pa se je tako imenoval tudi klub iz Maribora, smo se poimenovali po slovenskem astronomu Juriju Vegi. Že leta 1971 smo organizirali prvo tekmovanje raket Strimerin – prve izkušnje so rodile sadove. Videlo nas je občinstvo. In potem, ko smo pripravili še nekaj razstav, demonstracij ter se udeležili republiških in zveznih tekmovanj, je bila bodočnost našega kluba zagotovljena.“

Marjan nerad govori o sebi, vedno govori v množini, čeprav vedo vsi njegovi povečati, da ima ta mladi strojni tehnik večino zaslug, da je „Vega“ eden vodilnih raketnih klubov v Sloveniji. Pa tudi v svetu poznajo Marjana

in njegov klub. Osebo je navezal stike s petimi ameriškimi astronauti, s Paulom Weitzem, ameriškim vesoljcem, ki je 1973 pilotiral Skylaba in po vesolju krožil 28 dni, pa se je 13. septembra 1976 v Zagrebu osebno srečal. Z astronautom si še vedno dopisuje. Več kot petindvajset svetovnih astronautskih revij redno prihaja v Marjanov nabiralnik.

Pogovor je zopet navezal na klub, brez katerega ne more: „Pridni so naši fantje. Prek sedemsto ur so vložili v obnovo novih prostorov v starem sevniškem gradu. Tam imamo več prostora za gradnjo našega novega projekta Pionir I. To bo popolnoma naš izdelek. Kovinska konstrukcija bo visoka 2,5 m in nanj bi z doma izdelanim motorjem 650 kp potisne moči dosegla višino 3000 m. Tudi gorivo bomo pripravili sami, recept pa čuvamo v tajnosti. Tajnost bo tudi koristen tovor, ki ga bo raketa ponela s seboj.“

Raketa „velikanka“ še ni končana, ko se v Marjanovi in drugih glavah že kujejo drugi načrti za gradnjo drugega observatorija v Sloveniji. Klub je že naročil iz Anglije teleskop in vso potrebno opremo za proučevanje ozvezdij.

Astronavtika in delo z mladimi sta Marjanu naložila številna vodilna mesta v občinskem, republiškem in zveznem merilu. Je član predsedstva ZSM Slovenije, član IS ZOTK Slovenije, predsednik kluba „Vega“, predsednik ZOTK Sevnica, glavni urednik glasila sevniških raketarjev „Komet“ ter zvezni sodnik za rakete-makete. Lahko bi bil „visok“, kot temu pravimo, vendar je ostal skromen, tih, poln novih načrtov za domači klub.

JANEZ PAVLIN

Nevarni bloki na Mestnih njivah

Z balkona v drugem nadstropju so padali do dva kilograma težki kosi ometa

V soboto, 6. avgusta okoli 16.30, se je s spodnje strani balkona 2. nadstropja v 9. stanovanjskem bloku na Mestnih njivah v Novem mestu utrgala polovica ometa in padla s truščem na balkon I. nadstropja. Omet je polomil rože in potrgal vrvice na balkonu. Hkrati se je utrgala

približno polovica betonskega roba nevarnega balkona in zgrmela na dvorišče. Na srečo tisti hip pod balkoni ni bilo ne otrok ne odraslih niti ne avtomobilov. Na tla so padali tudi do dva kilograma težki kosi; če bi zadeli človeka na glavo, bi prišlo do hude nesreče in smrtno nevarnih poškodb.

ČIGAV JE OBROČKANI GOLOB?

Tovarišica Marjanca Nunčič iz Krškega nas je v torek dopoldne obvestila, da je v soboto, 6. avgusta, prišel na njihovo streho v Solski ulici št. 10 obročkani golob, ki je ostal ob dimniku dva dni brez hrane. Nikamor se ni ganil, vidno pa je medtem opešal. Šele tretji dan so ga ujeli; golob je začel jesti in piti mleko. Na nogi ima aluminijast obroček z oznako: HUMO 4040 - 75 - 19...

Golob je zdaj čez dan na strešnem žlebu hiše, a se od tam nikamor ne premakne; ljudem se zdi, kot da se je izgubil. Nunčičevi bi radi, da bi lastnik prišel ponj, saj se jim golobček smili. Morda je med bralci našega tednika tudi kaj rejcev golobov-pismoš, ki bi lahko svetovali lastniku, kje je pristal njegov varovanec?

UREDNIŠTVO

MEDVEDKA PROMETNIK

Ni dolgo tega – bilo je natančno ob 14. uri – ko se je Peter Pogačar iz Žlebiča z mopedom namenil v Velike Poljane. Da bi kar najhitreje prišel na cilj, se je odločil za bližnjico. Brezskrbno se je usedel na vozilo, ko pa je prišel do križišča, kjer se pot odcepi proti Poljanam, je zagledal medvedko z mladičema. Ko je mati medvedka zaslišala vsiljivca na motorju, se je postavila na zadnje tace, prednje dvignila in mopedistu se je zdelo, kot da je hotela pokazati, naj se ustavi. Vendar ni upošteval vpludne prometnice. Namesto da bi se ustavi, je hitro obrnil in se odpeljal na varno.

V. P.

Stanovalci bloka vedo povedati, da so že pred časom doživeli padec ometa in dela betonskega roba s 3. balkona. Takrat je okrušek poškodoval parkirani avtomobil. Otrok na srečo ni bilo pod balkoni, nihče pa ne more reči, da se nesreča ne bi mogla pripetiti vsak hip. Ljudje menijo, da voda zamaka omet,

Vabi kitaro izza rešetk

20. avgusta bo v Dolenjskih Toplicah nekakšna ponovitev lanskega rock koncerta – z Otčca

Pred kratkim so se po Novem mestu in okoliških vaseh pojavili belorjavi plakati, na katerih piše: „Dolenjske Toplice 77“. Na sprednji strani kitare, ki je za nekakšnimi rešetkami, je pet imen znanih in manj znanih glasbenikov ter imena dveh skupin.

Odbor za plesne prireditve pri OK ZSMS Novo mesto bo tudi letos pripravil glasbeno prireditev na prostem. Minulo leto so mladi lahko poslušali bolj ali manj posrečeno in kakovostno

Eden manjših „meteoritov“ malomarnosti, oziroma slabega gradbenega dela.

glasbo na Otočcu, letos pa se bodo lahko zbrali v Dolenjskih Toplicah, in sicer na jasi sredi gozda ne daleč od osnovne šole. Prireditve bo 20. avgusta, začela pa se bo ob 16. uri. Nastopili bodo Tomaž Pengov, Miran Jenko, Janez Bratkovič, Andrej Trobentar, Dolenjecem manj znana, a izredno izvorna skupina z zelo nenavadnim imenom „Begnograd“ (beg nagrad), novomeško „Rudolfovo“ in Andrej Sifer.

Tg.

glasbo na Otočcu, letos pa se bodo lahko zbrali v Dolenjskih Toplicah, in sicer na jasi sredi gozda ne daleč od osnovne šole. Prireditve bo 20. avgusta, začela pa se bo ob 16. uri. Nastopili bodo Tomaž Pengov, Miran Jenko, Janez Bratkovič, Andrej Trobentar, Dolenjecem manj znana, a izredno izvorna skupina z zelo nenavadnim imenom „Begnograd“ (beg nagrad), novomeško „Rudolfovo“ in Andrej Sifer.

D. P.

ŠENTRUPERT: DVAKRAT VEČ FAZANOV

Šentruperski lovci so pred dnevi iz gojitvenega lovišča v Beltincih v Prekmurju prejeli 100 mladih fazanov. Mlade fazane bodo šentruperski lovci čuvali v obori ponoči in podnevi do 20. avgusta, potem pa jih bodo začeli postopoma izpuščati. Skupaj z mladimi fazani bodo imeli sedaj v šentruperskem lovišču okoli 200 fazanov.

J. P.

SMUČARSKI SKOKI V AVGUSTU – Ni pomota niti ni posnetek iz zimskih dni, pač pa so takole skakali pogumni fantje prejšnji teden v Kranju na plastični skakalnici. Dvotedenska prireditve, na kateri je skupno nastopilo 250 tekmovalcev, je bila zaključena v nedeljo, 7. avgusta, z izredno zanimivo tekmo članov in mladincev. Zadnji dan je nastopilo 70 tekmovalcev, med njimi vsa jugoslovanska elita z Bogdanom Norčičem na čelu. Norčič si je z dvema skokoma po 46 metrov zagotovil zmago in s tem prvo mesto v skupni uvrstitvi. Pri mladincih pa je zmagal njegov klubski kolega (oba nastopata za Triglav iz Kranja) Brane Benedik – s skokoma 46 in 44,5 m. Na tekmovalstvu so nastopili tudi skakalci iz Avstrije, ČSSR, Italije, Španije in ZRN. (Foto: MARKO KLINC)

Nevarni medvedje

Ob cesti, ki pelje proti Polomu v kočevski občini, smo opazili dve tabli, na katerih je narisana medved. Na tablah je še opozorilo: „Pozor! Področje medveda.“

Na tem območju nismo naleteli na parkirane avtomobile in mopede gobarjev, čeprav je gozd proti Polomu že od nekdaj veljal, kot najbolj bogat z gobami. Opozorilo zaradi medvedov je torej zaleglo.

Kljub temu pa smo vprašali nekega domačina, ki je tam z motorno žago podiral drevje, ali se v gozdu res zadržujejo medvedje. Povedal je, da so tu že večkrat v zadnjih tednih opazili medvedjo družino. Mati medvedka je nevarna in marsikateri gobar ali drug obiskovalec gozdov je pred njo že bežal.

ZELENI BISER ŽALOSTNE SREČE

– Bregovi so opusteli, pokrita perišča in čolnarne so zbledele v še tako tulečih žag in minu, topole so spravili ob krošnje ostri zobje tulečih žag in vrba je še bolj poveseila svoje veje. Ostala je pozabljena, skoraj zapuščenca, ravno pravnja za izbljivke razposajenega življenja, komaj vredna pogleda redkega sprehajalca mimo izumrle Loke. Ostro rezilo je sprožilo mogočno deblo, ki je že lep čas kljubovalo umazaniji. Kdor je videl pretekli teden tri može, ki so odstranjevali naravni jez, in se spominja živzava na bregovih Krke in čistega odseva Brega s Kapitljem in več maj vzvalovljeni vodi, temu so se povrnilo misli deset in več let nazaj. Samo za hip – naslednji trenutek ubije ob pogledu navzgor po reki vsako misel. Mladi pa, ne menč se za pozabljeno reko, hitijo mimo opeharjeni tudi za prijeten spomin. (Foto: I. Vizjak)

POŠKODBA NA DELOVNEM MESTU

Klotilda Zračnikova ni imela poleg lepih nog in mikavnega obraza nikakršne druge izobrazbe, a je postala kljub temu tajnica tovariša sekretarja, kar so ji babnice v Hitrošivu zelo zavidale. Sama je sedela po osem ur na dan v lepi pisarni, tolkla po pisalnem stroju in po potrebi smejočega se obraza postregla z viskijem in kavico sekretarjevemu gostom, ki so bili največkrat ljudje z občinske uprave.

Klotilda Zračnikova se je nosila po zadnji modni, kar ji je dovoljeval dokaj soliden osebni dohodek pa še to, da ni bila niti srečno niti nesrečno omožena. Med delovnim časom je resda večkrat vpa-

del v njeno pisarno tovariš sekretar, da mu je postorila to in ono, a večjega zanimanja od službenega ni nikoli pokazal do nje. Razen oni dan.

Zunaj je bilo že dokaj toplo, a so v Hitrošivu še vedno kurili kot sredi najhladnejše zime, zato je Klotilda Zračnikova odločila odvečno obleko in je sedela za pisalnim strojem le v krilu in v majici s četrtr rokavi, ko je vstopil tovariš sekretar: „Upam, da je seznam delavcev, ki so danes na bolniški, prepisan,“ je rekel in se morda prvič v svojem življenju dodobra zazrl v obraz Klotilde Zračnikove, pod katerim so kipele polne, mlade prsi.

„Z dovoljenjem,“ in je sedel zelo blizu Klotildi Zračnikovi, da je zavonjal njeno kožo in začutil dišečo sapo njenih ust.

„Gotovo se fantje mečejo za vami,“ je pričel deliti poklone tovariš sekretar, ko je v njem zmagala moškost nad položajem.

„To ravno ne. Kje kakšen se pa že obrne, ko grem mimo,“ se je hihitala Klotilda Zračnikova in potegnila noge izpod mize, da so se zasvetila kolena.

Roka tovariša sekretarja je brez vednosti njegovih možgan segla po desni nogi Klotilde Zračnikove, ki je pričela močneje dihati,

dokler ni siknila: „Ne bodite nesramni, tovariš sekretar!“

Preveč je bilo razburjenosti in strasti v njem, da bi slišal njene besede. Zavedel se je šele, ko je začutil slan okus po krvi v svojih ustih.

Repiški zobozdravnik pa je še isti popoldan nerodno vprašal:

„Ste se poškodovali pri domačih opravilih?“

Neveselost je popravila plavalosa asistentka, ki je hitro rekla:

„Oprostite, gospod doktor, toda že na prvi pogled je vidno, da je poškodba nastala na delovnem mestu.“

Tako se je tudi zapisalo. TONI GAŠPERIČ